

כזה אני...

מספר סיפורים ומצייר

ספר סיפורים 2

מאת: יצחק שלו

תל אביב | אוקטובר 2025

תוכן

העניינים

03	הסמוי
20	מאז שהיה ילד הוא תמיד האמין שיום יבוא והכל ייראה אחרת
21	הוא אף פעם לא שוכח כי הוא לא זוכר
24	העולם הוא עגול
27	"תנו לי נקודת משען ואזיז את העולם ממקומו"
28	המון קברים נוספו
31	קצב החיים
32	תמיד אפשר לבהות בים ולהמהם
38	ישבנים מדברים
42	סיפור המלחמה שלי
45	כמה חבל שהחיים הם לא סרט
46	לכל ענן יש שם
48	למה את נחשבת לביצית בעסקים?
52	ליד הברזייה
54	הסחרור במוחו לא עזב אותו לשניה
57	הברוש והשקמה
58	משוגע אבל שפוי
59	כשאדם מת מבפנים
61	הכוהנת הגדולה של דור המילניום
67	שני עוגות ושתי דברים
68	ספור על באמפר
70	יזמות מחוץ לקופסא
72	לשכב על הגב ולהתחבר לפעימות הלב
76	כל הסיפור בציור אחד
77	הרבה מחשבות עוברות במוחו של אמן
78	אף פעם לא הלכתי לסרט לבד

כמו כל ילד, קראתי גם אני בשקיקה את הסיפורים הבלשיים והתלהבתי מהתחכום והנועזות של הגיבורים, שתמיד, במצבים הכי לא ברורים, הם מצאו את הרמזים שהובילו אותם לפתרון המשימה.

במיוחד אהבתי את הבלשים הסמויים. אלו שחיו חיים כפולים ולא תמיד הצליחו לחוש באיזה עולם הם חיים. האם בעולם האמיתי או בזה שאימצו לעצמם. הערצתי את היכולת הזו לתמרן בין שני העולמות.

אף פעם לא חשבתי שיום אחד, המציאות המדומה תשתלט עלי ותגרום לי לבחור כמקצוע להיות סמוי.

אבל, כשהשתחררתי מהצבא, מצאתי את עצמי ניגש למבחנים במשטרה. חבר קרוב שלי כבר היה שם כחוקר במחלקה של זליג האגדי ובהכירו אותי חשב שיתאים לי גם להיות שם. המטרה שלי הייתה להיות חוקר במחלקה הכלכלית. זו גם הסיבה שבגללה נרשמתי ללימודי כלכלה באוניברסיטה. זו הייתה תקופה שבה זליג הצליח להעמיד את ענין השחיתות הציבורית כנושא החשוב ביותר. הוא הצליח להביא לדין שרים בממשלה, ראשי ערים, מנהלי תאגידים ועוד.

כולנו רצינו להיות זליגים. כך, הגעתי גם אני למחלקה. זליג, שהיה חריף מוח ובעל אינטואיציה חדה, ידע לקרוא אנשים. יום אחד קרא לי ואמר " כל החקירות שלנו מתחילות בכך שמישהו מתוך המערכת הציבורית מגיע אלינו וחושף שחיתות. לפעמים זה נובע מיושר ולפעמים מתוך יצר נקמנות ואנחנו מבזבזים כוח אדם ואמצעים כדי לבדוק אם יש ממש בחומר שהובא אלינו. הגיע הזמן שנשנה את הקונצפט ואנחנו ניזום גילוי שחיתות "

”

”למה אתה משתף אותי בכך” שאלתי ” הוא חייך את החיוך הממזרי שלו ואמר ”כי אני רוצה שתעזור לי”.

”אני? למה אני?” שאלתי והוא ענה ” כי אני עוקב אחריו כבר זמן וגיליתי אצלך את תכונת הזיקית. אתה יכול ברגע מסוים לשכנע את הנחקר שאתה בכלל רוצה לעזור לו וברגע אחר אתה יכול לטרוף אותו. הכל תלוי בנסיבות. ולכן, חשבתי שאתה תהיה הסמוי הראשון שלנו, שאותו נשלח למערכת ציבורית שיש בה פוטנציאל לשחיתות”.

הוא חייך ושאל ”אתה חושב שזה מתאים לך?” הסתכלתי עליו ועניתי ”בכנות, אני לא חושב שאני האיש המתאים.... אבל אני מוכן לנסות...”

כך, מצאתי עצמי בתפקיד של יועץ כלכלי בחברה שהייתה ספקית של תוכנות, ציוד אבטחה, סייבר ורוגלות למשרד הביטחון.

מדי שבוע הייתי נפגש בחשאי עם זליג. כל פעם בדירת מסתור אחרת. אסור היה לי להתקרב למשטרה. בפגישות, הייתי מוסר לו דו"ח על מה עשיתי, עם מי נפגשתי, באילו עסקים הייתי מעורב.

למרות שלא הצלחתי להעביר לו מידע ולאושש את תחושתו שמישהו לא תקין קורה בחברה, הוא היה מרוצה מהשתלבותי בחברה ועמד על כך, שאני צריך ליזום יותר מפגשים חברתיים עם העובדים, מחוץ לשעות העבודה.

”הכול קשור לאווירה” הוא תמיד הדגיש ”אנשים במקום העבודה מחויבים לדינמיקה של החברה, לתועלת שלהם מהקשר עם הבוסים וכמובן, תמיד ישנו הרצון למצוא חן ולספק לבוס את מה שהוא רוצה לקבל ממך. יחד עם זאת, אין מצב שעובד יהיה מסופק מהפידבק שהוא מקבל על השתדלותו. הוא תמיד יחשוב שמגיע לו יותר, במיוחד אם הוא שותף לדברים גבוליים. ”אני מסתכן עבורו והוא לא גומל לי לפי ערכי”. זה משפט שגם אם לא נאמר, הוא משוטט במוחו של העובד. והוא כמובן לא ישתף זאת עם עובדים אחרים בעת השהות במשרד.

”אתה שואל מתי הוא מוציא החוצה את תסכוליו? בפאב, במיטה עם בן או בת הזוג, לפעמים בשיחה עם ההורים, תלוי באדם ואין הבדל בעניין הזה בין גבר לאישה.”

הקשבתי לאיש החכם הזה ואמרתי לו שהוא ממש צודק ואני רואה במשרד כאלה שיוצאים מהמשרד של הבוס עם הבעה כעושה ושפת הגוף שלהם

אנשים במקום העבודה מחויבים לדינמיקה של החברה, לתועלת שלהם מהקשר עם הבוסים וכמובן, תמיד ישנו הרצון למצוא חן ולספק לבוס את מה שהוא רוצה לקבל ממך

”

אומרת שקרה בפגישה משהו שהם לא אהבו. באופן מוזר, אני רואה את זה יותר אצל הנשים" זליג חיך ואמר "אתה מבין למה בחרתי בך למשימה הזו? ואמר בצרפתית, שרשה לה פאם, כלומר חפש את האישה. נשים פגועות הן ברקודות ובמקרים רבים הכול אצלן אישי. זה נכון לגבי גברים, אבל נשים יותר קיצוניות ויש לכך הסבר שלא אכנס אליו עכשיו." באחד הפרויקטים במשרד הייתי שותף, כיועץ, לקבוצה של 3 גברים ושתי נשים. הפרויקט היה קשור ליבוא והתקנה של מערכות ציטוט למצ"ח. נושא שצריך להתנהל בו בזהירות רבה משום שלעיתים הגבול בין חוקי ללא חוקי הוא דק מאוד. זו הסיבה שהבוס צוות אותי, כנציגו, לצוות המדובר. הוא הסביר את זה לצוות ואמר שמאחר שהנושא מאד עדין, הוא היה רוצה עוד עין אובייקטיבית. הצוות קיבל את זה כמובן מאליו וכך הייתי מדווח לבוס על כל פעולה ומו"מ שכל אחד מחברי הצוות ניהל. אחד מחברי הצוות השתדל מאד למצוא חן בעיני, כדי שאזרום עם הפעולות שלו. חשוד, אמרתי לעצמי, כי דברים שהוא עשה היו די גבוליים והיה מצב שהייתי פוסל אותם. במשרד, ישבנו שלחן מול שלחן כך שיכולנו להביט אחד לאחר בעיניים. שמתי לב לסוג מאד מסוים של תקשורת בין אותו חשוד לבין דינה שהייתה האנליסטית הראשית והאחראית לתיאום הצוות, שישבה מולו. פה חיך חטוף, לאחר שהעביר לה מייל פנימי, פה הנד ראש ולפעמים ראיתי אפילו מבוכה כלשהי בפניה לאחר שהוא הביט בה. חשדתי שיש פה מה שנקרא פעילות אינטימית שחורגת מגבולות המשרד.

שיתפתי את הבוס בעניין שהחשוד מגלה בדינה וקיבלתי את אישורו לפרוץ למחשב שלה ולבדוק את התכתובות. ביום למחרת, הצלחתי לתמרן את דינה שתחבור אלי לצהרים. "לא מקובל" היא אמרה לי, אבל הסכימה. בשיחה, במסעדה היא הודתה שהחשוד מציק לה בהערות אינטימיות ושהיא כמובן לא מעוניינת, אבל זה מפריע לה. "למה את לא פונה לבוס?" שאלתי "כי אני יודעת שאם אשתף אותך, אני אמצא את עצמי מחוץ לצוות. לא ידעת שהוא קרוב משפחה של הבוס?" שאלה בפליאה.

המשכנו בשיחה והצעתי לה שתספר לי אם הוא ממשיך בהשתדלויות שלו. המשכנו להיפגש, אבל מעתה, בשעות של אחרי העבודה. מהוויקיפדיה, למדתי שדינה גדלה במה שקרוי, בצדק או שלא, פריפריה. לאחר התיכון, הוריה שהכירו את יכולותיה במחשבים (הייתה מקום ראשון בתחרות מחוזית) שלחו אותה ללימודים בטכניון. היא גרה 4 שנים בחיפה אצל סבא וסבתא ולמדה להכיר ולאהוב את הדינמיקה בעיר גדולה. אך טבעי היה שבתום לימודיה היא תמצא עצמה בתל אביב.

צידי כישרונות איתרו אותה כבר בשנה השנייה בטכניון והבטיחו לה הרים וגבעות בחברות העוסקות בסייבר ואבטחת מידע. הם הפנו אותה לכמה וכמה חברות ולבסוף נחתה בחברה הנוכחית, שבה הייתה אחראית על העלאת הנתונים למחשב, של כל האינטראקציות עם הספקים, ביצוע אנליזה של הנתונים והגנתם מפני חדירה של גורמים חיצוניים. האמת, מה שנקרא בויקיפדיה ונכתב בד"כ כלל על יד "הנאשם" בעצמו,

או בא כוחו, נשמע לי קצת כסיפור סינדרלה ורשמתי לי בזיכרון לבדוק את זה באופן אישי איתה.

במשרד, לפי הנחיות הבוס, היא העבירה לכל אחד מהעובדים רק את החלקים הרלבנטיים לעבודתו. במסגרת המידור, כל אחד הכיר משבצת אחת בפאזל והתמונה הכוללת הייתה נחלתם של הבוס וכמובן שלה. הבוס סמך עליה כאילו הייתה בת משפחה, אבל אצלה, התחושה הייתה שאם הוא יצטרך להחליט בין בן משפחה לבין, הוא יעדיף את הגנים על פני הסימפטיה.

לא אהבתי את המשפט שאמרה לי באחת הפגישות בינינו "ככה זה אצל המזרחים, הרגש גובר על הרציו... וסמוך עלי, כשאני אומרת את זה, כי משם אני באה". אמרתי לה שאני לא אוהב את ההתבטאות הזו והיא חייכה ואמרה "אני מקווה שאף פעם לא ייצא לך לעמוד בסיטואציה שבה תבין את מה שאמרתי".

זליג זימן אותי מדי פעם לפגישות עדכון והתעניין מאד על יחסי עם החשוד, ששמו בעצם דניאל, ועל קשרים שפיתחתי בתוך המשרד. בעיניו הממזריות ראיתי שיש לו מה לומר כי קצב ההתקדמות שלי לא היה מהיר כפי שציפה. הוא רק שאל אם אני צריך עזרה. "אולי במידע שנוכל לספק לך מתוך המערכת שלנו, זיהוי פנים של אנשים שמגיעים למשרד, אולי אמצעי הקלטה או צילום?"

ראיתי שהוא לא מסופק ולכן אמרתי שאולי באמת ניצור איזו מערכת קשר שתאפשר לי להעביר שאילתות בנוסח הדברים שאמר. כזה הוא היה, לא פיקד או ציווה, אלא הציע כביכול וכולנו ידענו שזו דרכו לומר "אני עומד על כך". בפגישה האחרונה הצעתי שאולי הכי פשוט זה להתקין רוגלה במערכת המחשבים של החברה ובאמצעותה להגיע למידע מפליל. "זה לא אפשרי" הוא אמר "כדי לעשות זאת, אני חייב לפנות ליעוץ המשפטי ולאנשים למעלה ואני לא אקבל אישור. וגם, מי יודע אם מי מהם קשור, איכשהו עם החברה. אתה הרי יודע כבר שבעל החברה נפגש מדי פעם עם קצינים בכירים אצלנו ובצבא".

"ואני לא סוג של רוגלה?" שאלתי "ממש לא, אתה עובד רשמי של החברה, לא?", ענה וחייך את חיוכו הממזרי.

לאחר שבוע הוא חזר אלי ואמר שהוא רוצה להתקין מצלמה במשקפיים שלי כדי שאעביר לו צילומים של אנשים שבאים לפגישות במשרד ובעזרת מערכת זהו פנים הוא יאתר אותם.

"אתה יודע" הוא הדגיש "שהכל בנוי על שרשור. ככה עובדים ברשויות המס.

שולים שם של חברה שמופיעה בחשבונית מסוימת ובודקים האם אותו שם נתן שרות למוציא החשבונית ומשרשרים אחורה, במיוחד כאשר מדובר בחומרי גלם. שם, בודקים האם הספק רכש חומרי גלם כדי להעניק את השרות למנפיק החשבונית. ככה מגיעים למלביני כספים ולמשתמטי מס. פעם עשו את זה ידנית, היום המחשב פולט הכל בצורה מסודרת. זה מאד פופולרי בנושא מסעדות כי שם מאד פשוט לבדוק האם ההוצאה על רכישת חומרי גלם חופפת לכמות המזון שהופקה ונמכרה כמוצר של חומרי הגלם.

מאחר שזו שיטה מוכרת ומאושרת, הוא הוסיף "לא היתה לי בעיה לקבל אישור מהממונים. חלקם, שמכירים אותי, ידעו שזה לא ממש אותו דבר כמו אצל רשויות המס, אבל הבטיחו שיוכלו להתמודד עם זה אם תהיה בעיה". הקשר שלי עם דינה מצא חן בעיני זליג, שחשב שזה יוביל להעמקת המידע על המתרחש בחברה.

אני לא בטוח שזה הדבר הנכון בשבילי אישית, כי אני קרוב אצל עצמי ומכיר בחולשות שלי, שבין היתר גורמות לי להתקשר רגשית עם מושא המעקב ולא משנה אם זה גבר או אשה. הדינמיקה שנוצרת, שאולי בהתחלה היא מוטה לכיוון המטרה, משתנה בהדרגה לאחר שדברים אישיים נכנסים לתוך הקשר ונוצרת הרגשה ששני הצדדים, שבמידה רבה מתערטלים, סומכים זה על זה והעברת המידע לצד שלישי היא באיזשהו מקום סוג של בגידה.

זליג המליץ שאת הפגישות עם דינה אקיים במקום מבודד מחוץ לעיר, משהו כמו מסעדה/בית קפה, שבו מיעוט אנשים מהמליה של החברה והסיכוי שיפגשו אותנו אנשים שיתוהו על פשר הפגישה הסמי רומנטית שלנו, קלוש.

הקפדנו להגיע למקום בשתי מכוניות. אני התקנתי, לבקשתה יאמר, בשני כלי הרכב מתקן המשבש את הגי' פי אס "על כל מקרה שלא יבוא" היא אמרה. מה שהיא לא ידעה שיכולתי לנטרל את ההשפעה ברכב שלה, כאשר אני רציתי לעקוב אחריה ללא ידיעתה.

”
אני לא בטוח שזה הדבר הנכון בשבילי אישית, כי אני קרוב אצל עצמי ומכיר בחולשות שלי, שבין היתר גורמות לי להתקשר רגשית עם מושא המעקב ולא משנה אם זה גבר או אשה. הדינמיקה שנוצרת, שאולי בהתחלה היא מוטה לכיוון המטרה, משתנה בהדרגה
”

המקום, המרוחק ב - 20 ק"מ מתל אביב, שכן בשולי ישוב חקלאי תמים למראה. השטח מסביבו היה חשוף והדרך אליו היתה סלולה למעבר של מכונית אחת. היה צורך לעצור ולרדת לשוליים כדי לאפשר לרכב אחר שבא ממול לעבור. האמת, נראה לי קצת מוזר שמקום עסקי לא יגיש את הגישה אליו לכמה שיותר לקוחות, אבל לא ייחסתי לכך חשיבות מיוחדת בשל היותי מרוכז בתוכן השיחה המיועדת עם דינה בעת שנשב על המרפסת הצופה אל מטע אבוקדו מוריק.

בכניסה למקום היה שולחן קבלה המאויש תמיד באיש צוות שקיבל את פני האורחים והוליך אותם למקום מושבם. אף פעם, המקום לא היה ריק בבואנו. מעל ראשו של איש הקבלה היה צילום של משפחה, אבא, אמא ושתי בנות שלפעמים תהיתי מי המשפחה הזו? אולי משפחת המייסדים? היה משהו מוזר בעיניים של הבנות, כאילו מישהו עשה פוטושופ והדגיש את הריסים ואת קו הגבות. לפעמים הרגשתי שהעיניים שלהן מלוות אותי בדרכי אל השלחן. אמרתי לעצמי שכדאי לבדוק את הטכנולוגיה הזאת, כי זה דווקא נחמד שמלווים אותי לשלחן. מן סוג של קבלת פנים ייחודית למקום הזה. במיוחד כאשר היה נדמה לי, לפעמים, שעין אחת של הבת שמשמאל לצילום, קורצת לי בחביבות בכל פעם שהגענו. שאלתי פעם את דינה אם חיבתה של הנערה מופנית אלי בלבד או שגם היא שמה לב לקריצה.

התגובה שלה העמידה אותי בפינה. "למה אתה חושב שכל מי שרואה אותך מסנוור ממך כמוני?" הרגשתי נבוך, אבל באיזהו מקום גם קצת גא. מאז, בכל פעם שנדמה היה לי שהנערה בצילום קורצת לי הייתי משיב לה בקריצה וחצי חיוך ודינה היתה מחביאה חיוך משלה.

דינה שאלה בהתחלה למה אנחנו באים לכאן. למה אנחנו לא נפגשים אצלה, למשל בדירה. אני זוכר שהשבתי לה שא. לא כדאי שמישהו יזהה אותנו ביחד וב. להיות ביחד בדירה עם כוס יין, זה משבש קצת את אופי הפגישה. היא לא השיבה. רק חיבקה אותי והשתהה את הניתוק בכמה שניות. מספיק כדי שאבין שמבחינתה, הפגישות בינינו אינן רק על רקע מקצועי. וגם היא העבירה לי את המסר, שמבחינתה אפשר להתקדם והקצב? תלוי בי.

נראה לי, אמרתי באחת הפעמים שישבנו במרפסת של בית הקפה, עם כוס יין ביד, שמה שכתוב בויקיפדיה על קורות חיך וההתקדמות המקצועית שלך, חשודים בעיני כמגזמים.

מעניין, היא השיבה "למה אתה אומר את זה?" "כי", עניתי, "ראיתי פעם דוקו בטלוויזיה על עלייתם של האוליגרכים היהודים, אחרי הגלסנוסט של גורבצ'וב והשתלטותם על הכלכלה הרוסית, וכולם סיפרו שהם היו או פקידים בבנק, או מנהלי עבודה במפעל אלומיניום, חברת נפט ולמחרת המהפך, הפכו להיות בעלים של בנקים, חברות ביטוח ומפעלי תעשייה. ברור שמישהו קרה בין לבין ואת זה לא סיפרו בתכנית. במידה מסוימת יש דמיון בחוליה החסרה, בין הסיפור שלהם ובין הסיפור שלך, כפי שהוא מופיע בויקיפדיה.

היא התכופפה לעברי ונישקה אותי בלחי ואמרה. "סחתיין על ההבחנה, זה נכון. ואם אתה רוצה לדעת מהי החוליה החסרה אז הנה הסיפור המלא." "נכון שנולדתי בפרפריה. נכון שהייתי ילדה יפה ויוצאת דופן בכישורים שלי. נכון שבלטתי מאד בכיתה ובקהילה ונכון שבבוא העת נשלחתי ללמוד בטכניון. מה שלא נכתב בויקיפדיה ואתה קורא לו החוליה החסרה, הוא שאחרי הבת מצווה שלי, הגיע אלינו מישהו מתל אביב שהציג עצמו כיזם היי טק ושמע על הילדה המופלאה והוא חושב שהוא יכול לעזור לה ולמשפחה שלה להגשים חלומות. ההורים שלי הוקסמו ממנו ובמיוחד מהעזרה הכספית שהוא הציע. במלים אחרות, הם מכרו אותי תמורת ההבטחה לביטחון כלכלי. שם החלה התקופה שיש לה רק שם אחד - עבדות. העבדות שלי. פשוט כך.

האיש פרש עלי כנפיים וסדר היום שלי נקבע על ידו. כל בוקר הגיעה מונית, שהסיעה אותי לכיתת מחוננים בבאר שבע במגמת מחשבים. לא היו לי חברות וחברים, כי בסיום הלימודים, המונית שבה והחזירה אותי הביתה. את האיש ראיתי כל שבועיים בערך ותמיד רצה לדעת איך אני מרגישה, האם אני מאושרת ושאלות מהסוג הזה. על הלימודים הוא אף פעם לא שאל כי אני מניחה שידע מהנהלת בית הספר שאני מצליחה. לפעמים הוא היה מגיע עם הבן שלו, שהיה בערך בגילי. גם הוא היה מאד נחמד אלי ולפעמים אפילו הצליח לשכנע אותי ללכת אתו להצגה יומית בבאר שבע. דווקא אהבתי את המפגשים אתו וכאשר הגענו לגיל שבו אפשר להוציא רשיון נהיגה, הוא היה מגע לתיכון שלי עם הרכב ותמיד יצאנו לאכול משהו ואח"כ להצגה ראשונה.

המעבר מהצגה יומית להצגה ראשונה, היה מאד משמעותי לגבי והבהיר לי, במידה מסוימת, שעברתי מנעורים לנשיות. שם גם ההורמונים שלי התחילו לעבוד וכל חיכוך של הידיים על מסעד הכיסא בקולנוע, או שפשוף קל של הרגל, סחררו אותי לגמרי ונשאבתי לחלומות שבינם לבין המוקרן על המסך, כלל לא היה קשר. אני זוכרת שפעם הראשונה שחזרתי הביתה ממפגש כזה, נכנסתי בבהילות לשירותים, כי נדמה היה לי שהרטיבות שהרגשתי קשורה לפיפי.

אני רואה שאתה נבון מהסיפור שלי אמרה. אתה רוצה שאפסיק?" "לא" אמרתי, "הדרך שלך לספר את הסיפור דווקא עושה לי משהו שקשור לרטיבות גברית."

"וואלה!" היא אמרה והמשיכה: "ברור שבגיוס לצבא, שובצתי ל - 8200 לתפקיד של אנליסטית מידע. אתה כבר מבין שהמיטיב שלי, היה בעל החברה שבה אנחנו עובדים. בין המשמרות בצבא, הייתי מגיעה, פעם בשבוע, לחברה כדי לעזור בתחום אנליזת מידע. באחת הפעמים, שהבן בא לאסוף אותי מהבסיס, הוא סיפר לי, שאביו נפטר לפני שבוע והוא לא אודיע לי כי לא רצה לצער אותי. כעסתי נורא. באותה הזדמנות, הוא בישר לי שמעכשיו הוא מנהל את החברה. מבחינתי, זה כבר לא היה אותו דבר. היה לי קשה לראות אותו כמקור סמכות, כי כמו שאמרתי, היו בינינו יחסים מיוחדים שענייני סמכות לא היו בהם.

בצבא, "הכריחו" אותי לחתום שנה בקבע כדי לסיים פרויקט גדול, שעכשיו כבר אפשר לגלות, היה מעקב אחרי תנועות הכספים בין איראן לבין הפרוקסיס של משמרות המהפכה. אותם כספים ששימשו גורמי טרור במדינות שונות בעולם נגד ישראל ונגד גורמים עוינים אחרים של משמרות המהפכה. בעבודה הזו למדתי הכל על בנקים, דרכים ושיטות להלבנת הון, העברת כספים בשרשור בין סניפי בנקים בעולם, פיצוח קודים, פיצול חשבונות, חברות קש ועוד. שם שמעתי לראשונה על איים שנקראים קיימן, שהכלכלה המקומית אצלם, מבוססת על חברות קש והעלמת מיסים. דבר אחד היה משותף לכל הפעילויות: האחרון שקיבל את הכסף, לעולם לא ידע מה היה מקור הכסף ועל זה, עבדנו בטרופ, כי אם אתה מגלה את המקור, אתה גם יכול לסכל אותו.

אחרי זמן קצר בתפקיד, המפקד, שהבין שיש לו ביד אוצר, הקים צוות משימה והעמיד אותי בראשו. אהבתי את העבודה הזו, כי כל מקרה היה כמו "חפש את המטמון", תכנית ברדיו בהשתתפות המאזינים. תמיד הקדמתי את כולם, אבל, אבל כמו התשדיר של הלוטו, אף פעם לא שלחתי טופס. ההצלחה שלי ביחידה, גררה דרישות חדשות מצד הבוס החדש בחברה. הוא הכריח אותי להגיע בערבים למשרד כדי להנחות ולכוון את הצוות הקטן בחברה. זה כלל כמובן גם בקרת נזקים.

הבוס ידע, שבכך הוא מדיר אותי מהחיים. לא הייתה לי הזדמנות לצאת, עם מעט החברות שהיו לי, ובטח לא להתחיל מערכת יחסים עם גברים, ביודעי שכל קשר שיווצר, יגמר לא טוב, הן בגלל חוסר היכולת שלי לשתף מעבודתי וכמובן ובעיקר אי הזמינות שלי.

”

**לא סתם אני אומרת
שאני מוכנה לענות על
שאלות, שבהמשך יעזרו
לי להקלה בעונש. אני
יודעת מי אתה ומדוע
הגעת לחברה. הרי
בדקתם את האי קיו שלי
ואתם מודעים ליכולות
שלי לנתח דברים**

”

ככל ששהיתי יותר זמן בחברה התוודעתי לאופי העיסוק שלה, שאם להודות על האמת, נראה לי כבר אז כמו ללכת על חבל דק. אבל, לשאלתך שלא נשאלה, לא עזבתי את החברה למרות החשדות לגבי עיסוקה, כי המשכורת להורי המשיכה לזרום כל חודש והם היו זקוקים לה מאד, במיוחד אחרי שאבי חלה. הדירה שבה שיכנו אותי באחד המגדלים היפים, ברחוב הירקון בתל אביב, שולמה מדי חודש והעוזרת דאגה לבשל ולמלא את הפריז'ידר בכל טוב. החיים הטובים, אמרתי לעצמי מדי פעם ובהתקפות של מצבי רוח, הוספתי את המילה "האומללים". וככה אני יושבת היום מולך, לא מרוצה, חושדת שיגיע היום שבו יעצרו אותי כשותפה לפשע ומוכנה לענות על שאלות, שאולי יעזרו לי בהמשך להקלה בעונש."

ישבתי פעור פה. "מזל שאין כאן זבובים" היא אמרה. "הממת אותי" אמרתי. "תקשיב חביבי", היא אמרה בציניות, "לא סתם אני אומרת שאני מוכנה לענות על שאלות, שבהמשך יעזרו לי להקלה בעונש. אני יודעת מי אתה ומדוע הגעת לחברה. הרי בדקתם את האי קיו שלי ואתם מודעים ליכולות שלי לנתח דברים וגם את הרקע שלי אתם יודעים והפה הפעור שלך לא גרם לי להאמין שזו פעם ראשונה שאתה מתוודע לכך. ראיתי מספיק סרטים, כדי ללמוד איך סמויים עובדים. אז בוא נסיר את המסכות, כי בשיתוף פעולה כן ואמיתי בינינו נצליח לגלות את מה שאתם מחפשים."

ובאותה נשימה הוסיפה "וכן, הייתי מאד שמחה להפשיט אותך ולהגיע אליך כשאתה לא מחופש."

"אי אפשר לתאר את גודל הבושה שחווייתי בעת שדיברה. בילדותי, אבי לימד אותי שגם במצבים שנראים כדרך ללא מוצא, רצוי לשמור על המנטרה "אל תודה", ובוודאי לא spot on. קח זמן למחשבה. וגם כאן, למרות שהדברים היו ברורים, אמרתי "אל תצפי לתגובה ממני עכשיו. אני זקוק לזמן מחשבה."

הזמן הזה, בעברית, נקרא זליג. הייתי נסער לשתף אותו בסיפור ולקבל ממנו הנחיה להמשיך. התאכזבתי כשהוא אמר "סיפור קלסי. אתה מגדל כלב ומאמן אותו לשמור עליך בכל מחיר. כך הם גידלו אותה, במכלאה שיצרו עבורה, אבל כאן יש לנו משהו קצת אחר והוא המוסר האישי שלא קיים אצל כלבים. בין היתר, אנחנו נבדלים מחיות, לא בנאמנות, אלא בשיקול הדעת. דינה הפעילה שיקול דעת כשהחליטה להמשיך לעבוד בחברה. היא גייסה את כל יכולותיה כדי להגיע לגילוי של מי אתה ומה מטרתך. לפעמים הסרת המסכה היא יתרון, אם אתה סומך באלף אחוז על מי שמשתף פעולה איתך ונדמה לי שזה המקרה שלנו כאן. גש אליה, תודה. זה הזמן לחזק אותה ולקבל ממנה את המידע שאנחנו זקוקים לו. בתחושת בטן אני מרגיש שהיא אמיתית"

"אני לא יכול יותר לשחק איתה במשחקים" אמרתי, "זה הכל או לא כלום." הוא חיך כשאמר "אבל היא אמרה לך במפורש שהיא תשמח להפשיט אותך ולהגיע אליך כשאתה לא מחופש. אז תתפשט. שתף אותה בתכניות ותהיה נכון לשמוע ממנה עצות, הרי בסופו של דבר היא יותר חכמה משנינו. בלילה במיטה, לבדי, לא הפסקתי לחשוב על המשמעות הכפולה שבמשפט שאמרה על כך שהיא תשמח להפשיט אותי. הכל נראה לי מוזר בבוקר שלמחרת במשרד. הרגשתי, משום מה, שדינה ואני ערומים ושכל אחד במשרד רואה שאנחנו רוקמים ביחד מבצע. בפינת הקפה היא פנתה אלי ואמרה "מה קרה יקירי? אתה מרגיש עירום? (איזה חושים יש לה, לאשה הזו) יש לך תשובה בשבילי? בסה"כ אני מציעה לך להיות אתה ויחד איתי לסיים את הפרשה שעדיין לא התחילה." "נדבר על זה" אמרתי.

”

ובערב, במרפסת של בית הקפה, דיברנו. "על הדרך בה הגעת למסקנה על מי שאני ומהי מטרתך", אמרתי, "אין מה לדבר, כי באמת מדובר בחוש שקיים אצלך וכל ניסיון מצדי להסתרה, לא היה עומד לי. האמת, לא היו לך נתונים אובייקטיביים לפיהם יכולת להגיע למסקנה, אבל מאחר ש"עלית" עלי, כמו שאומרים, אין יותר טעם מצדי להיות סמוי. אז בואי ונפתח הכל וראשית הייתי מבקש לשמוע למה את רוצה לשתף פעולה, אחרי כל מה שעשו בחברה, בשבילך ובשביל משפחתך?"

אבל יש לי תנאי. תפסיק להיות כזה רשמי וגם תפסיק לבחור מלים, דבר בחופשיות כאילו אנחנו כבר אחרי המיטה. אני החלטתי שני דברים, שאעזור להפליל את החברה ומנהלה ושבמקביל אני אכנס אתך למיטה

”

"בסדר", היא אמרה, "אבל יש לי תנאי. תפסיק להיות כזה רשמי וגם תפסיק לבחור מלים, דבר בחופשיות כאילו אנחנו כבר אחרי המיטה. אני החלטתי שני דברים, שאעזור להפליל את החברה ומנהלה ושבמקביל אני אכנס אתך למיטה. לגבי ההחלטה הראשונה אני יכולה לנמק הגיונית ולגבי השנייה, בלי הגיון, זה מה שאני רוצה. מקובל?" "חצי חצי" אמרתי. "לגבי החצי הראשון או קי. לגבי השני, אני שוקל." "בן זונה" ענתה לי בחיוך.

"טוב, אז הסיפור עם האבא, כמו שכבר סיפרתי לך, זה התחיל טוב. כולנו שמחנו וחיבקנו את כל שהרעיף עלינו, כולל את הבן שלו. ההמשך, שכרוך בכך שהתבגרתי, לא היה כל כך טוב. כעסתי על האבא על כך שהשתלט על חיי. ולגבי הבן? הוא דומה מאד לאביו בענין השתלטנות. היינו ביחסים מאד קרובים בנערותנו. חלקתי אתו מחשבות ואפילו סודות ופה ושם גם הבעתי מחאה על השתלטנות של אביו. הוא תמיד היה לידי ובעדי. לא חשדתי בו כאשר אמר פעם, שאחרי שאביו יפרוש, הוא ישנה את העיסוק של החברה וינצל את משאביה לצורך עשיית "שלום עולמי". האמנתי לו כי זה חפץ להשקפת עולמי, אבל ככל שבגרנו, הוא השתנה. הוא החל לדמות לאביו, לא רק בפיזיות, אלא גם במעשים. הוא החל להתלוות לאביו לפגישות, שלאחריהן הוא סיפר לי עד כמה הוא היה דומיננטי במעבר של הלקוח אליהם. לפעמים שיתף אותי בתוכן השיחות עם אנשי בטחון מהארץ וממדינות מסוימות באפריקה.

המטמורפוזת הזו באישיות שלו הייתה זרה לי ואפילו פיתחתי סוג של עוינות כלפיו. הוא הרגיש את זה והרבה פעמים, בפינת הקפה הוא שאל "חברים?". זה תמיד היה מלווה בחיוך ובליתוף הלחי, אבל בהדרגה התחלתי להסתייג ממנו. הוא הרגיש את זה, אבל זה לא הפריע לו להטיל עלי תפקידים ועבודות לא לי. שיתפתי את ההורים שלי והם, לנוחיות שלהם, יעצו לי לא לשבור את הכלים. הרגשתי שאני שבויה בידיו ובידיהם. אגב, הוא התמיד לבקר אותם ולהתענג על המאכלים שאמא שלי הרעיפה עליו. אני השתדלתי לא להיות בבית כאשר הוא הופיע. ואז זה קרה, בנסיעה משותפת שלנו אל לקוח במזרח אירופה. הוא דיבר חופשי, בנוכחותי, על הרגולות שהוא יספק להם. ביחד הם שרטטו את מסלול ההעברה והתשלומים.

הייתי בשוק ואמרתי לו שאני לא חושבת שהוא עושה נכון. אני בטוח במה שאני עושה, השיב וגם בטוח שאת תעזרי לי לתכנן את המסלול. למה אתה בטוח? שאלתי, כי את חייבת לנו את זה השיב, בלי ששריר זע בפניו. הרכנתי את הראש, אבל בפנים הרגשתי, שאו אני עוזבת או שאני מפילה אותו. החלטתי לא לעזוב.

ואז אתה הגעת למשרד. הרגזי אותי בהתחלה לראות את יחסי הקירבה שפיתחת אתו ואינסטינקטיבית, עברת אצלי לרובריקה של אויב. אבל במשך הזמן התחילו להתרקם אצלי סימנים שאתה לא מי שאתה מתאמץ להיראות. החדירה שלך למיילים שלי ושל דניאל, שבהתחלה נראו לי כאילו אתה רוצה להכיר אותי יותר מקרוב ואת היחסים שלי אתו, הפכו, לאט לאט, לצבר של שאלות בכוון אחר. התחלתי לשתול טקסטים פייק ואתה, שלא שמת לב לכך, התחלת לשאול אותי שאלות, שהיו קשורות לטקסטים המזויפים.

השאלות שלך חרגו מההגדרה שלך של מישהו שבא לשדרג את העבודה במשרד. הם לא יצרו אצלי את הרושם שאתה רוצה "להכיר" אותי יותר מקרוב, אלא שיש לך מטרה ושוב, הנה עוד מישהו שמנסה לנצל אותי.

חיכיתי להזדמנות לבדוק את זה אתך והנה אנחנו יושבים כאן, אחרי שהניחוש המושכל שלי תפס אותך עם התחתונים מופשלים. אז כן, בוא נתחיל לעבוד ביחד כדי שנשיג, כל אחד, את מבוקשו."

ככה, במשפט אחד היא סיכמה את הדרמה והוסיפה, את מבוקשי, אתה מכיר. אני רוצה להפיל את הבוס והחברה ואתה?" "אני?", עניתי לה משורה של יהונתן גפן בכבש השישה עשר "אני מסיפור אחר". היא קירבה את הכסא שלה אלי ואמרה, "טוב, אז אחרי קטע השירה הנחמד, מה אתה רוצה?"

סיפרתי לה בכנות את הסיפור של זליג על הקונצפט החדש לפיו, אין לחכות שמישהו יבוא למשטרה, אלא שאנחנו ניזום חקירות מצידנו. די בפתאומיות היא אמרה "אני עייפה נוכל להמשיך בפעם אחרת?" השעה כבר הייתה מאוחרת והצעתי לה שנעביר את הלילה באחד החדרים מעל לקומת המסעדה. "אאהה היא השיבה, "יש כאן גם כאלה? עכשיו אתה מדבר." היא התעוררה לפני. כשפקחתי את עיני היא עמדה עם החלוק מול החלון שהשקיף אל הבוסתן. "בוקר טוב לך" היא הסתובבה אלי, "בוקר טוב, איך אתה אחרי לילה על גשר על מים סוערים?" "כמו סיימון" אמרתי והיא פרצה בצחוק. דניאל שם לב בבואנו למשרד שאני לובש אותם בגדים שלבשתי אתמול ואף שאל אם היה לי לילה מוצלח. כנראה שבלי משים, הסטתי את מבטי אל דינה והא החזיר לי מבט שהמשמעות שלו היתה ברורה. הוא הבין שאסור לו להמשיך לדבר על זה.

במייל שהוא שלח לדינה הוא כבר היה יותר ברור ואפילו שלח אזהרה בנוסח, הזהרי, את לא מכירה אותו, איפה נפגשתם? זה היה בהסכמה? והיא שידעה שהמיילים חשופים עבורי ענתה: היה נפלא. גבר גבר ויהיה לזה המשך. שבוע לאחר מכן טסנו הבוס, דניאל דינה ואני לוינה לפגישה "חשובה ביותר" כפי שהגדיר אותה הבוס. שורינינו לנו חדרים במלון וינדזור המפואר ואת הפגישה קיימנו בוילה בפאתי העיר. בשער עמדו שומרים, מן הסתם חמושים באקדחים מוסתרים. הבית עצמו היה במרחק של לפחות קילומטר מהשער. המארח טרח להסביר לנו שהוא אישיות מאובטחת והמסלול הארוך מהשער עד לבית, נותן התראה מספקת במקרה הצורך. כולנו הבנו במה מדובר. אחרי שהוצגנו, הצטרף אלינו אדם כבן 40, לבוש היטב, שיער משוח ומשקפיים, שמשום מה חשבתי שהם לא ממש משמשים לראייה. ממש כמו המשקפיים שלי. הרגשתי שאנחנו מנהלים כאן דו קרב בין אצילים אנגליים.

הוא הוצג כסטיבן הומלי, נציג של ממשלה, שאת שמה לא מסר, בשלב זה של ההיכרות וכיועץ קרוב בעל ענין. הדיון היה על נושא תמים של עיר חכמה. המארח הסביר שממשלה מסוימת, רוצה לשדרג את החיים בעיר הבירה שלה ולהעביר אותה לשלב הדיגיטלי שבו כל השירותים יינתנו לאזרחים, ללא בירוקרטיה ובלחיצת כפתור.

הבוס שלנו הסביר שזה מחייב קודם כל רישום ויצירת פרופילים של כל התושבים, כדי לאפשר זיהוי מהיר במערכות. למיטב ידיעתי, הוא הדגיש, החוקים הקיימים לא יאפשרו זאת, אלא אם כן, זה יעוגן בחוק. הוא הוסיף גם, שהחברה שלנו שנהנית מרישיון של משרד הבטחון, מחויבת לעבוד לפי חוקי מדינת ישראל, שאם לא כן, הוא עלולה להיתבע ואף להסתכן בסגירה. אף אחד אינו רוצה לעבור על החוק, אישר המארח ולשם כך, בין היתר נמצא אתנו מר הומלי, כדי לוודא זאת.

לאחר שכל זה הובהר, דינה ודניאל נכנסו לפרטי הפרויקט, שמסתבר, היה ידוע להם מראש ואף עבדו עליו בארץ. "איך זה נעלם מעיני?" חשבתי. הם הסבירו שהמעבר לעיר חכמה כרוך בהקמת חדר בקרה עצום, שאליה יחוברו מצלמות שיותקנו בעמודי התאורה, ברמזורים ובצמתים ובעזרת האינטרנט גם יכסו את הבתים עצמם. הם נתנו כדוגמא את זה שאנשי הבקרה שישבו מול המסכים, יוכלו לשלוט ולכוון את התנועה בעיר, לפי העומסים. אנשי הבקרה יזהו בזמן אמיתי פעילות עוינת או עבריינית ויוכלו לכוון במהירות את כוחות הבטחון למקום. יותר מכך, הדגיש דניאל, הם יוכלו לפי

התנהלות ושפת גוף של אנשים ברחוב, לנבא כי כוונותיהם עברייניות ולעצור אותם לפני ביצוע מעשה. זה נשמע דמיוני הוא הוסיף, אבל היכולות של האינטליגנציה המלאכותית, בשילוב זיהוי פנים, יכולות לאפשר זאת.

דינה הוסיפה בחיך, שבעזרת האינטרנט של הדברים, שהרי כל העיר תהיה מרושתת באינטרנט, אזרחים יוכלו להדליק את דוד המים החמים בבית, או לפתוח את התריסים לאורור בצאתם מהמשרד, בדרכם הביתה. הדוגמאות העלו חיך אצל הנוכחים. הסתכלתי על האנשים בחדר, גם בגלל שרציתי לסרוק את תגובותיהם עם המשקפיים, ולא יכולתי שלא לחשוב שהכל כאן זו הצגה גדולה. הבנקאי האוסטרי נראה די חסר סבלנות ולא הפסיק לשלב רגל ברגל ולזוע באי נוחות בכורסתו. מר הומלי נראה לי די משועשע מהדינמיקה בחדר עם חצי חיך תמידי בקצה השפתיים והמלצר, הוא בכלל הגזים בתדירות הכניסה שלו לחדר ושמתי לב, שלפני שהוא התכופף להחליף כוסות הוא יישר קודם את העניבה. הוא לא היה מבוגר כל כך כדי לחקות את הנוהג, אצל מלצרים מקצועיים, ליישר את הבגדים לפני שניגשים ללקוח. בעת שהמומחים דיברו, העברתי את הנתונים, לצורך זהו פנים, מהמשקפיים שלי אל זליג ומן הסתם מר הומלי עשה זאת גם כן אל הממונים עליו. ברגע מסוים, תוך כדי כך שהאחרים משוחחים על פרטי הפרויקט, הומלי התרומם, התנצל ואמר שהוא חייב לעשות שיחה.

דקה אחריו התנצלתי גם אני בתירוץ, שאני לא מוסיף דבר לפרטים הטכניים וכבר שעתיים שאני לא מעשן, אז...הדברים התקבלו בהבנה, כמובן. הומלי כנראה חמק לאחד החדרים ואני העדפתי את המרפסת, בהנחה שהיא לא מצוידת באמצעי ציתות, וליתר בטחון ירדתי לגן. זליג היה על הקו. "פענחנו את הצילומים ששלחת. חוץ מהבנקאי האוסטרי, שמוכר לנו מהעבר כמי שבוחש ומממן פוליטיקאים בארץ, כל השאר הם משלנו. אני לא יכול להיכנס עכשיו לפרטים. נדבר כשתחזרו." בינתיים, אל תדבר על זה ואל תעשה דבר, תמשיך בשגרה. תהיה זהיר כי אני לא יודע אם בירור כמו שלנו, לא נעשה גם על ידי משרד הבטחון והשב"כ עליך. וגם אם עשו, לא נראה לי שיעלו על פרטך כי אתה בגדר סמוי. אם אני חושש, זה רק מהצוות שלך, כאשר יבין שיש פה הונאה. אז, עד שנגבש עמדה, בוא נהיה פסיביים. עסקים כרגיל ואני אומר לך עוד דבר, נראה לנו, בשלב הזה, שהבוס, דינה ודניאל לא מודעים.

חזרתי לפגישה בשלהי הפרטים שמסרו דינה ודניאל. הומלי כבר היה בחדר. הוא נראה די משועשע מהדינמיקה בחדר. יחד עם זאת, לא הפסיק להגניב לעברי מבטים. המארח סיכם שמאד התרשם ממה ששמע והוא יעשה הכל כדי שהעסקה תצא לפועל במהרה. הוא אישר את סכום העסקה והעביר בינינו לחתימה את טופס שמירת הסודיות. בדרך למלון, בניגוד לציפיותיי, הבוס נראה מהורהר משהו. הייתי מצפה שיהיה שמח במופגן, שהרי עסקה כזו ובמיוחד השרות והתחזוקה שהחברה תיתן במשך השנים, אמורה היתה לסדר לו ולכל עובדי המשרד את הפנסיה.

"מה קורה? שאלה דינה, שבהכירה את הבוס מילדות, חשה שמשהו מתחולל אצלו. "לא יודע" הוא השיב "משהו לא נראה לי כשורה." "למה המארח לא ציין איזו ממשלה מר הומלי מייצג? למה הוא מתעקש שהכסף יועבר מהבנק שלו לשלנו, כאשר ברור לו, מניסיונו המשותף, שעסקאות מהסוג הזה נעשות בשרשור בין בנקים מכמה מקומות בעולם? למה הוא בחר בדרך הזו, בידוע שיהיה עלינו לדווח לשלטונות, להפקיד עותק של החוזה ולשלם מיסים מוגדלים? למה הוא מתחייב לשפות אותנו על המיסים שנשלם, מה השוני בין העסקה הזו ובין עסקאות אחרות שעשינו אתו עד כה, שרק בקצותיהן היו גלויות ומוצהרות? למה המלצר לא נראה לי מלצר? משהו פה מסריח."

זו הייתה הפעם ראשונה שדינה ראתה את הבוס מגיב כך. גם בעסקאות מלוכלכות אחרות, על סף הפלילי, הוא לא היה כה חסר מנוחה כמו היום. "בוא ננתח את הדברים" אמר דניאל.

"זו עסקה יוצאת דופן", הוא אמר, "הן באופייה והן בהיקפה. הרבה אנשים וקבלני משנה אמורים לקחת בה חלק. אי אפשר לשמור סודות כאשר כל כך הרבה אנשים מעורבים ובמיוחד, כאשר נדרש לדווח על העסקה והיקפה, למשרד הבטחון שלנו ולקבל את אישורו. בעסקאות אחרות, דומות, כאשר לא נדרש אישור מוקדם של משרד הבטחון, הכל נעשה בדרך עקיפה, אבל כאן מדובר בעסקה שונה. אתה מבין שזו עסקה שונה מאלו שניהלנו עד כה ומכאן אולי התחושה שלך," אמר והביט לעברו.

דינה ביקשה אף היא את רשות הדיבור ואמרה "כמו בהרבה דברים אחרים, האמת נמצאת בפרטים הקטנים. מטבעה, זו עסקה יוצאת דופן שדרושה לה הסכמה אפריורי של משרד הבטחון. זה לא משנה, היא הדגישה, באיזו מדינה מדובר ולכן לא חשוב מיהו ההומלי המלוקק הזה. זה מתחיל אצלנו כי החוק לא מאפשר התערבות מהסוג הזה בכל מדינה. סיב"ט לא יאשרו ולא משנה איזו מדינה זו. לכן, הבנקאי, שכולנו יודעים עד כמה הוא מעורב עם פוליטיקאים אצלנו, לא רוצה להסתבך עם החוק. להיות חלק מתחבולות ובתווכים בינלאומיים בהם קשורים פוליטיקאים שלנו, זה לא דומה לעסקה מורכבת ומתמשכת כמו העסקה הזו."

הבוס הפנה מבטו אלי ואני אמרתי שאני מזדהה עם כל מה שנאמר כאן על ידי דניאל ודינה והם צודקים ומכאן והלאה, הדגשתי, צריך להקפיד על שקיפות מלאה ועל תיאום מכסימלי בין חברי הצוות. "אני אשן על זה" סיכם הבוס.

"אתה מבין את הסיפור?" שאלה דינה אחרי שהתעוררנו בבוקר שלמחרת? לא ממש עניתי וכי מה יכולתי לומר אחרי ההערה של זיגל. עניתי לה שלתחושותי, מדובר על מדינה לא מערבית ומהחשש של הבנקאי, שבמהלך הדרך יכולה להיות בה הפיכה והשלטון החדש או ירצה להעמיק את הפרויקט אן לחילופין לבטלו ולכן הוא מחפש את הבטחון בכך שהחוק יגן עליו במקרה שכזה ועל העמלה הגדולה שיקבל, כמובן. מכאן השוני מול עסקאות אחרות שהיו בעבר.

אני יודע שדברתי שטויות, אבל זה מה שעלה במוחי ברגע שבו התבקשתי על ידי דינה להגיב.

משהו בתגובתה גרם לי בכל זאת להאמין שאולי בתוך בליל השטויות יש קצה של אמת. "אני ארד לעומק הפרטים", אמרה ו"אני מניחה שבתוך ימים, אחזור אליך עם הערכה. אבל, דע לך, שאם אגלה שהעסקה מסריחה, אני לא אדווח לבוס וגם אתה לא, כי זו תהיה פתיחת הדלת לסגירת החברה." "יפה", אמרתי, "פתיחה לשם סגירה. מאד פיוטי."

זליג דחה אותי כמה ימים, בטיעון שהוא עדיין לא מוכן עם מסקנות, אבל בסופו של שבוע הוא זימן אותי. "שב", הוא אמר "ותקשיב עד הסוף". בעקבות המידע ששלחת, עלה מיד החשד שמדובר בפרויקט המיועד לישראל. הוקם צוות סודי של אנשי חקירות ממשרד הבטחון, משרד המשפטים, היאח"בל שלנו, המוסד, שב"כ, משרד האוצר ומשרד החוץ. בסה"כ 7 אנשים. כולם נבדקו על ידי וכולם חפים מכל קונספירציה. ניסינו לגייס משת"פים ממשרדי הממשלה, אנשים בעמדות מפתח, ולצער, סירובם של כמה פיגורות לשתף פעולה, הובילו אותנו למסקנה שהרשת כבר מאורגנת."

"איזו רשת", שאלתי? הוא ענה "מתגבש ניסיון של כמה אנשי מפתח בממשלה, להשתלט על השלטון בדרך מתוחכמת, בלי לעשות הפיכה בכוח ובלי הצהרות פומביות. ישראל בדרך להיות לא דמוקרטית, אם אני לא רוצה להשתמש במלים חריפות יותר. אנחנו חייבים לעצור את הנסיון הזה, לפני שיתחיל בפועל"

"אז מה עכשיו", שאלתי?

"ההחלטה היא לא לעצור את הפרויקט בשלב הזה. לאפשר התחלה שלו בתכנון תשתיות ובמהלך הדרך, לאסוף נתונים ועדויות שיאפשרו לפרקליטות לגבש כתב אישום. אתה מבין שזה תהליך הכרחי ולך יש תפקיד מרכזי בעידוד העסקה, נחיצותה וכמובן לחזק את הבוס. העסקה תאושר על ידי משרד הבטחון, על ידי אלו המעורבים, כמובן, ואגב, מדובר על קולומביה כמזמינת העבודה."

בהמשך, חידדנו שוב את נוהלי התקשורת בינינו וזליג הדגיש שבהיותו ראש צוות המשימה, הוא היחיד שאתו אתקשר, וכן, אל תשתף את דינה בינתיים.

דינה ודניאל היו עסוקים מאד בניתוח הנתונים. הבוס הורה להם לא לשתף עוד אנשים מהמשרד, אלא אם כן, יגיע אישור לעסקה ממשרד הבטחון. זה הגיע לאחר שבוע.

על ניר מכתבים רשמי של ממשלת קולומביה נכתבה פניה אל משרד הבטחון עם בקשה לאשר לחברתנו מתן שרות לממשלת קולומביה בנושא "עיר חכמה". עוד נאמר שהממשלה הקולומביאנית מאשרת לד"ר קלמנס שלפהאוזן, הבעלים של אוסטרין אינוסטמנט בנק, לשמש כנציגה לעסקה וכמי שישלם את התשלומים הנגזרים ממנה.

בהמשך הופיעה הפרוגרמה לפרויקט, השירותים הנדרשים, לוח זמנים, אבני דרך לתשלומים, פיקוח ובקרה. מאחר שמדובר בטכנולוגיות שפותחו בישראל, נאמר במכתב, ימונו, בהמשך, חברת פיקוח ומנהל ישראלים שידווח לאדם המוסמך מטעם הבנק. ממשלת קולומביה תערוב לכספים שידרשו

מתגבש ניסיון של כמה אנשי מפתח בממשלה, להשתלט על השלטון בדרך מתוחכמת, בלי לעשות הפיכה בכוח ובלי הצהרות פומביות. ישראל בדרך להיות לא דמוקרטית, אם אני לא רוצה להשתמש במלים חריפות יותר. אנחנו חייבים לעצור את הנסיון הזה, לפני שיתחיל בפועל

לפרויקט. משרד הבטחון מתבקש לאשר את חברתנו כמתכננת הראשית של הפרויקט.

ראש המחלקה במשרד הבטחון צלצל אל הבוס כדי לבשר לו שלפנים משורת הדין, המשרד מאשר לממשלת קולומביה את הפרויקט והוסיף אזהרה, "תהיה זהיר."

למרות גודלו וחשיבותו של הפרויקט, אישורו לא הביא לגל של שמחה במשרד. המשפט האחרון של האיש ממשרד הבטחון הדהד בראש אצל כולם. הבוס טרח לציין אותו באספת העובדים בה הודיע על הפרויקט ועל כך שדניאל יוביל. הוא הוסיף שדינה והצוות שלה יהיו אחראים על הפיתוח ועיצוב הנתונים ואני אשמש כמשקיף מטעמו.

דווחתי לזליג שהפרויקט נכנס להילוך, לאחר קבלת האישור. "ברור לך שהמכתב, כביכול מממשלת קולומביה, הוא מכתב מפוברק, אמר זליג, אבל הוחלט כאן שלא ליצור גלים ושבינתיים לא ניצור קשר עם שגריר קולומביה. הנציג של משרד החוץ שחבר בצוות, לקח על עצמו את האחריות." מר הומלי, הפך להיות "חבר של קבע" במשרד ואחת לכמה ימים בילה אצלנו שעות ארוכות וקיבל דוחים על התקדמות הפרויקט. הכספים מוינה הגיעו כסידרם ואנשי המשרד, שציפו לבונוסים יפים מהפרויקט היו נלהבים. רק הבוס נשאר עגמומי. הוא לא התערב בעבודה, להוציא כמה פגישות אתי לעדכונים. ימים ארוכים הוא נעדר מהמשרד. נוכחותו של הומלי במשרד, לא הקלה עליו בלשון המעטה.

הומלי הקפיד מאד לדבר איתנו באנגלית בלבד. הוא היה מאומן מאד בכך. כמה נסיונות שלי להפתיע עם פניה בעברית לא גררו כל תגובה מצידו. לא הרביתי לדבר עם דינה על הפרויקט, גם לא בעת שהיינו ביחד, מחוץ למשרד, אבל השבוע יכולתי להבחין שהיא חושדת בהומלי שחזותו אינה מלמדת על תוכו. באחת מפגישות העדכון היא פנתה אליו בעברית. הוא הסתכל עליה ואמר בחיוך English please סליחה היא אמרה ועברה לאנגלית. אני הכרתי אותה ואת שפת הגוף שלה מספיק טוב כדי להבין שזה היה מבחן. כדי שלא יהיה ספק, היא הסתכלה עלי עם חצי חיוך על הפנים.

בערב, היא שאלה אותי "מה אתה אומר על החבר הומלי?" עניתי שהוא נראה לי בסדר ושהוא עושה את תפקידו.

תירגע, אנחנו צוות לא? אז מן הראוי שהבוס שלך יכיר אותי, למה לספר לו דברים מיד שנייה? ואם אתה מחשיב את דעתו, למה שגם אני לא אזכה לשמוע דברי חוכמה?

משום מקום, היא זרקה פתאום לאוויר משפט "למי אתה מדווח? אתה מוכן שאפגוש אותו?" הבעת פני גררה את המשך המשפט "תירגע, אנחנו צוות לא? אז מן הראוי שהבוס שלך יכיר אותי, למה לספר לו דברים מיד שנייה? ואם אתה מחשיב את דעתו,

למה שגם אני לא אזכה לשמוע דברי חוכמה?" הסתכלתי עליה ואמרתי "אני מבין את סקרנותך. את רוצה להכיר אותו כדי להפעיל את החושים שלך, לפרק את אישיותו ולדעת אם אפשר לסמוך עליו עד הסוף, שהרי שנינו נמצאים בידיו, אחרי הכל" היא חיכה ואמרה "גם". אחרי פאזזה של כמה דקות היא אמרה "יש כמה דברים שלא מסתדרים לי בניתוחים שאני עושה ואני חושבת שזה יעניין מאד את בוסך."

"ידעתי שהרגע הזה יגיע", אמר זליג כשנפגשתי אתו. "זה הגיע מוקדם מדי, אבל מאחר שאלו פני הדברים, אין ברירה, אלא לקיים את הפגישה ולהכניס את דינה לתמונה. החשש שלי שבהתלהבות שלה היא תעשה טעויות שיגרמו נזק." סיפרתי לו איך היא ניסתה להפיל בפח את הומלי. הוא חייך. "אתה רואה, על זה אני מדבר, שבהתלהבות שלה היא יכולה לגרום לנזק."

הפגישה התקיימה בבית הקפה. לאחר ההיכרות ביניהם, המשפט הראשון שדינה אמר היה "צולמנו כשעמדנו מול שולחן הקבלה?" זליג חייך ולא הגיב. "למה ביקשת להיפגש שאל?" "טוב", היא ענתה "ידידנו כאן מכיר אותי והוא שם לב לנסיין שעשיתי עם הומלי. זה לא היה נסיון ראשון והאיש מאד מאומן בהעמדת פנים. ברור לי שהוא לא יועץ של ממשלת קולומביה ויהיה לי יותר פשוט אם תוכל לברר את זהותו." "למה את חושבת שהוא לא נציג של ממשלת קולומביה?" שאל. "כי באחת הפגישות, השיבה "הוא זרק משהו שהעלה אצלי חשד. הוא ביקש שבתהליך זיהוי הפנים אפשר יהיה להסיר את כיסוי הראש של המצלמים. למה זה חשוב שאלתי והוא ענה שבקולומביה יש 2 בעיות שדורשות את זה: הדילרים של הסמים וריבוי המוסלמים במדינה, שחלקם חשודים פוטנציאליים בחברות בדעאש. תשובתו, נראתה לי לא אמיתית כי המשמעות היא הוספת תקציב פיתוח שבעיני לא מצדיקה זאת. חוץ מזה, זה חורג מהפרוגרמה ועלול ליצור מצב של גבוליות פלילית מבחינתנו."

"אני לא מחתים אותך על טופס שמירת סודיות", אמר זליג, "יש בכך צורך הוא שאל?" לא ענתה דינה והסתכלה עלי.

אוקי, אז הנה הסיפור, אמר זליג וגולל בפניה את כל הפרטים. הדבר היחיד שדינה אמרה במהלך דבריו זה, "רגע, אני מוכרחת סיגריה". בסיום דבריו.

דינה הביטה בשנינו ואמרה "יחד ננצח".

"בקשה אחת יש לי אליך", אמר זליג, "המשיכי בעבודה כרגיל וכל בקשה חריגה שהומלי יבקש ממך, בקשי אותה בכתב, כי את בודאי יודעת שהמשימה המרכזית שלנו היא איסוף מסמכים כדי לספק בשר לפרקליטות."
"הומלי הזמין אותי למלון שלו הערב", הפתיעה אותי דינה. "אני מתלבטת. מה אתה אומר?"

"דחי אותו למחר בערב", אמרתי "ועד אז אני אדאג לשריין חדר באותה קומה, אולי אפילו חדר צמוד ונשתדל להצמיד לקיר המשותף אמצעי האזנה והקלטה, וגם, אני אצייד אותך ב"משקפי קריאה", כדי שתוכלי לצלם מסמכים ואנשים, אם יהיו בחדר. לא נוכל להצמיד לך מכשיר כלשהו מחשש שתבדקי, אז אם את מרגישה מותקפת, מסיבה כלשהי, השתמשי באמצעי העתיק של צעקות ומישהו, מה"בטחון של המלון", יגיע."

"הומלי היה מאד אדיב", סיפרה דינה על הפגישה. "הציע שתיה, קלה, חריפה. ישבנו בסלון בסוויטה שלו." "אני מתנצל שלא התרעתי אותך קודם", אמר, "אבל ד"ר שלפהאוזן נמצא בתל אביב וביקש להצטרף אלינו, אז אם את לא מתנגדת, אני אצלצל אליו. הוא נמצא גם כן במלון. את יודעת, הוסיף, הייתי מעדיף לשבת איתך לבד, אבל שנינו עובדים תחת בוסים....." כעבור כמה דקות נשמעה דפיקה קלה בדלת וד"ר שלפהאוזן הופיע. אני אחסוך מכם את הסמול טוק, כי ממילא הכל מוקלט, אבל אני אשתף אתכם בדינמיקה שהיתה בחדר.

ד"ר שלפהאוזן פנה אלי ואמר "אני רוצה לבדוק אתך משהו עדין. האם יש מצב שאת תמשיכי את העבודה על הפרויקט מהמשרד שלי בוינה?"
"מה? אמרתי, איך? אני צריכה צוות ואין מצב שהבוס שלי יסכים."

הוא שלף מתיקו נייר ואמר קראי ואח"כ תגיבי. "הוצאתי את משקפי הקריאה וקראתי. מחר הצילום יהיה אצלכם, אז רק בקיצור אומר, שהוא הציע לי סכום עם 6 אפסים ובזמן אסכים להצעתו. נראה היה לי שהומלי היה בשלב הזה לחץ משהו, כאילו לא ידע מראש שהבנקאי יציע לי הצעה כזו. סדק ראשון ביניהם הייתי אומרת."

אני אחשוב על זה אמרתי, אני יכולה ברשותכם להתייעץ עם מישהו? "לא", ענה לי הבנקאי "אין מצב. זה בינינו לבינך ואני מבקש לקבל תשובה עד סוף השבוע, כל זמן שאני בתל אביב וזכרי בבקשה שאת חתומה על NDA."
נו יקירי, מה אומר? אמרה בחיוך? לא חשבת עד כמה אני יקרה...

זליג לא נפל מהכיסא כשהצגתי לו את צילום המסמך. "צריך לחשוב על זה אמר". "לא הבנתי, אמרתי, "המטרה שלנו היא להפיל את החברה. הפרויקט הזה, חשוב ככל שיהיה, הוא אחד מתוך רבים, אם תרחיק את דינה לוינה, אתה מזניח את המשרד."
"אמרתי שאני מאשר? אני מבקש רק לחשוב על זה."
אוקי, הוא אמר לי למחרת. חשבת, התייעצתי והתשובה היא לא. דינה תמשיך כאן והרווח כולו שלך."
"מה? אמרתי, אתה עוקב אחרינו?"

"תגיד אתה עושה את עצמך?" השיב. "לא שמת לב להערה של דינה, כשנפגשנו בבית הקפה לראשונה? היא שמה לב לעיניים בצילום מעל לקבלה ואתה מה? אם טוב לכם ביחד, אין בעיה." לקראת סוף השבוע, דינה נפגשה שוב עם הומלי וד"ר שלפהאוזן והודיעה שלמרות האיסור, היא דיברה עם הבוס, שחתום אף הוא על טופס הסודיות והוא מתנגד ומתעקש שהפרויקט חייב להישאר בתל אביב. אבל למה זה חשוב לך, מיקום המשרד? שאלה דינה. הרי אחרי שהפיתוח יסתיים ויבחרו קבלן וספקים, ממילא נצטרך כולנו לעבור לקולומביה.

הומלי השיב במקום הבנקאי ואמר שהם מתכוונים למנף את הפרויקט ולהציע את הקונצפט ללקוחות נוספים בעולם. הוא הדגיש, שיש בעיה להזמין לקוחות חדשים של עיר חכמה לתל אביב, כי זה כרוך באישורים ואילו וינה, היא עיר בינלאומית נגישה ופשוט יותר להביא אליה לקוחות. הבוס שלך, צריך היה להבין שפרויקט מהסוג הזה מתאים למדינות ולממשלות נוספות וצריך למנף אותו, אחרי שממשלת קולומביה תאשר. הרי בסופו של דבר, המשמעות היא עוד עבודה למשרד.

ד"ר שלפהאוזן הוסיף, שבחזרה שלו עם קולומביה נאמר שבתמורה להשקעה שלו בפרויקט, הממשלה תאפשר לו למנף את הפרויקט למדינות אחרות ובתנאי שהפיילוט הראשוני יצדיק זאת.
"אני מבינה שגם המשרד ינהה מכך", אמרה דינה, "שהרי התשתית ישנה וידרשו רק התאמות מקומיות". "נכון", אמר הבנקאי, איך הבוס לא מבין זאת?"

”

אני רוצה לבדוק אתך
משהו עדין. האם יש
מצב שאת תמשיכי את
העבודה על הפרויקט
מהמשרד שלי בוינה?
”מה? אמרתי, איך? אני
צריכה צוות ואין מצב
שהבוס שלי יסכים

”

"אז למה לא דברת אתו ישירות?", שאלה דינה?, "כי קודם רציתי לדעת", אמר, "אם מבחינה אישית זה מתאים לך כי הרי הבנו, שבעצם הפרויקט הוא על כתפייך. אבל לאור תשובתך, אני מבין שאין טעם לדבר עם הבוס."
"השיחה הזאת נשמעת הזויה משהו" אמרתי לדינה. "הזויה?" היא השיבה, "כולה פייק, הרי ברור שמה שהם אמרו זו מעטפת עשן לכוונה האמיתית שלהם. מזמין העבודה חושש שאם העבודה נעשית בתל אביב הפרויקט עלול להיחשף בפני אנשים לא רצויים."

בהגיעי למשרד בבוקרו של יום, הבוס נפנף לי מחדרו השקוף וסימן שאכנס. בחדר ישב כבר דניאל ואיתו מישהו שלא זיהיתי. דינה עדיין לא הגיעה.
"תכיר, אמר לי הבוס והצביע על הזר, "תא"ל (מיל) יורם קבסה מנהל קשרי חוץ במשרד הבטחון." "נעים מאד" אמרתי ובלבי תהיתי מה הם מתכננים שם במשרד הבטחון? "דינה לא תגיע היום, אמר הבוס, אז חיינו לך והנה יורם יסיביר מדוע הוא כאן."

"אתם יודעים", הוא אמר "שבפרויקטים מהסוג הזה, הדיסקרטיות היא קריטית. אנחנו אישרנו את הפרויקט כי יש לנו עוד אינטרסים עם קולומביה. הממשלה שם מאד ידידותית ומאפשרת לנו בשקט בשקט ולאנשי המוסד, להפעיל משם סוכנים שלנו. לא אחת, מנענו פיגועים של אנשים שאומנו שם ונשלחו לישראל. השרות החשאי שם ואנחנו מסונכרנים."

הבוס נכנס לדבריו ושאל, "ואיך זה קשור לפרויקט?" "קשור", אמר תא"ל במיל קבסה, "כי כדי שהסיוע שלהם, מולנו, יהיה מושלם, הם מבקשים שתשפרו את מערכת זיהוי הפנים ותכניסו משהו נוסף שיאפשר לזהות באמצעות המצלמות אנשים וכלי רכב שנושאים חמרי נפץ."
נזכרתי במה שדינה סיפרה על הבקשה של ד"ר שלפהאוזן. היא ביקשה שהתוספת הזו תגיע בכתב וטרם קיבלנו אותה.

חשבתי לעצמי, סגרנו להם את הדלת ועכשיו הם מנסים להיכנס דרך החלון. אבל לא יכולתי כמובן לשתף את דניאל והבוס במידע הזה. דניאל, שחף מכל מניפולציה, אמר שזו לא בעיה כי האופציה הזו נמצאת על המדף ולא צריך לפתח אלא רק להטמיע, אבל מאחר שזו בכל זאת עבודה, יהיו לכך השלכות תקציביות וכמובן אנחנו צריכים לקבל את הבקשה בכתב כתוספת לפרוגרמה. הבוס אישר את דבריו.
"או קי" אמר יורם קבסה, "הבנו שתהיה לכך משמעות תקציבית ואני אבקש שישלחו לכם מה שביקשתם."

זליג חיך כאשר דווחתי על הפגישה. דינה היתה יותר אמוציונלית וסיננה "בני זונות". זליג הרגיע ואמר "אתם לא רואים עד כמה אנחנו מתקדמים? אני שמח על כל חשיפה של מישהו מישראל. מקווה שיהיו עוד פניות כאלה ושוב אני חוזר הכל בכתב ומתועד."
כעבור כמה ימים קיבלנו מוינה את האישור.

הפרויקט התקדם והומלי הגביר את קצב ביקוריו במשרד כדי להתעדכן ולעדכן. באחת הפגישות בישר לבוס שבקרוב מאד, הוא, כפי שנכתב בהסכם, יביא למשרד כמה אנשים מקומיים שיעברו על החומרים ויאשרו אותם לקראת התשלום של אבן הדרך השנייה.
אחרי שהומלי הלך, הבוס קרא לדניאל ושאל אותו אם אכן זה כתוב בהסכם. "כן", אמר דניאל "וכדי שלא תופתע בהמשך, זכור גם שבחזרה לא נאמר שאנחנו נהיה הקבלנים, אלא שיקבע קבלן ביצוע."

”

**אתה יודע עד כמה אני
אוהב אותך ומכבד את
דעתך. או קי, אמרת
מה שאמרת ומעכשיו
אשתדל לשתף אותך
בכל התפתחות לפני
שאקבל החלטה**

”

”את זה אני זוכר” ענה הבוס “כי אם זה היה במסגרת האחריות שלנו, היה לכך ביטוי בתקציב הפרויקט.” “למה הסכמת לכך?” שאל דניאל, “אם קבלן הביצוע יפשל במשהו, הוא יאשים ויזרוק את האחריות עלינו. מהזמן שאני במשרד, לא פגשתי הסכם כלשהו שבו הסכמת להתפשר על הביצוע.”

”נכון” ענה לו הבוס “אבל תסכים, שמעולם גם לא היה לנו פרויקט בסדר גודל כזה. וחופף מזה, אתה חושש שהפיתוח שלנו ייצור איזה בעיות בביצוע?”
דניאל שאף פעם לא בחר מילים, בשיחות בתוך המשפחה, פנה אל הבוס ואמר “מה קרה לך, מה מצב הרוח הזה? עד עכשיו, שידרת חששות ומה שאמר לך האיש ממשרד הבטחון צריך היה להיות בשבילך תמרור אזהרה Beware of the aids of March כתב שיקספיר באזהרה ליווליוס קיסר. חשבתי שזה נמצא אצלך בראש והנה חודש מרס מתקרב ואתה כבר לא שם? אני מהלך על ביצים בגלל מה שאמרת כשנכנסנו לפרויקט. בודק כל פריט במיקרוסקופ כדי שחס וחלילה לא ניסטה מההנחיות ומהחוק ואתה יושב כאן נינוח, שאנן ומספר לי שלא היה לנו פרויקט בסדר הגודל הזה?”

”דניאל”, אמר הבוס, “אתה יודע עד כמה אני אוהב אותך ומכבד את דעתך. או קי, אמרת מה שאמרת ומעכשיו אשתדל לשתף אותך בכל התפתחות לפני שאקבל החלטה.”

אף אחד לא יכול היה לעשות את זה טוב ממנו, חשב דניאל לאחר שיצא מהחדר, אבל למה נדמה לי שהמלים שלו היו מהפה אל החופף. הוא כל כך רוצה לסיים את הפרויקט ולקבל את התשלום הענקי ובעקבותיו לממש את החלום הישן שלו על יאכטה בים התיכון. דניאל לא שכת, שכאשר הבוס שיתף אותו בחלום הזה, הוא גם ציין שיעביר את המושכות אליו, דבר שיהיה מלווה בהקצאת מניות בהתאם. אז שני החלומות שלנו יתממשו, חשב דניאל כאשר התיישב בכיסא בעמדה שלו ובהביטו על דינה שישבה מולו, אפילו הרשה לעצמו לחשוב שאולי היא תהיה שותפתו ולא רק בחברה. יום אחרי שדינה העבירה את המצגת על שתי אבני הדרך הראשוניות, “מתוך ארבע”, טרחה לציין, התייצבו במשרד 2 אנשים, שהומלי הציגם כאנשי המקצוע של חברת אקליין הנדסה ופיתוח ואמר שהם יעבדו ביחד עם דינה ודניאל ושאר אנשי הצוות ויעברו על כל הפרטים לצורך אישורם. אתם חייבים לזכור, הדגיש, שאישור שלהם יאפשר את התשלום עבור אבן הדרך השנייה, הראשונה להזכירכם שולמה כמקדמה, לכן ככל שתמהרו, כך יקודם התשלום.

ביקשתי מזליג שיבדוק את 2 האנשים וכעבור זמן קצר השיב לי ששניהם עובדי המוסד במחלקה שמתקינה אמצעי האזנה ושאר “מתנות” בשגרירויות הזרות בארץ. שניהם מומחים ולא כדאי להתחכם איתם. “יותר מכך”, הוא הוסיף, “תהיו ערניים לניואנסים שהם יתעכבו עליהם במהלך הבדיקה ובמיוחד אם יש להם רעיונות לשיפור המערכת.”

”בבקשה”, הוא פנה לדינה כשנפגשנו, “תתאפקי, אל תחשבי שרעיונות מצידם הם ביקורת על מה שפיתחת. ראי את זה כתמרור לכוונה האמיתית שלהם, תבלעי את הרוק ועשי בבקשה כל מה שהם מבקשים, אבל על דבר אחד אל תוותר, כל הצעה שלהם, בקשי שיגישו לך שרטוטים בחתימתם. אם ישאלו, אמרי שזו הפרוצדורה במשרד, במקרים בהם יש שינוי כלשהו מהפרוגרמה שהוסכם עליה מראש. אני חושב שהם יודעים זאת, כך שלא תהיה בעיה.”

ימים לא קלים עברו על הצוות במשרד לאחר ששני המומחים התיישבו בו. ויכוחים, לעתים קולניים, דרישות לתיקונים ותוספות ובמיוחד מה שהעלה את הסעיף לאנשי הצוות, היה נימת הזלזול שלהם בחלקי פריטים מהעבודה שנעשתה.

דינה שיחקה את תפקיד חייה כמבוגר האחראי. ניסתה והצליחה להכניס קצת שלוה באנשי הצוות ובאספה שיזמה, אמרה להם “אתם הטובים ביותר ולכן לא צריכים להיעלב מביקורת כלשהי מאנשים חיצוניים. אני לא יודעת לכמה מכם יש ניסיון בלשמש כיועצים חיצוניים, אבל אני יכולה להגיד לכם שאני כל כך מבינה אותם. מהות תפקידם כיועצים, זה לחפש ולמצוא באגים, אפילו אם אינם קיימים, אחרת המעסיקים שלהם יחשבו שהם לא מקצועיים. אז בואו נפנים את זה ונסכים בינינו, שהם מייצגים את המזמין וככל שנחליש את ההתנגדות לבקשותיהם כך יקודם התשלום וכולנו נלך לשפת הים, כפי שמלינה מרקורי השחקנית היווניה אמרה בסרט הנפלא “רק בימי חול”.”
מלים לחוד וחיים לצידם. 2 המומחים מיררו לדינה את החיים. שוב ושוב העלו ספקות לגבי יעילות הפיתוח. דינה התייעצה איתי איך לנהוג מולם. אמרתי לה שיש לי דעה, אבל כדאי לשתף גם את זליג.

"אני ממש מאושר", הוא אמר "מעומק ההתערבות שלהם. ככל שהם ישאירו יותר טביעות אצבעות בפריקט, כך יקל עלינו בהמשך. אז הנה מה שאני מציע: אל תתנגדי לדרישה שלהם להיות חלק מהפיתוח של חלקים מסוימים. תתווכחי, כמובן ונסי לנמק מדוע הפתרון שלכם טוב יותר, אבל בסיומו של יום, הסכימי לדרישתם, אבל כדי למנוע בעתיד חילוקי דעות עם המזמין, אני חוזר ומדגיש שוב, עמדי על כך שאת מבקשת שכל מהלך תיקון או פיתוח שלהם, יירשם בהערת צד, שזו יוזמה שלהם. ואם שואלים למה, הסבירי שאתם צמודים להתחייבות שלכם לפירוט שבפרוגרמה ולכן כל סטיה חייבת להירשם."

הוא הצביע לעברי והוסיף, זה רעיון שלו שאימצתי". דינה חייכה ואמרה "תמיד חשבתי שהוא נכלולי.... אבל חמוד."

הבוס, בחוכמה, עשה מדי כמה ימים double check אתי ועם דניאל. בהתחלה, ישב עם דניאל, שמע ממנו את הדווח וההערות ואח"כ ישב אתי בנפרד. הוא לא הסתיר את זה ואף הסביר ש"חשוב לשמוע מכל אחד את הזווית שלו ולהשוות". "ולמה דינה לא משתתפת שאלתי?" "כי היא עסוקה מדי ואני לא רוצה להסיט את תשומת לבם לדברים אחרים".
נזכרתי במה שדינה אמרה פעם, שאם הבחירה היא בינה לבין בן משפחה, תמיד זה יהיה האחרון.
לא קיבלתי את ההסבר הקלוש הזה, אבל הבנתי שזה הכי נוח לו, כי הוא רצה להתקדם. הוא הכיר את דינה וידע, שהיא תעלה דברים שעלולים לגרום לעיכובים.

”

דינה ואני החלטנו שכל שבוע יוצאים לטייל באוויר הפתוח. אני שהייתי ביחידת סיור בצבא, אהבתי במיוחד את המדבר. דינה, שגדלה בדרום, לא התלהבה לבלות שם. "אני אוהבת את הירוק של הגליל, את הכפרים הערבים, את האוכל שלהם ובעיקר את המבטא של הגליליים הוותיקים. שמת לב שיש להם מבטא אחר?"

”

באחת הפגישות הוא שאל אותי מה דעתי על נוכחותם ועבודתם של שני הזרים. השבתי שאני עוקב אחרי עבודתם, שבעיקרה היא עבודת פיקוח, אבל פה ושם אני נתקל ברעיונות שלהם לפיתוח שמקובלים מאד על דינה. "אני חושב", אמרתי, "שבניגוד למה שאנחנו חושבים על דינה, היא די גמישה ופתוחה והיא גם מודעת לקצב העבודה ולשאפיפה להשלים את אבני הדרך, כדי לקבל תשלום. אני על זה, הוספתי, אל תדאג".
דניאל נכנס אלי באחד הבקרים, לפני שדינה הגיעה להתיעצות ואמר, "אחד המפקחים, מנסה להסיט את הפיתוח של מצלמות זיהוי הפנים לכוון שלא מוזכר בפרוגרמה. יש לי ויכוח על כך, הוא הוסיף, עם דינה". "פרט ונמק אמרתי לו."

"הם רוצים שנשמיע את האפשרות של צילום חודר קירות". "סליחה?" אמרתי, "צילום חודר קירות?" "כן", השיב. "זה פותח על ידי רפ"אל כבר לפני 5 שנים לבקשת הסינים, שמשמשים בזה למעקב אחרי התנהלות של אסירים בכלא".
"למה לא להשתמש במצלמות בתאים של העצורים?" שאלתי. "כי הן גלויות ואין אפשרות להסתירן והאסיר מודע להן". "או קי", אמרתי, "מה מפריע לך בבקשה הזו?" "זה לא "עיר חכמה"" הוא אמר. "רזולוציה כזו היא אקט בוטה של חדירה לפרטיות וזה מנוגד לכל חוק. אנחנו רוצים להסתבך עם החוק?"
"ומה דינה אומרת על כך?" "היא לא מתנגדת ואומרת, כל זמן שהם יחתמו שזו בקשה שלהם מחוץ לפרוגרמה ואף יתחייבו לשלם, מבחינתי הכל כשר".
"ולמה אתה משתף אותי בוויכוח הזה?" "כי אתה קבלת את המנדט מהבוס וגם, אתה יודע..." "יודע מה?" שאלתי, "אתה יכול לדבר איתה", אמר ויצא מהחדר.

שיתפתי את הבוס והוא שאל, "מבחינתך זה סביר?" שמעתי את זליג מדבר מגרוני כשאמרתי, "כל זמן שהם יחתמו על הדרישה ועל התשלום, אז כן. קולומביה, אתה יודע, לא תמיד הכל הולך בקו ישר שם. והוספתי, שאם זה יעזור במלחמה שלהם נגד ברוני הסמים, תבוא עליהם הברכה".
סיפרתי לדינה והיא אמרה "לגבי דניאל, לפעמים הוא קוץ בתחת, אבל האמת, גם אני הייתי מתנגדת."

הבוס עמד על כך, שלמרות הלחץ ולוח הזמנים הצפוף, בסופי שבוע המשרד ייסגר והוא אוסר בתכלית לקחת עבודה הביתה.
דינה ואני החלטנו שכל שבוע יוצאים לטייל באוויר הפתוח. אני שהייתי ביחידת סיור בצבא, אהבתי במיוחד את המדבר. דינה, שגדלה בדרום, לא התלהבה לבלות שם. "אני אוהבת את הירוק של הגליל, את הכפרים הערבים, את האוכל שלהם ובעיקר את המבטא של הגליליים הוותיקים. שמת לב שיש להם מבטא אחר?" "מה אגיד לך יקירתי, אני לא מת על הגליל, אבל אני זורם אתך" כן בילינו את סופי השבוע ב"לגלות את הגליל".

”

”ביקשתי לפגוש אתכם דווקא כאן,“ אמר, ”כדי להסביר לכם ולהרשים אתכם אישית שהעסקה עם קולומביה מאד חשובה למשרד הבטחון. קולומביה כמו”מ אתנו על עסקת ענק לנשק הגנה, רחפנים, צלחות רדאר ועוד. זה עדיין חסוי, לכן אני מבקש לשמור על סודיות

בשוכבנו על הדשא בחורשת טל, אמרתי לדינה, ”איזה מרובע אני? אני לא מגיע לדפנות הקופסא. הגליל מדהים וכל כך מתאים לך. אני מביט בך מדברת עם המקומיים, שומע את צחוקך, מביט איך את נהנית מהמנות הקטנות בפונדקים, רואה את שפת הגוף שלך ובכל פעם, מתאהב בך מחדש.”
רגלה השמאלית עטפה את שלי ובהתקרבה אל שפתי, היא לחשה, ”הערב נראה לך עוד כמה דברים, שיקרבו אותך לדופן הקופסא.”

היינו קרובים לסיים את העבודה, כאשר הזמננו לסלון האווירי בפריז לפגישה עם המזמין. שוב, באותו צוות שהוזמן לוינה. סידרו לנו אישורי כניסה ליריד וכמובן גם לביתן הישראלי, שהרי הוא מאובטח 24/7. בחדר האח”מים כבר ישבו האדון הומלי, ד”ר שלאפהאוזן ואישיות לא מוכרת לי, שהתבררה כמנ”כל משרד הבטחון. הוא גם זה שפתח את הדיון וביקש שנציג את עצמנו. הבוס נקב בשמותינו ותפקידנו.

”ביקשתי לפגוש אתכם דווקא כאן,“ אמר, ”כדי להסביר לכם ולהרשים אתכם אישית שהעסקה עם קולומביה מאד חשובה למשרד הבטחון. קולומביה כמו”מ אתנו על עסקת ענק לנשק הגנה, רחפנים, צלחות רדאר ועוד. זה עדיין חסוי, לכן אני מבקש לשמור על סודיות. אישרנו את העסקה אתכם כדי לפתוח את הדלת לעסקה השנייה, שהיא חשובה יותר. אני שומע שאתם מתקדמים יפה ונראה שבקרוב אף תסיימו את העבודה ואני מבקש שבמכרז על ביצוע העבודה תשתפו גם חברות ישראליות. אני יכול לספק לכם שם או שניים.”

הבוס ענה, שאנחנו אמנם כותבים את פרטי המכרז, אבל לא מעורבים בהחלטות מי ישתתף בו. זו החלטה של מזמין העבודה. אם יבקש, נוכל לעשות בדיקת נאותות. אנחנו גם אלו שבודקים את המכרזים, לאחר שהוגשו ולפעמים, לבקשת הלקוח גם ממליצים עם מי להתקשר.”
המנכ”ל הסיט את מבטו אל הבנקאי ואמר ”לטיפולך”. האחרון השיב בניד ראש. אותי כל המעמד הצחיק מאד. ההצגה הייתה מושלמת. הבוס ודניאל נראו מרוצים. דינה שמרה על ארשת פנים רצינית והנהנה מדי פעם בראשה.

זליג היה מרוצה מאד מצילומי המשקפיים שלי. אאוריקה, הוא שאג בטלפון, עכשיו, לראשונה, אנחנו יודעים מיהו המבצע של שר הבטחון. ”אני מניח שהשיחה גם הוקלטה על ידך,“ אמר. ”לא“. השבתי. ”מה?“ צעק ”אני לא הקלטתי, עניתי, דינה עשתה את זה. עברנו בדיקה פיזית לפני שנכנסנו וכידוע לך גבר לא יכול לבדוק באזור אינטימי של אשה.“ ”בן זונה“, אמר זליג ”החסרת לי פעימה.“

הבוס ודניאל היו מרוצים מאד מהמפגש. המנכ”ל הרשים אותם בכנות דבריו. דניאל אף אמר ”שתמיד, כאשר מישהו מסביר או מבקש משהו ועושה זאת בכנות, בלי להסתיר דבר, הוא זוכה אצלי לאמון מלא“. כשראה את סימן השאלה בפרצופי, הוא הוסיף ”אף אחד לא הכריח אותנו להזמין אותנו לכאן ולהראות לנו ולספר לנו על עסקת הנשק עם קולומביה. הוא יכול היה גם להזמין אותנו ללשכה בקריה בתל אביב.“ דווקא בא לי לחזק אותו והשבתי, ”נכון, אתה צודק.“
על זה חטפתי כמובן, מדינה, מאוחר יותר.

קיבלנו רשימה של 3 חברות קבלניות מצרפת, שוויץ וברזיל ושתיים מישראל. הכנו את פרטי המכרז שכלל מאות פריטים ושרטוטים. גם כאן, המעורבות של המפקחים הייתה גדולה. הם בדקו כל פריט, נכנסו לנתונים הטכניים, לאפשרויות הביצוע בהסבירם שבעניין האפשרויות לביצוע, לכל בחירה יש לבדוק היתכנות ומשמעות תקציבית. לבצע באפשרות אחת עולה כך וכך ובאפשרות אחרת, פחות, או יותר, לכן חשוב לבקש מהמציע שיפרט באיזו אפשרות הוא בוחר. האמת, אפילו דינה הודתה שלמדה כאן משהו חדש. ביקשתי מזליג שיבדוק את החברות. לצורך זה, הוא היה זקוק לעזרה של נציג המוסד בוועדה שלו. תוצאות הבדיקה לא הפתיעו אותנו. הליכה אחרי עקבות כל חברה הובילו אל חברה אחת אמיתית ICT - International communication technology שלמרבה הצחוק, הוקמה על ידי המוסד

”

הבוס ודניאל היו מרוצים מאד מהמפגש. המנכ”ל הרשים אותם בכנות דבריו. דניאל אף אמר ”שתמיד, כאשר מישהו מסביר או מבקש משהו ועושה זאת בכנות, בלי להסתיר דבר, הוא זוכה אצלי לאמון מלא

”

”

כדי להוות כיסוי להתערבות של ישראל במדינות זרות. האמת, החברה אכן ביצעה עבודות גדולות ומורכבות תחת שמה, או של אחד השמות ששלחו לנו.

”זה נראה לי כמו CIA לעניים”, אמרתי לדינה.

ההצעה של החברה מברזיל הייתה די זהה לשאר ההצעות, אבל זולה בהרבה. הישיבה שקיימנו עם הומלי ואנשיו הייתה עניינית. הועלו כל מיני ספקות, בעיקר לנוכח המחיר הנמוך שהציעה החברה מברזיל. אחד היועצים אמר שהוא חושש מאיכות הציוד והחומרים, מה שיחייב נוכחות פיזית במקום לצורך בדיקות איכות. כולנו הבנו למה הוא חותר. עוד הסכם העסקה עם חברתו לשנתיים לפחות.

אני מוכרח לומר ואמרתי את זה גם לזליג, שההצגה הפעם הייתה הכי משכנעת עד כה.

זליג הינחה אותנו לבקש פגישה אישית עם מנהלי החברה מברזיל, לפני ההמלצה עליה. אולי נראה שם פנים מוכרות. שאלתי אותו בהזדמנות הזו “אם יש אישור מטעם בית משפט לצלם את האנשים ולשלוח אותם לזיהוי פנים. אמרתי שלפי דעתי זה לא יתקבל בבית המשפט, כמו שקורה עם פוליגרף.” “לא כינסנו בית משפט לצורך הענין”, השיב זליג, אבל קבלנו אישור משופט, שאנחנו בטוחים ביושרה שלה, בדיון שקיימנו בביתה הפרטי. היא הייתה מזועזעת מהחומרים שהצגנו לה. “אני לא מאמינה”, היא חזרה ואמרה. דווקא לא אופייני לשופטת להביע רגש כזה. אתה תדאג להביא לי חומרים, אני אדאג לשאר הוא אמר, עד עכשיו זה עובד טוב.”

עדכנתי את דינה כי היו לנו הרבה שיחות בינינו על כך שאנחנו עובדים קשה, מסתכנים ובסוף לא יוכלו להשתמש בחומרים שאנחנו מגישים. “לא מבין מה הבעיה שלכם”, אמר הומלי כאשר ביקשנו לפגוש את הברזילאים. “זה במסגרת האחריות שלנו מתוקף ההסכם”, הדגיש הבוס, “לקיים ראיון אישי עם מנהלי החברה שמסתמנת כזוכה במכרז ואם עולים ספקות כלשהם, להיפגש עם החברה שהגיעה למקום שני.”

“אתם סתם מבזבזים זמן”, חזר על דבריו הומלי, “אבל אם זה מה שכתוב ואני אבדוק את זה קודם, נזמן אותם.”

הפגישה התקיימה במשרד שלנו, כי המסמכים היו צריכים להיות זמינים וגם משום שערב קודם לכן, אנשיו של זליג התקינו במקומות שונים במשרד את מה שהיו זקוקים לו.

הם היו מדויקים מאוד בהנחיות, האנשים של זליג. הם הנחו אותנו לרשום את שמות הנוכחים ולסדר בהתאם את מקומות הישיבה וגם עמדו על כך שהשרטוטים יפרסו על השלחן במקום מסוים ובזווית מוגדרת.

אני ביקשתי לקבל דווח אונליין לאחר שאשלח את הצילומים מהמשקפיים, כדי לדעת כיצד להתייחס לאנשים ולתגובות שלהם. יצרתי סימנים מוסכמים עם דינה, כדי להעביר לה את המידע ללא מלים.

” הם היו מדויקים מאוד בהנחיות, האנשים של זליג. הם הנחו אותנו לרשום את שמות הנוכחים ולסדר בהתאם את מקומות הישיבה וגם עמדו על כך שהשרטוטים יפרסו על השלחן במקום מסוים ובזווית מוגדרת. אני ביקשתי לקבל דווח אונליין לאחר שאשלח את הצילומים מהמשקפיים, כדי לדעת כיצד להתייחס לאנשים ולתגובות שלהם. יצרתי סימנים מוסכמים עם דינה, כדי להעביר לה את המידע ללא מלים.”

הגיעו 4 אנשים, שרק אחד מהם נראה ברזילאי בחזותו. כל אחד הציג את עצמו ובתפקידו. כך הבנו שאחד מהם הוא המנכ”ל, השני סגנו, השלישי מנהל טכני והרביעי, מנהל הכספים. חסכנו להומלי ולשני היועצים את ההיכרות. הצגנו את עצמנו והתחיל הדיון.

"למה אנחנו לא בודקים כל סעיף במכרז", שאל המנהל הטכני, "אני הכנתי תשובות והסברים להכל.

דינה, פתחה בכך שהייתה מעט סקפטית, לפני ההיכרות, בגלל המחיר הנמוך אבל נראה לה שהם מבינים היטב מה הם הציעו וגם הרזומה שהציגו מרשים מאד. חברה שהתקינה את התשתית הממוחשבת למערכת הרכבות בשווייץ, לפני 5 שנים וזה עובד מצוין, אפשר לסמוך עליה, הדגישה. לגבי ההערה של דניאל, שווה לבדוק אותה מחר ולהבין.

דינה השיבה, שהיא מתכוונת להתעכב על מספר פרטים קריטיים ובעיקר מה שחשוב לה הוא באילו טכנולוגיות הם מתכוונים להשתמש באותם פרטים קריטיים, כי עיקר ההבדלים בין הצעות להצעות האחרות שהוגשו הוא באפשרויות הטכנולוגיות ומאחר שזה מרכיב מרכזי במחיר שהם הציעו, היא רואה חשיבות גדולה מאד בחשיפת הטכנולוגיות. הבוס ודניאל הצטרפו לבקשתה.

לאחר מספר שעות התפזרנו וקבענו המשך למחרת. בדיון הפנימי שערכנו כל אחד שיתף את תחושתו. הבוס אמר שיקשיב ויסכם. דניאל אמר שאמנם חלק מהטכנולוגיות הן לא מהמתקדמות ביותר, אבל יעילותן מוכחת. "אני קצת לא מבין, הוא הוסיף, כי שימוש בהם יאריך את זמן הביצוע ועל כל איחור יש קנס, אבל אולי הם חישבו את זה והגיעו למסקנה שזה משתלם. אני אעלה את זה מחר בדיון עם מנהל הכספים" הוא סיכם.

דינה, פתחה בכך שהייתה מעט סקפטית, לפני ההיכרות, בגלל המחיר הנמוך אבל נראה לה שהם מבינים היטב מה הם הציעו וגם הרזומה שהציגו מרשים מאד. חברה שהתקינה את התשתית הממוחשבת למערכת הרכבות בשווייץ, לפני 5 שנים וזה עובד מצוין, אפשר לסמוך עליה, הדגישה. לגבי ההערה של דניאל, שווה לבדוק אותה מחר ולהבין.

הבוס הביט לעברי ואני אמרתי, שאני אמנם לא מבין כמו חברי בעניינים הטכניים, אבל אני מבין באנשים והרושם שלי הוא שזו חבורה שידעת מה היא עושה. הם נראים מנוסים והעובדה שהחברה שלהם פעילה כבר 22 שנים, מעידה שניתן לסמוך עליה, אבל, הדגשתי, זה רק רושם ראשוני. ומהצד המקצועי שלי, הוספתי, כלכלית, כדאי מאד לבדוק את מה שדניאל הציע. דינה ואני, למרות שלא היינו מתואמים מראש, הבנו שטיפוח האגו והמקצוענות של דניאל, תשפיע לא רק עליו אלא גם על הבוס. ואכן, כשהבוס סיכם, הוא בסה"כ אמר שהוא סומך ידיו על ההבנות של הצוות והחמיא לדניאל על הערותיו. מהמשרד, דינה ואני דהרנו לבית הקפה לפגישה עם זליג.

"אם זה לא היה קשור אלינו", הוא אמר, "גם אני הייתי צוחק" להוציא את המנכ"ל, שהוא ברזילאי אמיתי ומשמש כמנהל המשרד של המוסד בריו דה ז'נרו, כל השאר הם אנשי מקצוע אמיתיים אמנם, אבל הם משלנו ומקבלים את שכרם מהמוסד. לאור זאת אתם חייבים להיזהר מאד לא להחליף מלים בעברית."

דינה שאלה את המפתח: "אני ממש מבולבלת היא אמרה, מי בסופו של דבר יעשה את העבודה?" "השאלה שלך יקירת, ממש לא רלבנטית", השיב, "אבל רשמית, זאת אמורה להיות חברת ICT קבלנית משנה של החברה הברזילאית. הרי כתוב בפרוגרמה שהחברה הזוכה יכולה להשתמש בקבלני משנה, זוכרת?"

לרגע, דינה האנליסטית המבריקה, נראתה אובדת עצות. "לא רלבנטית?" היא ליחשה והביטה עלי. "כן, דינה, לא רלבנטית" אמרתי "כי, בסופו של דבר, את יודעת שהפרויקט הזה לא ייצא אל הפועל". נראה היה, שהיא מתעוררת מעילפון בשמעה את תשובתי והביטה לכוונו של זליג. הוא הניד בראשו להסכמה.

"דינה יקירתי, את אישה יקרה, אנליסטית מבריקה, חכמה, רגישה, מקצועית", הוא אמר "אבל קרה לך מה שקורה לפעמים לסמויים. הם מזדהים כל כך עם הגוף והאנשים שהם אמורים להפיל, עד שהם מאמינים ומרגישים שהם חלק מהם. קצת דומה לסינדרום שטוקהולם וגם שונה. זה קרה לך דינה, ככל שהפרויקט התקדם וככל שהוא נראה מוחשי וישים. למזלנו, האיש היקר לידך, נולד להיות סמוי ושומר על השפיות והמציאות שלך."

הוא הביט בי ובה וחיך את החיך שכל כך אפיין אותו ואמר "אני מקווה שתזמינו אותי לחתונה." ■

מאז שהיה ילד הוא תמיד האמין שיום יבוא והכל ייראה אחרת

בילדותו הרגיש, שהכל חשון. המצב בבית, הסביבה החברתית, הלימודים, כלום לא הצליח לו.

אחרי בר מצווה, הוריו שלחו אותו לטיפול אצל פסיכיאטרית ילדים. הוא לא הבין את משמעות הטיפול. בהתחלה, זה נראה לו קצת כמו משחק של שאלות ותשובות, שבכנות, הוא לא הבין מה מהותן, אבל מצא חן בעיניו שמישהו מתעניין בו. אחרי זמן, הוא מצא עצמו מחכה ליום שבו ילך לפגישה. המפגשים נמשכו עד סמוך למועד גיוסו לצבא.

האמת, העולם כבר לא נראה לו כל כך חשון. הוא החל לראות צבעים וגוונים והכי חשוב, הוא הרגיש שהוא לא לבד. לא רק בגלל הקירבה שנוצרה בינו לבין המטפלת, אלא גם בשל כך שהוא הבין שיש עוד הרבה אנשים בעולם שלא רואים כל יום את הקשת בענן. הדבר החשוב ביותר שאיתו סיים את הטיפול, היה בהבנה שהחיים הם זרימה מתמדת, מהולה ביום יום, בחלומות ובעיקר בכך שבזרימתם, דברים משתנים, גם בסביבה וגם בנפש.

הוא הבין שיש לתת לדברים לזרום והמנטרה שהיא שיננה לפיה "יום יבוא" והכל יראה אחרת, בו תבוא.

באותו היום, כאשר התעורר במיטה הרעועה בבסיס שלו, בצבא, הוא הרגיש שמהו השתנה. מן תחושה שהיום לא יראה כמו אתמול. "טוב, זו רק תחושה" אמר לעצמו, "נעבור את היום ונראה".

בלילה הקודם, לפני שנרדם אמר לעצמו "אם לא מחר, אז מחרתיים".

בבוקרו של יום, הוא הרגיש שהוא עטוף במין משהו, שאפילו אפשר היה לקרוא לו "משהו מלאכי". הוא היה זקוף מתמיד ובמסדר הבוקר הוא חיך אל המפקד, כאילו הוא שותף לאיזה סוד שלו.

הוא היה בימים האחרונים של השרות ובאותו יום, כאשר השתחרר ויצא את שער הבסיס, הוא ראה אותה עומדת בתחנת האוטובוס וידע, שהיום שיבוא הגיע.

ההשקעה שלו, בחלום, שיום יבוא, עמדה מול עיניו.

הוא ידע שהיא תמיד חיכתה לו ושמה מאד, שכל השנים לא הפסיק לחלום ש"יום יבוא".

■ "לפעמים" אמר לה באחד הימים "כל שנדרש הוא לומר לעצמך "יום יבוא" וכשהוא בא, החיים מתמלאים באור חדש."

הוא אף פעם לא שוכח כי הוא לא זוכר

ליום ההולדת 50, אפיתי לו עוגה וקישטתי אותה עם חמישה נרות בצורת הסיפרה 5 ולימינם הסיפרה 0. כל המשפחה התאספה בסלון הבית. יורם, אסף, דקלה ורני ובנות ובני זוגם. גם הנכדים היו וכולנו חיכינו שיעקב יכנס הביתה וכולנו נצעק "הפתעה".

כשנשמע קול המפתח בדלת, כיבינו את האור וכאילו לפי סימן, כולנו התחלנו לשיר "היום יום הולדת...". יעקב נראה המום ומבולבל כאילו הופתע מהמעמד. בקול רועד שאל "מה אתם עושים פה?" וכולנו ענינו "יש לך יומולדת, לא?" "אבל אתם יודעים שאני לא אוהב את החגיגות האלה" השיב. יורם ענה "זה לא בשבילך, זה בשבילנו".

אחר כך הגיע טקס כיבוי הנרות. יעקב התכופף, לקח אויר ואמר "ואיפה אמא שלי? בואו נחכה לה". אנחנו נשארו עם פה פעור. הנכדים האיצו "נו סבא, בא לנו לאכול את העוגה". יעקב הביט עלינו במבט מצועף ואמר "לא מתחילים עד שכל המעורבים ישנם" מן משפט סתום כזה. מיהם המעורבים? הרי כולנו כאן.

נדמה היה לי שאני היחידה שהבינה שמשהו לא בסדר עם יעקב. שלושים שנה אנחנו ביחד ומעולם לא קרה שיעקב יאבד קשר עם הסביבה. הרי הוא חד כתער. המחשבה שלו תמיד רצה קדימה. המילים, לפעמים לא מספיקות לעקוב אחרי המחשבה. החברים, הקולגות בעבודה תמיד העירו לו שימתן את הקצב.

יעקב היה רואה חשבון במקצועו. מספרים רצו לו בראש במהירות של מחשב. הוא ידע לנתח אותם ולהתאימם לצרכי הלקוחות, עוד לפני שאלו הגדירו לו את הבעיה. לא סתם פנו אליו ממחלקת החקירות של רשות המסים, כדי לגייסו. כולם שם הבינו שהוא רואה קומבינות ותכנוני מס נכלוליים, לפני שאחרים מספיקים לקרוא את תיאור הבעיה. אמא שלו נפטרה שנה אחרי מות אביו. נכון שהוא היה קשור אליה והיה שבור ממותה, אבל אף פעם לא סיפר על געגועים או על חלומות על הוריו. והנה, פתאום הוא מחכה לאמו כדי להתחיל את המסיבה.....

"אלוהים ישמור, רק לא זה. רופאים אומרים שדי מנציה מתרחשית אחרי גיל 60 בד"כ, אבל יעקב בן 50... חשבתי, אבל לא אמרתי."

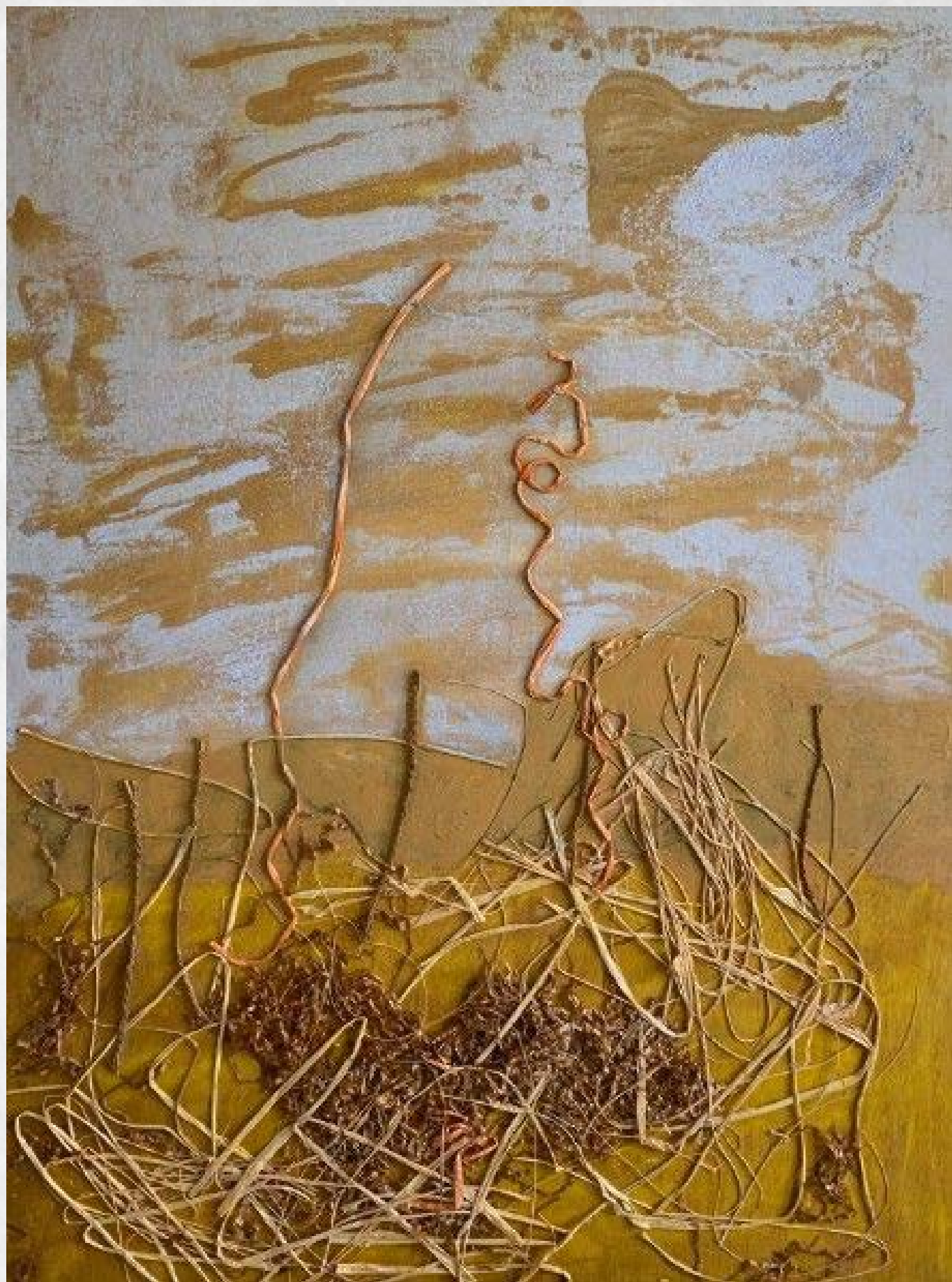
יעקב היה רואה חשבון במקצועו. מספרים רצו לו בראש במהירות של מחשב. הוא ידע לנתח אותם ולהתאימם לצרכי הלקוחות, עוד לפני שאלו הגדירו לו את הבעיה. לא סתם פנו אליו ממחלקת החקירות של רשות המסים, כדי לגייסו. כולם שם הבינו שהוא רואה קומבינות ותכנוני מס נכלוליים, לפני שאחרים מספיקים לקרוא את תיאור הבעיה.

נתתי ליעקב יד ושנינו התכופפנו לשולחן ובאחת כיבינו את הנרות. המשך הערב היה כיף. כולם צחקו, השתעשעו עם הילדים. יעקב, כהרגלו השתרע על הרצפה כשים של נכדים עליו. שואגים "רוץ סוסי" ויעקב נאנח וצועק כביכול "אתם הורגים אותי, אני לא יכול יותר" וכולם ידעו שהוא צוחק וממשיך כאילו לדהור עם הילדים על גבו.

לקראת פיזור המסיבה יעקב אמר "בשנה הבאה תגיע הנקמה. אני אפתיע אתכם במשהו שאתם לא חושבים עליו אפילו".

לא חושבים? כולם הכירו את החלום של אביהם לקחת את כולם, ביום ההולדת שלו, לטיול במחוזות נעוריו בחו"ל. אבל כאן, כולם הרימו גבות וקימטו מצח ויעקב, מאושר, שהם לא מבינים מה מחכה להם. "תגיד" אמרתי לו אחרי שכולם הלכו "מה היה הקטע עם אני מחכה לאמא שלי?" "מה?" אמר "על מה את מדברת? אמא שלי מתה, אני לא מחכה לה. היא מחכה לי". הם לא יספו לדבר על כך באותו ערב.

הימים והשבועות לאחר אותה מסיבת יומולדת לא היו שונים מכל הימים והשנים בעבר. עד אותו בוקר כאשר הטלפון צלצל ועל הקו היה אחד מה קולגות של יעקב ששאל אם יעקב בסדר כי הוא לא הגיע הבוקר לעבודה.

"כן" השבתי, "הוא לא מרגיש טוב ונשאר בבית. הוא לא הודיע לכם?".

בערב, בשעה שהוא רגיל לחזור מהעבודה, הוא נכנס הביתה. "נקבעה לי פגישה עם נישום, במשרד שלו" הוא אמר "והלכתי אליו ולהפתעתי, הסתבר שחברה אחרת יושבת במשרדים שלו ואף אחד לא שמע עליו. מוזר, התפלאתי מאד". "אז מה עשית?" שאלתי "חזרת למשרד שלך?" "כן" הוא ענה "מיד ישבתי לבדוק ברישומים אם החברה החליפה כתובת. מחר אני אנסה לאתר אותם".

בימים שלאחר מכן שוב צלצלו מהעבודה ושוב אמרתי שהוא עדיין לא מרגיש טוב. אחרי שבוע הוא התחיל להתלונן שכואב לו הראש והוא מרגיש קצת סחרחורת. כל הבדיקות שעשינו הראו תוצאות טובות. החלטתי לדבר עם הרופא ביחידות ולספר לו על חששותי. "טוב שאת משתפת אותי" הוא אמר "כי אין קשר בין המצב הפיזי למצב שאת מתארת ולכן אין ללמוד מתוצאות הבדיקות על מצב המוח". הוא הפנה אותי אל מומחה בתחום ועכשיו נשארה הבעיה איך לשכנע את יעקב לפגוש אותו.

לא עבר זמן והילדים התחילו לדווח שיעקב מתקשר אליהם ומנהל איתם שיחה שכלל לא קשורה אליהם. ביקשתי דוגמאות. אסף סיפר שאתמול יעקב צילצל אליו להתלונן "שאני מתייחס אליו לא יפה. לא הבנתי על מה הוא מדבר. שאלתי אותו אם הוא יודע עם מי הוא מדבר והוא ענה שכמובן, אני הבוס שלו שהפסיק להזמין אותו לישיבות וחולף על פניו כאילו הוא שקוף ושהוא לא מתכוון לעבור על זה לסדר היום והוא יגיע עם זה עד לנציב". "ומה אמרת לו?" שאלתי. "אמרתי לו שאני מתנצל ומחר אדבר איתו על זה במשרד".

דקלה צילצלה בדאגה לשאול אם אבא בסדר. חשבתי קצת לפני שעניתי ובסוף אמרתי "לא, הוא לא בסדר". "חשבתי ככה" השיבה דקלה, "כי לפני כמה ימים הוא הגיע אלינו, בשעה שהוא אמור היה להיות בעבודה ולפני שניכנס הוא שאל אם אני זוכרת אותו. לא יכולתי לענות, מגודל התדהמה והוא המשיך ואמר שהוא מצטער, שבזמנו כאשר היינו זוג הוא נעלם לי בלי הסבר. אז עכשיו הוא בא להסביר ואם זה יניח את דעתי, אין סיבה שלא נחזור להיות ביחד. הכנסתי אותו ושאלתי אם הוא רוצה לנוח קצת לפני שימשיך בסיפור וכן, הוא נשכב על המיטה בחדר של יוני ונרדם. כשהתעורר הוא פנה אלי בשמי ושאל מה הוא עושה כאן והתנצל שהוא מכביד עלי". אחרי אנחה גדולה היא המשיכה והתנצלה "לקח לי כמה ימים להתאושש לכן לא צלצלתי אליך מיד".

החלטתי לא להכביד על יעקב ולא לחקור אותו למעשיו. הוא חזר לעבודה, אבל ההתנהלות שלו היתה כל כך מוזרה, שבהתעצות עם הנציב, הבוס שלו החליט להוציא אותו לחופשה, בלי להגדיר לה מועד חזרה.

החיים בבית שינו פניהם. לפעמים, יעקב התעורר בבית ולפעמים נדמה הי לו שהוא התעורר במקום אחר ומיד הגיעו הסיפורים על המקום האחר. אבל המקום לא היה אחר או זר לי, כי הוא סיפר על מקומות וחוויות שעברנו ביחד. הוא אף פעם לא הזכיר שמות של אנשים או מקומות. הרופא המומחה הזהיר אותי שהדבר הראשון שנחקק, במצב של יעקב, הוא שמות וזמנים. "הוא יספר לך דברים ויתעקש שזה היה אתמול וגם יערב אירועים שונים לאירוע אחד המסופר".

במפגשים של המשפחה, שכבר היתה מודעת כמובן למצב, יעקב היה פסיבי. ישב על כורסתו ובהה בבני המשפחה. כולם דיברו אותו ואליה ומה שגרם לכולם בלבול היה שחלק מהמשפטים שלו היו הגיוניים, נכונים וחלק הזויים. מדי פעם קרא לילדים ולנכדים בשמותיהם ובחלק מהמקרים פנה אלינו כאילו ברור היה שהוא מתכוון לאנשים אחרים.

יעקב לא יחזור שוב לעבודה. בהדרגה הפך להיות אפטי, התיאבון היה ממנו והלאה, לפעמים ברח לו שتن ולעתים עשה את צרכיו במיטה, כולל הכל. הילדים החלו ללחוץ להעביר אותו למוסד. "כמה את יכולה להכיל" הם שאלו. "החיים שלו ברחו ולא ישובו, אבל את, כל החיים לפניך. יש לך חברות שהזנחת, נכדים שבקושי רואים אותך, הפסקת ללכת להצגות ולמוזיאונים, "לפעמים" אמרה רני, "אני תוהה מי בעצם התנתק מהחיים. אבא לא אשם. זו המחלה הנוראית הזו שיש לה כרטיס בכון אחד, אבל את, למה זה מגיע גם לך".

בשעות שלא הייתי בבית, הסתבר שיעקב יוצא לחדר המדרגות ודופק על דלתות השכנים ובפתחם את הדלת, היה מתנפל עליהם בצעקות ומאשים אותם בכל מיני דברים, כולל זה שהם מטילים את צואתם על המדרגות. המשטרה שהוזמנה לעתים אחרי אירוע כזה, אמרה שזה לא בתחום טיפולה והשכנים החלו להאשים אותי שאני מחזיקה "כלב חסר שליטה בבית".

קבענו לוח ביקורים של בני המשפחה במוסד שבו אושפז יעקב. לפעמים גם הנכדים הצטרפו. אמיר הבכור של אסף שאל אותי פעם, אחרי ביקור אצל סבא "אני מבין שהמחלה מחקה קטעים שלמים במוח, בעיקר אלו שקשורים לזכרון, אבל עדיין אני לא מבין איך הוא יכול לשכוח משהו שסיפרתי לו לפני דקה?"

אמיר יקירי "השבתי" סבא אף פעם לא שוכח, כי הוא לא זוכר. ■

העולם הוא עגול

עמדתי להתניע את האפנוע שלי ברחוב קטן בדרום תל אביב, כאשר על המדרכה לידי עברה אמה צעירה עם עגלת תינוק ונעצרה לידי.

התינוק קרא: "אמא אפנוע."

"בן כמה הילד" שאלתי. "בן שנתיים וחצי" ענתה לי. "וכבר הוא מדבר ומזהה אפנועים?" שאלתי.

”

"מה אתה יודע", היא ענתה, "הילד משוגע על אפנועים. כל הבית מלא בצעצועי אפנועים. הוא מזהה אפנועים לפי היצרנים. אם זה ימאהה, הונדה, קוואסקי, קטנועים ומה לא."

"אמא הוא מדליק את האפנוע" הילד צעק. עצרתי ואמרתי "הילד מתבטא כמו ילד בן חמש. חמוד." "מה אתה יודע" היא ענתה. "זה כלום. הילד יכול לעמוד על רגל ימין ולתפוס, ביד שמאל, כדור שנזרק אליו."

"הוא גם יכול לרקוד צ'ה צ'ה צ'ה?" שאלתי, כי נזכרתי בשיר של סנדרסון על אמא ודני שהלכו לים ועל קוף שיודע לרקוד צק צ'ה צ'ה. "תתפלא" היא ענתה "הוא קופץ בתנועות של ריקוד והכל בקצב של המוסיקה שברקע." "אני מוכרח לראות את זה" הגבתי.

"אנחנו גרים בקצה הרחוב" היא אמרה "ואם אתה רוצה אתה יכול לבוא אלינו."

קומת קרקע בבנין ישן, סורגים כהים על החלונות וויטרינה גדולה, שמכניסה אור לבן אל הבית. על השטיח בסלון, המון אפנועים בצבעים ובגדלים שונים וגם כמה דפדפות עם ציורים של אפנועים.

"הילד גם מצייר?" שאלתי. "כן, הוא מסתכל על האפנוע המסוים ומצייר אותו ביד שמאל וכשצריך לצייר את הכידון, הוא תמיד מחליף ליד ימין. אני לא יודעת לומר אם הוא ימני או שמאלי כי את שתי

אפנועים.

”

קומת קרקע בבנין
ישן, סורגים כהים על
החלונות וויטרינה גדולה,
שמכניסה אור לבן אל
הבית. על השטיח בסלון,
המון אפנועים בצבעים
ובגדלים שונים וגם כמה
דפדפות עם ציורים של

הידיים הוא מתפעל במידה שווה."

"ילד פלא" הגבתי אינסטנקטיבית.

”

אני לא חושבת שאתה צודק. הוא בעצם חקיין. הוא מחקה את אבא שלו, שהוא בוגר בצלאל, עובד כמעצב גרפי וחבר בלהקת ריקוד חצי חובבנית, אבל כזו שמופיעה לפעמים. הילד נחשף בבית לשרטוטים, ציורים ויש לו חוש מיוחד לצבעים

”

"אני לא חושבת שאתה צודק. הוא בעצם חקיין. הוא מחקה את אבא שלו, שהוא בוגר בצלאל, עובד כמעצב גרפי וחבר בלהקת ריקוד חצי חובבנית, אבל כזו שמופיעה לפעמים. הילד נחשף בבית לשרטוטים, ציורים ויש לו חוש מיוחד לצבעים. אתה יודע, בחוגים לציור, דבר ראשון מלמדים אותך מה הם צבעים קרים ומהם צבעים חמים ואצלו זה בא באופן טבעי, אבל לפעמים הוא מתחכם מול אבא שלו ומצייר שמש אדומה

ואדמה בכחול ועצים בחום. אבא שלו מנסה להחזיר אותו לציור הריאלי, כלומר לשקף את המציאות בציור והילד אומר לו לא רוצה, דווקא. לפעמים הוא מצייר שמש צהובה ואבא מרים גבה ושואל למה? והילד עונה כי חם היום. מה אגיד? האבא מאד גא ומספר לכולם עד כמה הילד מחונן ומוכשר ואני מלאה בחרדות, כי ילד בגילו וגם אחר כך, צריך להיות כמו כולם. אני פוחדת שהחריגות שלו תרחיק אותו מילדים אחרים. לימודי הסוציולוגיה שלי לימדו אותי את זה באין ספור מחקרים, שנעשו בכל העולם ואני דואגת, אבל באמת? לא יודעת מה לעשות. הציעו לי פסיכולוגית אבל אני חושבת שזה עדיין מוקדם. נראה העתיד יגיד."

שתיתי קפה והסתכלתי על הילד. נשביתי בקסמו. שאלתי אם איכפת לה שאבוא לבקר לפעמים.

"בתנאי שתבוא עם האפנוע" ענתה.

וככה הפכתי להיות בן בית אצלם.

הילד, ששמו אנב, דני, כמו בשיר, ואני נקשרנו מאד והפכנו להיות חברים. כן, כל השנים, לא הרגשתי איתו שאני המבוגר והוא הילד. ממש חברים.

היום, הוא עומד להתגייס לצבא ובמיונים השונים, בהם גילו כמובן את יכולותיו המופלאות, ניסו לצוות אותו לטייס, חובלים ושאר יחידות מיוחדות, אבל הילד התעקש שהוא רוצה להיות רץ על אפנוע.

ענין האפנועים לא עזב אותו. הצבא מתעקש והוא מתעקש ואני לא יודע מה יוחלט בסוף. באחת הפעמים הוא אמר לי שהוא לא יתגייס אם לא יתנו לו מה שהוא רוצה.

נסיתי להסביר לו שפעם, כשאני הייתי בצבא, לפני עידן התקשורת הדיגיטלית, היו בצבא רצים על אפנועים, שהעבירו חומרים בין היחידות השונות והיום יש רק בודדים שמשויכים ליחידות מסוימות וזהו.

"מעניין", הוא השיב לי, "אתה חושב שאני לא יודע את זה? בדקתי. יש יחידה מטכ"לית, שמונה 120 רצים על אפנועים ולשם אני רוצה להגיע."

"אבל לא חבל" אמרתי "עם הכישורים שלך אתה יכול להשפיע יותר ביחידות כמו מודיעין וגם, עד כמה שאני יודע מחברים, שאחרי הצבא פיתחו סטארטאפים מהנסיון שצברו בצבא, שהיום הם מבוססים, מעסיקים צעירים אחרים, נוסעים בעולם, נהנים מכל הטוב שכסף מאפשר."

הוא קטע אותי באמצע ואמר "חבל על כל הזמן שאנחנו ביחד, אם זה מה שאתה חושב שמעניין אותי."

הרגשתי די מבויש ולא הגבתי. ישבנו בבר בפלורנטיין. לפי הצ'פחות על הגב, שקיבל מחבר'ה שנכנסו לבר, נדמה היה שהוא מכיר את כולם.

"אתה רואה את אלה שנכנסים לבר בהליכה של פיסוק רגליים?" הוא שאל "הם כאלה שהתגייסו ליחידות מובחרות ונדמה להם שאין עליהם גיבורים אחד אחד, בדמוי העצמי שלהם. אני לא רוצה להיות כמוהם, להרוג ערבים ולהתפאר בכך. אם אכנס אי פעם לבר בפיסוק, זה רק כתוצאה מכך שאני רוכב הרבה."

לא ניסיתי לשכנע אותו למה כדאי להתחיל קריירה כבר בצבא, אבל בכל זאת ניסיתי להבין מה יהיה אם הצבא לא יענה לבקשתו.
"אז אני לא אתגייס" השיב "מה לא ברור?"

הפסיכולוגית הצבאית, לאחר פגישות רבות, הבינה, שאפילו כלא לא ישכנע אותו. ברעיון, שנשמע בתחילה כדמיוני, אמרה לו, בתום אחת הפגישות, שהיא תמליץ לצבא לאשר לו לעשות שירות במשטרה ביחידת האפנונים. הרעיון מצא חן בעיניו והוא השיב שישמח.

דני התגייס למשטרה בגיל 19 ועל מה שעשה שם, מסתובבות המון אגדות.

כדי שאפנוע ימשיך בנסיעה, יש ללחוץ כל הזמן, על מה שנקרא ידית הגז. כלומר יד ימין חייבת להיות כל הזמן על הידית, דבר שמגביל את הרוכב במשטרה בשימוש בשתי הידיים.

באחד מהטיפולים אצל רופא השיניים, הילד הבחין שהרופא מפעיל את מנוע המכשיר שאיתו הוא קודח, ברגל וכך שתי הידיים חופשיות.

ימים הוא ישב עם מנהל סדנת האפנונים במשטרה, כדי לשכנעו להעביר את הפעלת הגז ברגל במקום ביד. "בשביל מה זה טוב?" התעקש האיש הטכני.

"אני אגיד לך" השיב דני "כשהשוטר הוא ימני ובשעת מרדף, הוא צריך להשתמש באקדח, אבל היד עסוקה בנסיעה, מה האפנוע בנסיעה, מה הוא יעשה? ישלף את האקדח שצמוד למותן הימנית שלו ביד שמאל ויירה ביד שמאל. זה לא יקרה, כי הוא יתהפך קודם....."

וככה כל האפנונים של המשטרה עברו שינוי טכני. לאחר שיצרנים ביפן התנסו ביצירה החדשה, הם החלו לייצר אופנועים, לכוחות משטרה בעולם, עם הפעלה רגלית של הגז.

היה במשטרה מישהו בעל יוזמה, במחלקה המשפטית, שרשם על זה פטנט וכך המשטרה זכתה לסכומי תמלוגים מכל היצרנים שאימצו את הטכנולוגיה. יאמר, כי המשטרה שיפתה את דני בתמלוגים. "לא משהו" הוא אמר, "אבל יספיק, כסכום התחלתי, לטיול של אחרי המשטרה" את השירות במשטרה דני סיכם כחווייה כיפית.

יצא לי לפגוש אותו בהפגנות בקפלן ופעם, אפילו חילץ אותי מידי שוטרים שהוליכו אותי לזינזנה. "תגיד" הוא אמר "בגילך זה לא מוגזם קצת?"

אחרי השחרור דני נסע לטיול בחו"ל "לתקופה בלתי מוגבלת" כדבריו.

במשך השנים הוא נהג לשלוח לי מיילים עם צילומים ממקומות שונים בעולם. תמיד על האפנוע.

למייל האחרון שקיבלתי צורפה תמונה של תינוק, שנראה בגיל שנתיים, ישוב על אפנוע עם חיוך ענקי על פניו.

בכיתוב נאמר "זה התינוק שלי. העולם הוא עגול" ■

”
כשהשוטר הוא ימני
ובשעת מרדף, הוא צריך
להשתמש באקדח, אבל
היד עסוקה בנסיעה, מה
האפנוע בנסיעה, מה
הוא יעשה? ישלף את
האקדח שצמוד למותן
הימנית שלו ביד שמאל
ויירה ביד שמאל. זה לא
יקרה, כי הוא יתהפך
קודם.....”
”

"תנו לי נקודת משען ואזיז את העולם ממקומו"

חלק ראשון:

לסבא ולנכד היה מנהג, שבסופי שבוע יוצאים ביחד לרכיבה על אופניים. כדי להכניס את האופניים לרכב צריך היה להוריד את הגלגל הקדמי. סבא: "נו, סובב את הבורג ושלוף את הגלגל".

נכד: "קשה לי, אני לא מצליח לסובב את הבורג".

"הסתכל איך אני עושה ונסה שוב" אמר הסבא. הנכד ניסה ולא הצליח.

השנים חלפו הנכד גדל, התגייס לצבא, למד באוניברסיטה, העמיד משפחה, הקים סטארט-אפ שנכשל, ניסה שוב מיזם חדש שגם הוא נכשל "ועכשיו הוא בניסיון השלישי ומחר ברביעי" שיתפה אשתו את סבא.

חלק שני:

באחד מערבי ששי, לאחר הארוחה המשותפת אמר הנכד לסבא "מחר אנחנו יוצאים לרכב על אופניים ביחד" הסבא הנרגש התפעם.

בשבת בבוקר הוציאו את האופניים מהמחסן, צעדו לרכב והנכד אמר: "עכשיו צריך להוריד את הגלגל הקדמי כדי שנכניס את האופניים לרכב. "ואאו" אמר הסבא, "אתה זוכר".

הנכד עוד לא סיים לפרק את הגלגל באופניים שלו, כאשר שמע את הסבא אומר "קשה לי, אני לא יכול לסובב את הבורג" בחיוך על פניו, אמר לו הנכד "הסתכל עלי ונסה שוב" סבא ניסה ולא הצליח. "איך שגלגל מסתובב לו" ציטט הסבא מתוך שיר של שמוליק קראוס.

הבהרה:

החלק הראשון קרה גם קרה. החלק השני לא קרה, אבל סבא כבר גילגל בראשו את הסצינה לכשיקרה.

חלק שלישי:

כאשר זה קרה, הנכד עמד מול סבא, שהתחיל להוריד את הגלגל והבחין שסבא הצטייד בפלייר כדי לסובב את הבורג. "פלייר" אמר הנכד "כן ככה זה יותר קל וגם מצליח?" שניהם צחקו.

ואז הנכד אמר "אתה מבין, סבא, למה אני עכשיו בניסיון השלישי שלי להקים סטארט-אפ? עוד לא מצאתי את הפלייר" סבא הסתכל עליו ואמר "אצלי במחסן, על הלוח, עליו תלויים המכשירים, יש פלייר. מפתחות המחסן אצלך, נכון?" ■

”

מאוחר יותר, חשב שכנראה נסחף עם זכרונותיו אל תוך סיאנס עצמי, שבו חזר אל הבית במדינה הזרה שבה נולד, שנותרו כאילו נמחקו והוא שוב היה אותו תינוק, 5 קילו, שזה עתה הגיח והדבר הראשון שמע היה צחוקה המתגלגל של אמא.

”

המחשבה הראשונה כאשר הגיע לקבר של אמו היתה "כל כך הרבה אנשים נפטרו מאז שהייתי כאן לאחרונה." המון קברים נוספו, חשב לעצמו. הוא נהג להתייחד עם אביו ואמו בכל שנה ביום ההולדת שלו. הוא אף פעם לא הבין מדוע מישו חוגג לעצמו יום הולדת. כאילו היה זה היום החשוב והגדול בחייו. "מי שצריך לציין את היום הזה", נהג לומר למי שהסכים לשמוע "זו קודם כל האמא שעברה חוויה גדולה והאבא שהיה שם וחווה אף הוא." וכך, כשהוריו היו בחיים, הוא חגג איתם בכל שנה, ביום ההולדת שלו ואהב לשמוע כל פעם מחדש, אף שהיה כבר בן 40, איך אביו רץ בהיסטריה אל הרופא המיילד, בקצה העיר, כי אמא הכריזה ש"זהו, זה קורה" ואיך סרב לצאת גם אחרי שהראש ביצבץ החוצה.

"מה הפלא" היא תמיד חייכה בספרה "5 קילו, ווחד גודל". ואיך אחותו הגדולה בכתה מאחורי הדלת של חדר השינה של ההורים, שם ילדה אותו אמו, בחשבה שאנשים רעים מכאיבים לאמא ואיך היא נרגעה, רק כששמעה את אמא צוחקת והיא הוזמנה, לאחר כבוד, לראות את אחיה השמן.

"הריטואל הזה כל כך חסר לי" אמר לעצמו. וכך מצא עצמו מדי שנה עומד לפני הקבר בעין אחת בוכה ובשנייה צוחק. וכך היא ראתה אותו ושאלה במפתיע "למה אתה צוחק? אם אתה כל שמח שנפטרת ממנה, למה אתה טורח לבוא לכאן?" והוא בכלל לא שם לב שהיא הגיעה במיני מיינור הקטנה שלה ולא חש בה כאשר ניקתה את השיש של קבר אביה וגם לא הריח את הפרחים שהיא חידשה באגרטל המובנה שעל הקבר.

מאוחר יותר, חשב שכנראה נסחף עם זכרונותיו אל תוך סיאנס עצמי, שבו חזר אל הבית במדינה הזרה שבה נולד, שנותרו כאילו נמחקו והוא שוב היה אותו תינוק, 5 קילו, שזה עתה הגיח והדבר הראשון שמע היה צחוקה המתגלגל של אמא. "פשוט נזכרתי איך אמי צחקה אחרי שסוף סוף הסכמתי לצאת ממנה" אמר בהתנצלות כלשהי.

”

אי אפשר היה להפסיק אותה ותוך כדי הדלקת סיגריה בסיגריה היא סיפרה.
”אני מכירה את אבא שלך לפחות 30 שנה, היכרות אינטימית”, המבט על פניו גרם לה, בחצי חיוך להוסיף “רגע אל תיבהל, לא מה שאתה חושב”

”

אספר לך את הסיפור. אתה מעשן, נכון?”

”ואת?” שאל “את מי את מבקרת?” “את אבי” ענתה.
 “מצחיק” ענה “בכל פעם שאני מגיע לכאן, אני מוצא פרחים טריים באגרטל שעל הקבר, ממש כמו אלו שבקבר של אבא שלך. מקרי?”
 “אומרים שכל הדברים הטובים קורים במקרה” אמרה “אבל לא, זה לא מקרי”
 “כלומר?” אמר

היא חייכה ואמרה “אולי באמת הגיע הזמן שאספר לך את הסיפור, שאני מניחה שאתה לא מכיר. אני רואה אותך כל שנה כאן ולמדתי את שגרת הביקור שלך. זה לא מקרה שנפגשנו. עד היום לא העזתי לפנות אליך, לא יודעת למה, למרות שנורא רציתי לדבר. בעוונותי, תזמנתי את הביקור שלי כך, שכאשר אתה מגיע, אני כבר בשער היציאה. אדיוטי, נכון?”
 הוא היה די בהלם והדבר היחיד שיכול היה להוציא מפיו זה “מה? לא הבנתי”.
 “בוא” היא אמרה “נשב בשקט בגינה של בית הקפה ממול ועם קפה וסיגריה,

אי אפשר היה להפסיק אותה ותוך כדי הדלקת סיגריה בסיגריה היא סיפרה.

”אני מכירה את אבא שלך לפחות 30 שנה, היכרות אינטימית”, המבט על פניו גרם לה, בחצי חיוך להוסיף “רגע אל תיבהל, לא מה שאתה חושב”
 “אבא שלך ואמא שלי הכירו בעבודה. כבר אז, אסור היה לעשן במשרדים ולכן המעשנים יצאו למין מרפסת, שהוגדרה כאזור עישון. בהתחלה, אבא שלך היה יוצא למרפסת ומעשן לבד, אבל אחרי זמן מה הוא הבחין באמא שלי שישבה בפינת המרפסת ועישנה גם כן.

בחושיו, הבין, שזה לא מקרי שבכל פעם שהוא יוצא לעשן, היא מצטרפת וככה נוצר הקשר הראשון ביניהם. מי אמר שסיגריה מזיקה לבריאות?”
 הוא הביט בה בסקרנות גוברת ושאל “או קי, הם הכירו בעבודה, אבל איפה את נכנסת לתמונה?”
 “ובכן” היא המשיכה, עם חיוך של מספר סיפורים, שחש את הרגע שבו הוא תפס את המאזין.

”הדיבורים במרפסת נמשכו המון זמן ולאט לאט הקשר ביניהם התהדק וכך, כל אחד התחיל להכניס את הפרטיות שלו לשיחות. אמא שלי סיפרה לאביון שהיא אלמנה ויש לה בת אחת קטנה ולקח לה זמן להפנים שזהו, כך ימשכו חייה, היא ואני ביחד. אביון סיפר על אמך ועליון כמובן ועל מצב היחסים בינו לבין אמך, מאז שהיא חלתה”
 “נכון” הוא אישר, “המצב בבית היה לא קל. אמא נכנסה לדכאונות, סוג של אפטיות, שרק לאחר המון בדיקות התברר שזו המחלה הארורה אלצהיימר. לא היה מה לעשות חוץ מלהכיל.”

”

אמא שלי סיפרה לאביון שהיא אלמנה ויש לה בת אחת קטנה ולקח לה זמן להפנים שזהו, כך ימשכו חייה, היא ואני ביחד. אביון סיפר על אמך ועליון כמובן ועל מצב היחסים בינו לבין אמך, מאז שהיא חלתה. “נכון” הוא אישר, “המצב בבית היה לא קל. אמא נכנסה לדכאונות, סוג של אפטיות, שרק לאחר המון בדיקות התברר שזו המחלה הארורה אלצהיימר. לא היה מה לעשות חוץ מלהכיל.”

”

”אבא לא הסכים” המשיך “לשמוע על העברתה למוסד. אני אטפל בה כפי שהתחייבתי, בטוב וברע ובאמת הוא היה ראוי להערכה”
 “אני יודעת” היא אמרה “כי מהמרפסת, אביון התחיל לבקר אותנו בבית וככה גם הכרתי אותו. הם שתו המון תה ועישנו המון סיגריות ביחד וכל הזמן דיברו. לפעמים גם אני הייתי חלק מהשיחה וככה יצא לי להכיר את אביון מקרוב. מה שאהבתי אצלו זה שהוא לא התייחס אלי כמו אל ילדה ודיבר איתי בגובה העיניים, כמו שאומרים”

”כמה זמן זה נמשך?” שאל. “עד שהוא נפטר, אבל לאחר מות אמך הוא חישב מסלול מחדש, כמו שאומר הוויז והתחיל לבלות אתנו יותר מבעבר ובשעות הערב והלילה גם. זה היה שינוי גדול לא רק בבית, אלא בכלל, כי התחלנו לצאת שלושתנו למסעדות, להצגות ואפילו, רחמנא ליצלן לפעמים ראיתי אותם לבושים בכותנות בשעות הבוקר מכינים קפה ביחד במטבח.....”

”איך לא ידעתי?” אמר “אבא ואני היינו כל כך קרובים, במיוחד לאחר שאמא נפטרה, ולא היה יום שלא דיברנו בטלפון או נפגשים, אצלו, או אצלי, יחד עם הנכדים שלו”

"אני מניחה" היא אמרה תוך כדי הדלקת סיגריה נוספת "שאני בסופו של דבר הכרתי את אביך, טוב ממך. חשוב לי מאד לומר לך שבכל השנים כשאמך היתה בחיים, אביך לא חשף אותנו, לא נשאר ללון בבית שלנו ושמר על כך שבטוב או ברע הוא יטפל באמך. ראוי להערצה, אני מוכרחה לומר." "הוא אהב אותה" אמר בהציתו סיגריה חדשה "אני לא יכול לתאר לך איך הוא טיפל בה, באיזו עדינות ורוך, איך הוא דיבר איתה, למרות שידע שהיא לא מבינה, איך הוא קילח אותה כל יום והשכיב אותה לישון. אין דברים כאלה, אני לא יודע אם אני הייתי מסוגל לעשות את זה. היה לי קשה לראות אותה במצבה וחשבתי שאם אעזוב את הבית, יהיה לי קל יותר, אבל מסתבר שמרחוק זה קשה יותר."

”

"הוא הבין אותך ואף עודד אותך לעזוב, כך הבנתי ממנו. דיברנו הרבה על המצב ותמיד אביך הצר על כך שאתה צריך לראות את אמך במצב הזה."

"ואיך הוא היה כאשר בא אליכן?" שאל "אנחנו היינו קן תפילות הנידחות, כמו שביאליק כתב. הוא תמיד אמר שהאל הטוב זימן לו אותנו. אני חושבת שאנחנו בעצם נתנו לו את הכח לטפל באמך. אם לא היינו בחיין, הוא היה נופל לתוך דיכאון וגם מצבו הגופני היה מדרדר בהתאם."

”

"הוא הבין אותך ואף עודד אותך לעזוב, כך הבנתי ממנו. דיברנו הרבה על המצב ותמיד אביך הצר על כך שאתה צריך לראות את אמך במצב הזה."

"ואיך הוא היה כאשר בא אליכן?" שאל "אנחנו היינו קן תפילות הנידחות, כמו שביאליק כתב. הוא תמיד אמר שהאל הטוב זימן לו אותנו. אני חושבת שאנחנו בעצם נתנו לו את הכח לטפל באמך. אם לא היינו בחיין, הוא היה נופל לתוך דיכאון וגם מצבו הגופני היה מדרדר בהתאם."

"תמיד שאלתי את עצמי איך הוא עומד בזה ושומר על החיוניות שלו, עכשיו אני מבין. אבל בשלב מסוים, הבחנתי שמצב רוחו דהה, הוא נעשה כפוף יותר והניצוץ שבעיניו כבה. שאלתי אותו מה עובר עליו והוא ענה: כבר אין טעם לחיים. חשבתי אז, שזה קשור להפנמה שאמא איננה ואני עם המשפחה שלי והוא לבד, אבל עכשיו אני מבין שזה היה קשור כנראה למות אמך. מתי היא נפטרה?"

"אתה צודק" השיבה "אבל בוא נעזוב את זה עכשיו, אני שרופה מה סגריות ויש לי כבר צרבת מהקפה וחושך מזה, אנחנו עוד ניפגש ונמשיך לשוחח. איך אומרים? יש כאן אולי התחלה של ידידות מופלאה של שני ניצולים שנשארו כנראה נורמלים מכל הסיפור." היא הביטה בו בחיבה והוסיפה "בוא אקח אותך טרמפ הביתה ובדרך נקבע לנו פגישה נוספת."

"רגע" אמר "אמסור לך את הכתובת."

■ "אני יודעת" אמרה.

קצב החיים

האחיין שלי ברמת הגולן מפתח, יחד עם רעייתו, מערכות אימונים שמטרתן לשנות למתאמנים את קצב החיים, ללמוד לנשום נכון, להאט את הדופק ולהשיב בכך את הבריאות ואת איכות החיים.

זה משהו שכולנו צריכים, כי המציאות והקריירה, מנתיבים לנו קצב חיים שלא מתאים למבנה הגוף והנפש שלנו. זה כמו לרוץ 10 ק"מ בלי לשאול את הגוף אם הוא מסוגל לעמוד בזה. אנחנו לא מרגישים, בלהט העשייה, איך אנחנו מבזבזים את כמות האנרגיה הקצובה, שניתנה לנו במתנה ביום שנולדנו. צעירים, לא חושבים על זה, כמו שהם לא חושבים שהם צריכים להתחיל לחסוך לפנסיה ביום שהם מתחילים להשתכר. המבוגרים נכנעים לירידה בכוחם ומסגלים לעצמם אורח חיים, עם פעילות פיזית פחותה. רבים אומרים, שבפעילות יש סיכון ללב, ללחץ הדם ובכלל, כמה שפחות להעמיס על הגוף, ככה יותר טוב.

נזכרתי בזה לפני שבוע כשביקרתי חבר בכפר הגמלאים בו הוא גר. הוא התלונן שלקראת ערב, סוגרים להם את הבריכה ודווקא אז, כשהוא מתפנה לשחות, הוא לא יכול.

"אתה פנסיונר" אמרתי לו, "מה זאת אומרת כשאתה מתפנה? אתה פנוי כל היום".... הוא לא נתן לי לסיים את המשפט ואמר "תראה, כשאנחנו צעירים, אנחנו מתעוררים בבוקר וממהרים לפעול בטרורף כי יש המון מה לעשות ואין לנו מספיק שעות ביום. היום, אנחנו מתעוררים מוקדם כי יש המון מה לעשות, אבל אין לנו מספיק ימים לעשות אותם. אז למה לסגור לי את הבריכה? דווקא כאן הם היו צריכים להבין את ענין הימים".

כל הדרך הביתה חשבתי על מה שהוא אמר. נכון שיש אנשים בגילו, שמחשבים את ימיהם לאחור. זו עובדה, שתוחלת החיים מעסיקה מאד פנסיונרים וזקנים, אבל למה לתת לעובדה הזו להכתיב לנו את החיים

דווקא אסקפיזם, הוא הדבר הנכון כאן. להתעלם מהגיל ולפעול כפי שפעלנו בהיותנו צעירים. נכון שאנחנו מספיקים פחות, כי הדברים נעשים בקצב אחר, אבל המשימה עומדת לפנינו ונגיע לשם בסוף.

זה מה שמחבר אותי למה שהאחיין שלי מלמד. להבין בגיל צעיר, שיש קורלציה בין מבנה הגוף שלנו לנפש ולשמור על כך בכל מסלול החיים. וכך נגיע לגבורות מחוברים לגוף ולנפש ולסנכרון שביניהם. ■

תמיד אפשר לבהות בים ולהמהם

"שמא ניפגש לקפה וסיגריה באיזה אחה"צ ונשלים פערים?" הוא כתב לה, אחרי שפגש בה בפייסבוק. 40 שנה עברו מאז הוחלפה ביניהם מילה. "וואלה, הולך!" השיבה " אבל בתנאי שאתה זוכר שאני כבר לא כריזנטמה יפיפיה". "אני יודע" רצה לכתוב, "אבל בזיכרוני את כן". הוא לא ענה במיידית.

בעודו שקוע בזיכרונות, הגיעה עוד הודעה "מה קרה נבהלת?" הוא שקל את תשובתו וענה "טוב, גם אני כבר לא דקל זקוף" והוסיף, "נבהלתי, עכשיו? לא. לפני 40 שנה, כן" הוסיף ולא פרט.

היא קלטה, אך לא הגיבה להערה. ההודעה הבאה לא אחרה לבוא "מה קורה לי השבוע? בעוד שעה אני נפגשת עם חברה שלא ראיתי 33 שנים. זה מין שבוע כזה, כנראה. אני אחזור אליך עם כתובת בית הקפה. כן, זוכרת, קפה של מעשנים"

שבוע עבר והיא לא חזרה. "אני לא רוצה שתחשבי שאני כל כך נלהב לפגוש אותך." כתב לה... "מה שאני כן, אבל אני מחכה ומחכה ומי לא מודיע?"

תוך שניות הגיעה התגובה "תראה, גם אני לא ממש נלהבת לראות אותך, (איפה? מתי?!, איך?!), אבל זה כנראה דין התנועה". "אם זה כך, אז אין ברירה. ובכן מתי ואיפה?" ענה. יום ושעה ומקום נקבעו.

"על מה נדבר?" היא כתבה "להביא נייר עם נושאים?". הוא שקל היטב את תגובתו. "אולי נתחיל עם זה שבאחד הבקרים, אי שם בזמנים קדומים, אחרי שנפרדנו, דפקתי על דלתך בדירה ואת הדלת פתח לי בחור חמוש בתחמושת עם פנים של "מה אתה רוצה על הבוקר?" "מי אתה?"

”

תוך שניות הגיעה התגובה
"תראה, גם אני לא ממש
נלהבת לראות אותך,
(איפה? מתי?!, איך?!), אבל
זה כנראה דין התנועה

”

”

המכשיר החכם הקטן הזה מאפשר לי בחירה" היא אמרה "ועד גבול מסוים, אני מנצלת אותו כדי לשמור על העצמאות

שלי, על אי המחויבות

שאלתי אם את בבית והוא ענה לי לא. לימים הבנתי שדיברתי עם מי שהיה לבעלך. זה נשמע כמו התחלה של סרט בסגנון דלתות מסתובבות, לא?".

" אני חושבת שדפקת על הדלת הלא נכונה, אידיוט" כתבה. זה עוד יותר פתיח לסרט".

בערב הגיע מסר חדש. "מה אתה אומר? רוצה איפשהו בנמל תל אביב? ים וכאלה. אם יהיו חורים בשיחה, תמיד אפשר לבהות בים ולהמהם" למיטב זכרוני" הוא השיב "אצלך, אין מצב של חורים בשיחה. וחוף מזה, תמיד אפשר לדבר על הילדים או לפשוט את הבגדים ולהיכנס למים הקרים".

משום מה, נראה היה לו שהיא, יותר מאשר רוצה להיפגש, המשחק המקדים הזה של התקשרות, הוא זה המוצא חן בעיניה. במועד אחר, היא הודתה שהחופש שבתגובה לאחר מחשבה, מתאים לה יותר מאשר פינג פונג של שיחה ותגובה פנים אל פנים. "המכשיר החכם הקטן הזה מאפשר לי בחירה" היא אמרה "ועד גבול מסוים, אני מנצלת אותו כדי לשמור על העצמאות שלי, על אי המחויבות" ביום ראשון על הבוקר, הגיע המסר הבא "מבקשת בהכנעה דחייה. עניינים שלא ממין העניין נכנסו כדי לחבל בפגישתנו. אתה בארץ בחודש הקרוב?" "זה מה שאמרתי לעצמי" חשב בקול רם ולה ענה במסר קצר ואדיש משהו "מתי שיהיה לך נוח, יקירתי, קחי את הזמן שלך". היא הכירה אותו היטב. היא הרגישה כמובן שהוא עצבני. היא הכירה את המוד הזה בהתנהגותו. במקום להתפרץ, להרביץ, לצעוק, הוא נכנס למוד ציני "וזה הרבה יותר כואב", היא הודתה לעצמה.

במקרים האלה, כשהבינה שהיא עברה את הגבול, היא תמיד ניסתה להתבדח, כאילו זה יחליק את האווירה. וגם הפעם ענתה "כמה זמן מראש צריך להירשם?" במקרה שלך, אפילו מספר שעות קודם, יספיקו" ענה לה בלי כל השהייה.

"או הו", אמרה לעצמה "הוא לא השהה לרגע את תגובתו" היא הבינה שלא הצליחה להחליק הפעם ולכן החליטה לעבור לאופציה השנייה של להחמיא. "אהבתי" היא ענתה לו בקיצור. לקח לו שבוע להתמודד עם תגובתה. "יש שני סוגי אנשים" הגיב "אלה שמגיעים לסיפוק עם המחשבה שהם יכולים ויש כאלו שהמימוש עושה להם את זה".

"מה אני עושה?" תהה בינו לבינו "למה אני מאלץ אותה לחזור על כל אותם טריקים שכל כך מוכרים לשנינו שהיו מובילים להתפייסות במיטה. היום, אין מיטה. זה לא מיותר?"

הוא החליט לקחת פסק זמן כדי לבחון את מדד רצונה להיפגש. מה גם ששם לב שהפעילות שלה בפייסבוק פסקה לחלוטין. עבר חודש, עברו חודשיים והנה לפתע היא צייצה באיזה ענין שקשור לפליטים. ממנה, אגב, נדבק בזמנו בחיידק השמאלני, שממלא אותו ברגשות של צדק אוניברסלי. "איך אפשר לחיות במדינה שמתייחסת כך לאנשים, שכנגד רצונם, נקלעו לסיטואציה, בה הם נחשבים לפחות מחיות" היא צייצה.

הוא הגיב מיד. "חשבתי שאת בחו"ל. הבוקר, ראיתי שאת כאן דואגת לפליטים ואני שואל מה עם פליטי עירנו? לא מגיעה להם גם קצת תשומת לב? שבועיים עברו מאז ואין תגובה. "את בודקת את מידת עקשנותי?" הוא ציץ התגובה לא אחרה לבוא: "רק רציתי שתחזר אחרי קצת. יש לי תגובות איטיות מאד. בטח שמת לב".

"איך לא?" הגיב "אני מכיר את התכונה הזו שלך. בכל מקרה הצלחת. זה מה שעשיתי. אני מחזר אחריו. לא באינטנסיביות מוגזמת, כי גם אצלי הזרימה איטית....כמו שאת יודעת".

"נוסעת השבוע לרומא. אצלצל כשאחזור" ענתה. והוא תהה כמה זמן יעבור מאז שתשוב ועד שתתקשר. היא לא התקשרה. "פעם קבענו שניפגש ואפילו הגענו לשלב התיאומים ושם נתקענו" כתב לה "מה בדבר?"

תגובתה היתה מהירה ועניינית "בעוד שבועיים. באמת התורה". "היא לא השתנתה" הוא חשב "האופי הדחיני שלה, חזק ממנה". אמר לעצמו וכתב

לה "אם זה יקרה בתמיכת התורה, עוד תגרמי לי לחזור בתשובה".
עברו שבועיים ויותר. "לא שאני סופר, אבל עברו כבר למעלה משבועיים ומי לא מתקשר?" כתב לה.
ובינתיים, הוא שם לב, היא פעילה מאד ברשת, מתבדחת עם חברותיה. מעודדת אנשים לצאת להפגנות. "היא לא התעייפה למרות מות החזון" חשב לעצמו.

"ראיתי אותך בהפגנה, בכיכר, בשבת" היא כתבה לו. "אותה עמידה, אותה אחיזה בסיגריה, אותו מבט בפנים של "מה אני עושה כאן? ובכל זאת היית שם." "למה לא ניגשת אלי?" השיב לה. רק כעבור יומיים היא כתבה לו "כי זה היה הופך את כל הענין למציאות".
הוא זכר שפעם הקריאה לו משהו מהמחברת של הלימודים שלה באוניברסיטה, בסמינר על "חלום ומציאות" ושהיא מאד הזדהתה עם התיזה, שיש לדחות ככל האפשר את המפגש עם המציאות כאשר יש לך חלום. המציאות ממוססת את החלום ואנחנו הופכים להיות אפורים, כתוצאה מכך. "את צודקת" השיב לה "בואי נמשיך להישאר בגבולות החלום".

והוא לא התקשר אליה חודשים ארוכים, עד שבית קברות אחד הפגיש ביניהם במציאות. "הייתי מעדיף תפאורה אחרת" אמר. היא הנהנה בראשה. מותה של הצעירה, שבעטיה מצאו עצמם, כתף אל כתף, בבית הקברות המם את כולם. האווירה הייתה קשה. ובכל זאת הצליחו לומר "נדבר". הוא עמד לידה בשקט ושמע את בתה, ספק שואלת, אומרת "מנחשת שזה האקס המיתולוגי?" היא הגיבה במנוד ראש. הם לא דיברו. לאחר כמה ימים, היא שלחה מסר "אני בעד להמשיך בשירי ההייקו הקטנים שלנו. בסוף נאגד אותם ונוציא בפורמט מהודר. משהו כמו מאה עותקים. מה אתה אומר? הולך?"
ובאמצע, כשיהיה מזג אוויר קריר יותר, אולי ניפגש. נשכ מול הים. נהמהם."

והמקריות, שכל כך משמעותית ומכוונת את הדברים היפים של החיים, הפגישה אותם שוב בפתיחה של אירוע בתל אביב. הוא כבר ישב בכיסאו ביחד עם זוגתו, כאשר היא הגיחה מאחור בשורה שאחריו. מגע ידיים הדדי ולאחריו הדיבור בעיניים כאשר שאלה במבט "זוגתך?". "כן" הוא ענה בניד ראש. שניהם חייכו במבוכה.

הוא חשב להשיב לה שבתחזית אומרים שבשבוע הבא יהיה קריר, אבל במחשבה שניה החליט לשחק במגרש שלה. "הולך, בוודאי" כתב לה.
והמקריות, שכל כך משמעותית ומכוונת את הדברים היפים של החיים, הפגישה אותם שוב בפתיחה של אירוע בתל אביב. הוא כבר ישב בכיסאו ביחד עם זוגתו, כאשר היא הגיחה מאחור בשורה שאחריו. מגע ידיים הדדי ולאחריו הדיבור בעיניים כאשר שאלה במבט "זוגתך?". "כן" הוא ענה בניד ראש. שניהם חייכו במבוכה.

במהלך המופע, הוא הרגיש מעין חום בגוף. מגע הידיים החזיר אותו לגעגוע וזה היה נעים וחם. ולמחרת כתב לה שורה במייל "זה מעניין, מוזר ומעורר תמיהה, מדוע הרגשתי נכון אמש מהסיטואציה. האם את, שידעת הכל (לאט אבל בטוח) יכולה להסביר?"

התשובה הגיעה די מהר. "כי לא היית לבד. אם זה היה הפוך, גם אני הייתי מרגישה ככה. טוב, זה מורכב. זה נושא שצריך לפתח". הוא ידע שהקשר הבא ביניהם לא יקרה בקרוב, לכן סיכם בכתב את התקשורת שלהם עד כה ושלח לה בפורמט של סיפור קצר. היא קיבלה את הסיפור הקצר הזה כבר לפני יומיים, אבל רק עכשיו היה לה אומץ לפתוח אותו. מעניין למה, ממה בדיוק היא חששה. באמצע, בתוך היוםניים האלה, היא חלמה עליו. חלמה שהם נפגשים במסעדה. בפעם הראשונה נעים להם, הם יושבים אחד ליד השני, יש אינטימיות וחום. בחלום האחר, הוא כבר מדבר בערנות עם אנשים נוספים והיא מרגישה שנשארה בצד. בצד לה, היא מצלצלת לרופא השיניים, מקדימה את התור שלה והולכת בלי לומר שלום. בסוף הכל מסתבך אצל הרופא, אבל זה כבר לא לעניין, בטח לא חלק מהסיפור המשותף. כיוון שהיא הפסיקה ללכת לפסיכולוגית שלה ("ארבע השנים האחרונות, לא די?"), אין לה שום דרך לפתור את החלום.

היא תוהה איך קרה שהכל הוביל לפגישות האחרונות שלהם - בית הקברות, האירוע? אבל כיוון שאין לה אלוהים, אין לה גם במה להאמין. המחשבות הובילו אותה לשאלה מה היא זוכרת ממנו?

היא זוכרת, שהוא חשב שהיא מכוונת-יפה. עד היום היא לא יודעת אם זה היה עלבון או מחמאה. היא זוכרת את הפגישה הראשונה שלהם בירושלים, אצלה בדירה, כשמסביב עוד כמה חברים. היא זוכרת היטב את הפגישה הראשונה בתל אביב, כשהתחבכו על שפת הים והיא מתה מצחוק. היה להם טוב והיה להם רע, אבל היא זוכרת שהוא אף פעם לא שיעמם אותה ומבחינתה זה הכי הרבה שאפשר.

היא הופתעה כששמעה שהוא חי עם בת זוג כבר שנים ארוכות, כי בזיכרון שלה הוא עדיין גר לבד בדירה ההיא קרוב לים. האמת היא, שלא פעם עברה שם וניסתה לזהות את הבניין, אבל נכשלה. אין לה מושג איפה זה היה.

אגב, היא חיבבה את בת הזוג שלו, כשראתה אותה באותו אירוע ותהתה אם יכלו להיות חברים. אחר כך ענתה לעצמה, ביושר, שזה לא ממש אפשר. היא גם יודעת שהוא היה מחבב את בעלה, אבל לא הייתה רוצה שיהיו חברים. יש שטח פרטי שנשמר ביניהם ולא צריך לתת כניסה לאחרים. לפני שנה היא רצתה לספר לו שהחברה שלה מירושלים מתה, אבל שתקה. היא כבר לא הייתה חברה קרובה שלה המון שנים, אבל איכשהו, היא שתלה בתוך הסיפור שלהם. בשנים האחרונות מתו לה המון חברים. היא מתגעגעת אל כל אחת מהן בנפרד.

ואהה, היא בכלל לא הייתה שמאלנית כשהכירה אותו. היא דווקא חושבת שהיא חייבת לו הרבה על כשרת הדרך הזו שעשתה. נכון שתמיד הייתה לוחמת צדק, אבל נראה לה שבזמן האחרון טיפ טיפה התעייפה. שאחרים ילכו להפגנות. היא מעדיפה מיזוג אוויר, טלוויזיה וספר טוב. נראה שהיא התבגרה?

למקרא השורות האלה ששלחה והאינטימיות שריחפה בהן, הוא חשב שאולי אפשר כבר לעבור לגוף ראשון. אני ואת. במחשבה שניה, חשב, שזה דווקא נחמד. כאילו זה סיפור שהם מספרים על אנשים אחרים, גם אם פה ושם יש סימנים לכך שהם מעורבים. כן, וגם אפשר לכתוב דברים שבא להם, כי לא מדובר בהם, אלא בזוג אחר. "תסריט" אמר לעצמו "היא אמרה שזה יכול להיות תסריט".

הצלצול של המסרון עם הטקסט הנכנס, תפס אותו במוצאי שבת בהפגנה. כן, הוא ממשיך ללכת להפגנות. בקראו את מה ששלחה, חשב ש"כן, היא מעדיפה מיזוג אוויר וטלביזיה, אבל בזכות ההיסטוריה המשותפת, אולי הוא מייצג גם אותה. ולא חשוב מי התחיל עם השמאלנות הזו, העיקר ששניהם מאמינים באותם ערכים באותה מטרה".

"גם אני חלמתי עליך" כתב לה "אולי בהשפעת החדשות על הפיגוע ברכבת התחתית בלונדון. קבענו להיפגש ברציף. את מאחרת, כרגיל, ואני מחייך לעצמי, רגוע ובהשלמה. הכל משתנה, כאשר פתאום חולפים על פני קרונות רכבת במהירות עצומה ואני מספיק להבחין בכך נצמדת שם לחלון, בהבעה של אני לא מבינה מה קורה פה? אני מספיק להוציא צעקה שנבלעת בתוך הרעש העצום של הרכבת.

התעוררתי בבהלה. זו שלצדי שאלה, מה קרה? צעקת מתוך חלום? אתה זוכר מה חלמתי? ואני השבתי, לא. למרות שעדיין הייתי עטוף בו. והרגשתי שלאף אחד אחר אין מקום בחלום הזה וגם, שזה בעצם לא חלום, אלא שאלה, שאני שואל את עצמי כל השנים. למה נפרדנו?"

בתקופת החגים, עם ריבוי הימים הפנויים, תהה מדוע לא מצאה זמן להתקשר. והוא כתב לה. "מחר נאמר חתימה טובה ומחרתיים גמר חתימה טובה האם אנחנו חותמים גם את הסיפור ומוותרים על הים והגלים?" תשובתה היתה חדה ומהירה "לא לא. ממשיכים!!!!"

"אני שמח שלא שמת נקודה אחרי הלא הראשון, אלא אחרי השני. עברית שפה קשה והניקוד, מונע את מה שאנחנו אומרים הרבה, במקום להתנצל: לא הבנת אותי נכון....."

היא לא הגיבה ושוב עלתה השאלה מתי? מתי? שאלה נצחית כאשר מדובר על תגובה מצידה.

היא, בחוכמתה, הבינה מיד, מה הוא עושה וענתה לו "אני צריכה את הזמן שלי. סופר דגול לא כותב על פי הזמנה, אלא כשבאה אליו המוזה". בהכירו את הציניות שלה, הוא צריך היה לצפות שכך היא תגיב, אבל השורה הנוספת במסר שלה, ערערה את זה מעט "אוף, אל תהיה כזה....תכתוב."

”

את עברה. מחפשת תיקון.

"ואוהו." התייחסותה הייתה מהירה כברק "מתחיל להיות מרתק תרחיב, פרט ונמק."

ואז במוצ"ש אחד, בהפגנה, נדמה היה לו שהבחין בה לצד בעלה. הוא לא ניגש, בזכרו שאמרה שזה היה מכין אותה. אבל למחרת סימס לה "היה או לא היה? התשובה דוקא היתה מהירה: "אני לא, אבל הוא כן. עייפתי ממלחמות צודקות"

"החורף מתקרב וגם לנו כבר קר בשביל לשנוא" ענה לה בהערה סתומה משהו, כי רצה לגרות אותה להגיב. "את מי ציטטת? אני לא חזקה בשירה". ענתה. "את סי היימן" ענה לה. "תשאלי את הילדים שלך....".
"נראה לי שהילדים שלי לא מכירים אותה. הם קצת מתנשאים על הדור שלנו."

"אנחנו פי אלף טובים מהם" ענה לה ואפרופו, הוסיף, "למה הפסקנו לכתוב את הסיפור שלנו? ככה לא נגיע לבהות בגלים." "נפשי צריכה להתכנס לתוכה" ענתה לו
והוא המשיך בקו שלה, "נפשי דווקא בדרך החוצה מחפשת

הוא חש שהיא במצב רוח של צ'אטינג. הוא ניסה לצנן אותה. "המקום והזמן אינם מאפשרים לי להרחיב. אעשה זאת מחר במייל במסגרת הסיפור שלנו ובתגובה למה שאת תוסיפי לו," ניסה לאתגר אותה. "זה נשמע כמו סחיטה, אבל החלטתי לא למחוק או לשנות. לפעמים צריך לסחוט כדי לקלות עוד מים, אמר הסמרטוט לדלי."

היא, בחוכמתה, הבינה מיד, מה הוא עושה וענתה לו "אני צריכה את הזמן שלי. סופר דגול לא כותב על פי הזמנה, אלא כשבאה אליו המוזה". בהכירו את הציניות שלה, הוא צריך היה לצפות שכך היא תגיב, אבל השורה הנוספת במסר שלה, ערערה את זה מעט "אוף, אל תהיה כזה....תכתוב."

עבר זמן, עד שהקשר התחדש. אולי חצי שנה. לא, שלא ציפה לפתוח את הוואטסאפ ולמצוא סימן חיים. דווקא כן. אבל זה, בא דווקא מהפייסבוק, כאשר הגיב על משהו שהיא העלתה. "אהה" צייצה "אתה כאן?" "כן" ענה "עדיין יושב מול המחשב ומחכה לתגובה על ההתכתבות האחרונה". היא ענתה ב"חחחחחח" ארוך.

מישהו העלה בפייסבוק הודעה על אירוע ספרותי שיתקיים בעוד שבועיים. כשראה את שם חברתה הסופרת, שתופיע באירוע, הוא העריך שהיא תגיע גם. הוא הגיב לפוסט בשאלה אם האירוע כרוך בתשלום.

התגובה לא באה מהפייסבוק. "אז אני מבינה שאתה תגיע לאירוע" כתבה. ואף הוסיפה "הפעם אני אשב בשורה האחרונה כדי שלא תראה את פני כשאיה נבוכה מהעובדה שאתה שם." "אני אמצא אותך ואראה לעמוד מולך כדי לראות מקרוב את הסומק" ענה לה.
הוא חיפש אותה בכניסה. שם היא עמדה עם כמה חברות. הוא חשב, למה בכניסה? אולי גם היא צפתה בנכנסים כדי לא לפספס אותו? הוא אהב את המחשבה, אף אם לא היתה אמיתית. היו חילופי מלים של "מה את עושה פה?" שאלה שתמיד גורמת לצחוק משחרר.
באולם, היא אכן ישבה בשורה האחרונה. הוא החליף איתה מבטים ואהב לראות שבכל פעם שסובב ראשו, הוא פגש במבטה. היא הודתה אחר כך, שהביטה בגבו וחיכתה לסיבוב הראש. חיוכים עפו ביניהם.

בגמר ההופעה, ביציאה, ניגש אליה ושאל אם נהנתה מהאירוע. "תסלחו לי," אמרה לחברות, יש כאן איזה ענין בלתי גמור" ויצאה מהשורה. הם עמדו זה מול זה, די שותקים ואז הוא אמר "אני אהיה כאן גם מחר, באירוע ההמשך ואשמח אם תבואי גם". "אני אשתדל" ענתה.
היה ברור לשניהם שלמחרת יתחילו לעוף מסרונים, כי כמו שהיא אמרה, "יש כאן ענין בלתי גמור."

המסרון הראשון הגיע ממנו. "טעיתי", אמר "האירוע לא היום, אלא מחר. תבואי?" התשובה היתה מהירה "אנסה לבוא. בלי נדר" ומיד לאחר מכן הגיעה

השורה הבלתי צפויה "אגב, אני תמיד מתרגשת כשאני רואה אותך".

שיסגיר עצמו ויכתוב לה שגם הוא? הוא החליט ללכת קצת יותר רחוק וכתב "...ואני מרגיש צעיר יותר כשאני פוגש אותך וכשאני אוזח בידך, עובר בי זרם". זו הייתה כנראה שורה אחת יותר מדי, כי לאחריה, דממת אלחוט. הוא חיכה ולבסוף כתב לה "בואי מחר" בלי סימן שאלה. הוא יהיה שם. האם גם היא? האירוע נפתח בשמונה בערב. הוא הגיע חצי שעה לפני ובין המוני האנשים שהתקבצו בלובי, הוא ניסה לאתר אותה, אפילו לשרותי הנשים הגיע וערך תצפית.

”

בעוד האורות דולקים, מצא עצמו מביט בכל אדם שנכנס. ימינה שמאלה, מבט לפני, מבט לאחור. היא לא הייתה שם. בתום האירוע, בעודו מיישר את מכנסיו מהישיבה הממושכת, הוא ראה אותה מאחור, שוב, בשורה האחרונה. מבטיהם הצטלבו. היא חייכה. הוא הרגיש שבעצם דבר לא השתנה

”

אפס. היא לא הייתה שם. לאחר שהתיישב באולם, בעוד האורות דולקים, מצא עצמו מביט בכל אדם שנכנס. ימינה שמאלה, מבט לפני, מבט לאחור. היא לא הייתה שם. בתום האירוע, בעודו מיישר את מכנסיו מהישיבה הממושכת, הוא ראה אותה מאחור, שוב, בשורה האחרונה. מבטיהם הצטלבו. היא חייכה. הוא הרגיש שבעצם דבר לא השתנה. השנים לא חלפו, החיוך נשאר, תנועת הראש, שאמרה "נו?" הוא יצא מהאולם מאושר. דבר לא השתנה.

למחרת היא כתבה "זוכר את הפעם הראשונה שעישנו ביחד. אני כבר הייתי בענין. אתה לא כל כך, אבל נורא רצית לדעת למה אני מתכוונת כשאני מתארת לך את התחושה. ישבנו על השטיח, הראש נשען על הספה הנמוכה בסלון. אמרתי "תסתכל על הנורה בתקרה, כשהיא תאיר באור מסנוור, שיערפל לך את הראיה, תדע שאתה בפנים".

”

"הי הי, מה קרה לך?" שמעתי את קולך כמו מתוך תהום עמוקה. מן קול בס כזה. פקחתי את עיני מתוך העילפון והדבר הראשון שראיתי הוא את פניך המבועתות מבהלה. "אתה בסדר?" צרחת. או אז שמתי לב שאני שוכב בתוך שלולית קיא. ראית את המבוכה על פני ואמרת, "עזוב עכשיו, העיקר שאתה ער"

”

"כן, אני זוכר" ענה "כי בהתחלה, בשאיפות הראשונות, לא הרגשתי כלום." "אז תעמיק את השאיפה", אמרת לי. ואני הסתכלתי עליך והיית כל כך יפה. מוארת. החיוך הענק על פניך ואחריו הצחוק המתגלגל, הבהירו לי שמשהו קורה לי וזה נורא מצחיק אותך ואני כל כך אהבתי אותך באותו רגע ולא הבנתי למה דמותך כל כך מתפזרת בחדר. פעם היית מעלי, פעם נראית שוכבת על השטיח. הצחוק שלך מילא את כל החלל ופתאום, כמו באנימציה על אלאדין, נשאבת ונעלמת לי יחד עם קול הצחוק והרגשתי שאני עף אל המקום שאליו אולי נעלמת. הידיים, הרגליים, הכל נהיה כל כך קל. ראיתי את עצמי עף עם חיוך על הפנים ואני זוכר שחשבתי, איך אני יכול לראות את עצמי, כשאני אף מראה בחדר?

"הי הי, מה קרה לך?" שמעתי את קולך כמו מתוך

תהום עמוקה. מן קול בס כזה. פקחתי את עיני מתוך העילפון והדבר הראשון שראיתי הוא את פניך המבועתות מבהלה. "אתה בסדר?" צרחת. או אז שמתי לב שאני שוכב בתוך שלולית קיא. ראית את המבוכה על פני ואמרת, "עזוב עכשיו, העיקר שאתה ער" ועזרת לי לקום למקלחת. ובעודי מסיר מעצמי את הריח הנורא, את כבר ישבת על הכיסא הקטן שבמקלחת, עם סיגריה ביד. החיוך חזר אל פניך ואמרת "מתוך שלי, לילה ראשון בלי אמא, אה?" בלילה במיטה, מתוך שינה מטושטשת, הרגשתי מפעם לפעם את נגיעותיך. "לראות אם אתה חי" אמרת לי בבוקר.

כבר המון זמן שלא היינו בקשר. חשבתי על זה הרבה. איך קרה שבסופו של דבר לא נפגשנו? המטפל שלי הפנה אותי אל שיר של חיים חפר "יצאנו אט" ובמיוחד אל המלים "את תחכי על כן כל כך בשקט נפרדנו וחייכנו במבט". נועדנו להישאר עם החיוך והמבט, כנראה. ■

ישבנים מדברים

חוויית הרכיבה בשבילי, בשכונה שלנו, תמיד הייתה מעורבת: ריצות, רכיבות, אנשים, שיחות מקריות. נוח לרכב שם, מגוון, פוגשים אנשים, יש דיבור עם אנשים שאתה לא מכיר ולצד זה יש גם חוויה נוספת שהייתי מגדיר אותה כ"ישבנים מדברים".

במקרה שלי מדובר בנשים, שלצורך הריצה לובשות טאייצים צמודים שמבליטים את השייף של הגוף. באופן אינסטנקטיבי כשאני רוכב מאחורי טאייץ, אני מאט ומחדד מבט אל עבר הישבן. לפני שבוע קרה לי מקרה.

”

**שמתי לב שאתה מאט כשאתה מאחורי.
זה קשור איכשהוא לישבנים שלי? בבושת
עניתי "כן". אם תבוא לשתות איתי קפה
במשתלה, בסוף המסלול, אני אסביר לך**

משהו.”

הרצה שלפני, האטה את הריצה ובעקבותיה, גם אני האטתי. בשלב מסוים, לפני מתקן השתייה היא עצרה וכמעט התנגשתי בה. הצלחתי לבלום בזמן ולעצור.

היא הסתובבה אלי, חייכה ואמרה "כמעט היתה תאונה". נכון השבתי לה ש"נכון, אבל עדיין כמעט". התכופפתי אל הברז, שתיתי מים וכאשר הרמתי ראש, היא עדיין עמדה והסתכלה בי. "שמתי לב שאתה מאט כשאתה מאחורי. זה קשור איכשהוא לישבנים שלי?" בבושת עניתי "כן". אם תבוא לשתות איתי קפה במשתלה, בסוף המסלול, אני אסביר לך משהו.

"יש לי תאוריה בנושא הזה" היא אמרה כשהתיישבנו. "אתה לא היחיד שמאט. אני מתמחה במסגרת עבודתי במה שקרוי תקשורת בשפת גוף והעליתי השערה, שגם בדקתי אותה בסקר, שהישבנים הם החלק בגוף האשה שהכי מדבר אל גברים. את התופעה הגדרתי כ"ישבנים מדברים" ופיתחתי סוג של שפה בה הישבנים מדברים ואת זה אני בודקת באמצעותכם." "באמצעותנו?" "כן, אתם הרוכבים, שמתים משעמום בעת הרכיבה, מחפשים תמיד משהו לגוון בו את השעמום." "קודם כל", הגבתי, "את בהחלט צודקת. אנחנו קבוצת מיקוד קלסית..."

היא חייכה חיוך קטן, כזה שלא ברור אם היא צוחקת מהתשובה או שזו מן התחלה של סיפור. "זה התחיל בכלל כפריקט גמר בלימודים", היא אמרה תוך כדי ערבוב הקפה עם סוכר חום. "קראתי לו תקשורת עכזזית". המרצה שלי פסל את הפריקט. טען שזה לא אקדמי." "מה עשית?" "פרשתי ועברתי למגזר הפרטי. הם מתים שם על שטויות עם מיתוג."

וככה, מסתבר, הפכה התאוריה שלה למיזם במימון מסחרי של מכון כושר ידוע בעיר. תחילה במסגרת קמפיין לקידום פעילות גופנית בסיסמא "גם הישבן שלך יכול לשדר" אחר כך, בסדנאות לשפת גוף: "מה הישבן שלך אומר עליך?" ואפילו בפיילוט שעשו עם רוכבים ורוכבות על קורקינטים בתל אביב. "יש אפליקציה?" שאלתי, קצת בצחוק.

"בוודאי", היא ענתה ברצינות. "קוראים לה AssSense. "והיא מזהה תבניות תנועה בצילום אחורי ונותנת פידבק כמו: 'מדד חיבוק', 'נטייה לפלרטוט', 'הסחת דעת בדרגת סיכון 3'. "זה אמיתי?" שאלתי "מה, אתה לא רואה פרסומות?" כבר יש שיתופי פעולה עם יצרניות בגדי ספורט שמתכוונות לשלב חיישנים בטייץ."

"ואנחנו - הרוכבים - מה, שפני ניסיונות?" "לא בדיוק. אתם יותר כמו קבוצת מיקוד. אנחנו בודקים את התגובות שלכם לתנועות גוף של הרצים והרצות כמו האטות, סטייה מנתיב, התנגשות בעמודים. בשלב הבא, בהסמכתכם כמובן, נצמיד לכם, הגברים, סנסור שימדוד את הרגשות שלכם כשאתם רוכבים מאחורי רצה עם ישבנים מדברים. אותו דבר לגבי רוכבות וגברים רצים."

”

היא נראתה שובבה כזאת, קצת לא מחוברת ואולי אפילו כזאת שדמיון ומציאות מעורבבים אצלה באישיות. אבל יאמר לזכותה שהיא סיקרנה אותי, עד כדי כך שבמהרה הפכתי לחלק בלתי נפרד מהפרויקט שלה.

”

היא נראתה שובבה כזאת, קצת לא מחוברת ואולי אפילו כזאת שדמיון ומציאות מעורבבים אצלה באישיות. אבל יאמר לזכותה שהיא סיקרנה אותי, עד כדי כך שבמהרה הפכתי לחלק בלתי נפרד מהפרויקט שלה.

הפכו אותי לאחד מ"סוכני השטח" של "AssSense" ככל שחלף הזמן, מצאתי את עצמי כחלק מקבוצה, די גדולה, של רוכבים שגויסו, כמוני, לקבוצת המיקוד. חולקנו לקבוצות משנה וכל קבוצה, קיבלה אזור מסוים בעיר, כדי לראות אם יש הבדלים בתגובות אצל "צפונים ודרומים". כל האטה, כל מבט, כל עצירה ליד תחנת שתייה הייתה משודרת בזמן אמת ונבחנת על ידי המערכת.

בהדרגה, הפרסום של מכון הכושר החל לחלחל והוא משך אליו משי קיעים מתחומים שונים, שחשבו שיש כאן טרנד שיש להצטרף אליו. מהתגובות, המכון הבין, שזה כבר גדול עליו ומכר את חלקו למשקיעים.

"אני יכולה לומר שמבחינה כלכלית, התמורה שקיבלתי סידרה אותי" שיתפה אותי באחת משיחות התדרוך שלנו.

כחלק מהמהלך, הוקצבו מודעות פרסום ושלטי חוצות. בהמלצתה, הפכתי להיות הפרזנטור לשווק הטייזים של המשקיעים.

”

"תראה, עניתי, במשפט שלא יהיה מובן למראיינים וגם לא לצופים, מה שיגרום להם להניח לי כי הוא נשמע מאד אינטליגנטי, "אני לא יודע אם אני מרגיש משהו. בוא נגיד שזה יותר כמו תהליך שאני קורא לו אובייקטיביזציה, מבלי להרגיש אשם או מוסרי יתר על המידה. אנחנו חיים במציאות של אובייקטים, אז למה לא גם כאן?"

”

"אני לא יודע מה גרם לי יותר תחושת ניכור - העובדה שאני מופיע בכל פוסטר בעיר בתנוחה שמבליטה את הישבן, עם חיוך חצי-עקום, או הידיעה שיש אנשים בעיר שמביטים בי ומנתחים כל תנועה שלי כמו חוקרי משטרה. פתאום כל רכיבה נהפכה לאירוע - אני לא רק רוכב, אני נחקר אנושי."

"אני לא מבין איך הגעתי לזה," אמרתי פעם לזוגתי, בזמן שבידקתי את גרף התנועות שלי באפליקציה. היא חייכה ואמרה: "הכל חלק מהשלב הבא של האבולוציה האנושית. חיבור בין טכנולוגיה, גוף ותרבות."

אני לא יודע אם זה היה רציני או שהיא רק ניסתה לעודד אותי, אבל בתור "שחקן מפתח" בתהליך, כבר הייתי במרחק של צעד קטן ממלחמת הישבנים.

אפילו הטלוויזיה המקומית הגיעה אלי. הפתעתי את עצמי כשהסכמתי להתראיין. שאלה אחת פשוטה נשאלתי בראיון: "איך אתה מרגיש כשאתה רוכב מאחורי אישה בתלבושת טייץ?"

"תראה," עניתי, במשפט שלא יהיה מובן למראיינים וגם לא לצופים, מה שיגרום להם להניח לי כי הוא נשמע מאד אינטליגנטי, "אני לא יודע אם אני מרגיש משהו. בוא נגיד שזה יותר כמו תהליך שאני קורא לו אובייקטיביזציה, מבלי להרגיש אשם או מוסרי יתר על המידה. אנחנו חיים במציאות של אובייקטים, אז למה לא גם כאן?"

כל הענין הפך להיות נושא ציבורי והמשקיעים זיהו פה אפשרות לעשות קצת כסף, בכך שמימשו את השקעתם, במכירת המניות לתאגידי אופנה, שמצידם שירשו את זה לחו"ל למפעלים גדולים מהם.

"הישבנים לא משקרים," הדהדו אנשי השיווק של היצרנים, שהבינו שיש פה פוטנציאל אדיר. היצרנים יצרו קולקציות טייץ חדשות עם חיישנים חבויים כמו - AssTalk, ButtStyle - שכל אחד מהם מנטיח לזרוע עם התשוקות של הצרכנים, כאשר רק תנועת הישבן, תספיק כדי להפעיל את הפונקציות.

קבוצת מחאה, שצמחה באורח טבעי, התחילה להתאגד תחת השם - "הטייץ השקט". התנועה טענה, שמדובר בחדירה לפרטיות של גברים ושל נשים כאחד, ניסיונות להציג את הגוף האנושי כאובייקט נטול נשמה. הם היו זועמים, מטורפים - עם כרזות "הישבן הוא לא מוצר!" ו-"די למניפולציה דרך הישבן".

”

הם הלכו צעד אחד קדימה והוציאו אפליקציה חדשה בשם ButtMeter - גירסה משודרגת של AssSense - שמספקת ניתוח של התנועה למען "שפת גוף מושלמת".

אבל כמו בכל סיפור סאטירי טוב, לא תמיד הכל הולך כמתוכנן. אתה חושב שאתה שולט בתופעה, אבל היא תמיד תתפוס אותך בהפתעה. קבוצת מחאה, שצמחה באורח טבעי, התחילה להתאגד תחת השם - "הטייץ השקט". התנועה טענה, שמדובר בחדירה לפרטיות של גברים ושל נשים כאחד, ניסיונות להציג את הגוף האנושי כאובייקט נטול נשמה. הם היו זועמים, מטורפים - עם כרזות "הישבן הוא לא מוצר!" ו-"די למניפולציה דרך הישבן".

אחת מהמנהיגות שלהם, גל קורן, (בהתחלה לא ידעתי אם מדובר בגבר או אשה) יצאה בהצהרה נרגשת: "אם לא נדע להתנגד לסחר בגוף שלנו, נהפוך כולנו לאובייקטים. זה מתחיל בטייץ - וזה לא יפסיק שם".

אני לא יודע אם צחקתי או הייתי בהלם. כל מה שידעתי הוא שאני הופך להיות חלק מתופעה.

”

התחיל להיות ברור שזו לא סתם מחאה מקומית. בהתחלה זה היה נראה כמו סיפור של קבוצת נשים פמיניסטיות, שהרגישו שהן הופכות לכלי משחק במאבקי שיווק זולים. אבל זה לא נגמר שם. הטאייצים המדברים הפכו לתופעה בינלאומית, מלווה בויכוחים על מהות הגוף, מה עלינו להראות ומה אסור לנו להחביא.

”

התחיל להיות ברור שזו לא סתם מחאה מקומית. בהתחלה זה היה נראה כמו סיפור של קבוצת נשים פמיניסטיות, שהרגישו שהן הופכות לכלי משחק במאבקי שיווק זולים. אבל זה לא נגמר שם. הטאייצים המדברים הפכו לתופעה בינלאומית, מלווה בויכוחים על מהות הגוף, מה עלינו להראות ומה אסור לנו להחביא. ביום אחד, מצאתי את עצמי יושב באולפן טלוויזיה, מסתכל לעדשה המצלמה, שמאחוריה יושבים לא פחות משישה פרשנים - כל אחד מהם עם עיניים בוהקות של דעות נחרצות.

"אבל אתם מבינים?" צעק עורך עיתון דתי מובהק. "זה לא רק הטייץ! זה לא רק האובייקטיביזציה של הגוף! זו גם פגיעת האפליקציות! כל העולם הופך לאפליקציה עכשיו! שפת הגוף הפכה לאיזשהו קוד הצפנה שהולך ומתעצם מיום ליום ומשתלט על יותר אנשים"

פרשן אחר, פסיכולוג בגרוש, ניכנס לדבריו וצעק: "תשמעו, אנחנו לא מרשים להאדיר את הישבן הזה. אני לא יודע אם אתם מבינים את זה, אבל כל פעם שמישהו מסתכל על ישבן, זה פשוט מבטל את הדימוי האנושי! זה חודר לפרטיות!"

אני הייתי מופתע. שמעתי את הקולות, חשבתי על כל הצילומים שלי בפוסטרים בעיר, ופתאום, במקום הצחוק הסרקסטי, חשתי לא נעים. זה היה כאילו עכשיו אני חלק ממערכת שמדרדרת אותנו לתוך סחר עולמי בגופות.

הויכוחים בתקשורת, רק העצימו, כמובן, את תאגידי האופנה שזרמו עם זה, שהרי כלל ברזל בפרסום הוא "לא חשוב מה אתה כותב עלי ובתנאי שתאיית את שמי נכון". אם היה משהו שהם ידעו היטב, זה להכניס את כל הסיפור הזה לאזור הסקסי והמתוחכם.

”

מותגי ספורט כמו Nike ו-Adidas יצאו עם קמפיינים שזעקו "הישבנים המדברים הם שפה תרבותית חדשה."

משרדי פרסום נסחפו עם סרטוני אנימציה של שיחות בין ישבנים. היו סרטונים שצולמו בסגנון דוקומנטרי, עם נשים וגברים שמדברים על ה"כוח" שבגופם - בלי קשר לאיך הם נראים. הסרטון הראשון, נקרא "מה ששליך שלך" בלי ניקוד כמובן. הוא הפך לוויראלי תוך שעות. התגובות בשוק דרבנו את המשווקים לצאת עם עוד ועוד קמפיינים, כמו "הישבן והגיל, שמראה כל גיל, כל גוף, כל צבע - וכולם מצוידים בטייץ המדוד." אנחנו שומרים על הצניעות - וגם על החזון, אמרו, תוך ניסיון להראות שההדגשה על הישבן לא נועדה לשום דבר רע, אלא לחגוג את הייחודיות של כל גוף.

אני עצמי כבר לא יודע אם אני בצד של הגיבורים או בצד של המניפולציות. לאחר כל המהומה הזו, הייתי כמו סוכן פרסום מהלך - כולם פונים אלי, שואלים איך אני מרגיש עם כל זה. כל מבט, כל צעד - אפילו התנועה הכי קטנה שלי נהפכה להיות סמל של משהו גדול יותר.

הייתי צריך להחליט - האם להיות חלק מהמכונה הזו של השיעור, להפסיק לחשוב על זה, או אולי להצטרף למחאה החדשה? קולות פנימיים הציעו לי לשחרר, אחרים הציעו לי להילחם. בסופו של יום, הבנתי, שלא משנה מה אחליט ואעשה עכשיו, אני זמני ואחלוף כאשר התופעה תישכח, כדרך כל התופעות שממצות את עצמן.

”

אני עצמי כבר לא יודע אם אני בצד של הגיבורים או בצד של המניפולציות. לאחר כל המהומה הזו, הייתי כמו סוכן פרסום מהלך - כולם פונים אלי, שואלים איך אני מרגיש עם כל זה. כל מבט, כל צעד - אפילו התנועה הכי קטנה שלי נהפכה להיות סמל של משהו גדול יותר

”

החלטתי לעזוב את הפרויקט. אבל בסיכום, למדתי ושוכנעתי מכל הספור הזה, ששפת גוף היא שפה לכל דבר וכל חלק בגופנו מעורב בה, בידועין או שלא ואנחנו משתמשים בה כל הזמן, כולל ידיים, עיניים, שפתיים ואפילו לבוש... וכן, גם הישבנים.

בפעם האחרונה שפגשתי אותה, אגב שכחתי לציין ששמה יעל, שאלתי אותה "את שמחה עם כל מה שקורה עם הישבנים המדברים שלך?" היא השהתה את תשובתה ולבסוף אמרה "תראה, מה אגיד לך? כן ולא.

כן, כי התעשרתי מהיוזמה הזו. לא, כי במקום ללטף את הישבן שלי, בעת שאנחנו במיטה, בן הזוג שלי מנסה לדבר אליו." "ואיך את מגיבה?" שאלתי

"אני? אני סתם מתגעגעת ליונה וולך שכתבה ש"יש גם סקס אחר..." ■

סיפור המלחמה שלי

לכולנו יש סיפורים על המלחמה שהחלה אחרי 7 באוקטובר. סיפור המלחמה שלי קשור לחדר המצב ביחידה שלי, שאליה גויסתי למילואים, ביום ראשון, אחרי השבת השחורה.

רק לפני חודשיים השתחררתי משרות החובה והנה אני מוצאת את עצמי מול המחשב, מעלה קואורדינטות של המקומות מהם משגרים אלינו טילים.

לא הרגשתי מתי הוא הצטרף אלינו. מבטינו נפגשו כאשר הוא העיף מבט אלי וחיך. כמה זה היה חסר לי. מן חיוך של יהיה בסדר. איש מילואים, אולי בן 50, שיער מתולתל, שזוף, משקפי קריאה, ידיים זריזות על המר קלדת. בדיעבד התברר לי שהוא היה בין אלה שפיתחו את המערכת שאיתה אני עובדת.

הוא עורר את סקרנותי, אני מוכרחה לומר. כאשר קם כדי לצאת לעשן, חשבתי שאולי אצטרף אליו, אבל לא העזתי.

המשמרת שלנו הסתיימה לקראת חצות ובזמן שאספ את חפציו, פניתי אליו ושאלתי אם הוא נשאר בבסיס או נוסע למרכז. "את רוצה הביתה?" שאל "את צריכה טרמפ?" רעיון לא רע ענית. בצומת קריית מלאכי, אחרי רגעים ארוכים של שתיקה מעיקה, העזתי לומר "כבר מאוחר ומחר בבוקר צריך לקום מוקדם, אז אולי נמצא איזו אכסניה ונרויח עוד כמה שעות של שינה?". אוקי הוא אמר.

פקיד הקבלה הסתכל עלינו במבט מבין ואמר, שלצערו אין לו שני חדרים, אלא חדר אחד אחרון ושוב לצערו, זה חדר עם מיטה כפולה בלבד. הוא הפנה את מבטו אלי כאילו בשאלה אם זה מתאים לי. הנהנתי ראשי בהסכמה. בחדר הוא התקלח ראשון ונכנס למיטה.

פקיד הקבלה הסתכל עלינו במבט מבין ואמר, שלצערו אין לו שני חדרים, אלא חדר אחד אחרון ושוב לצערו, זה חדר עם מיטה כפולה בלבד. הוא הפנה את מבטו אלי כאילו בשאלה אם זה מתאים לי. הנהנתי ראשי בהסכמה. בחדר הוא התקלח ראשון ונכנס למיטה. במקלחת, חשבתי, איך הוא יקבל את זה, אם אצא כשרק מגבת עלי? החלטתי, אני הולכת על זה. לא יודעת מאיפה הכנסתי את עצמי לסיטואציה, אבל ידעתי, שזה מה שאני רוצה. בדיעבד, הבנתי שגם הוא היה בענין, כי הוא נכנס למיטה ערום. שכבנו.

"למה?" הוא שאל "למה עשית את זה?"

חיבקתי אותו ואמרתי, "כי הייתי חייבת לדעת, כמו שיונה וולך, כתבה, האם יש סקס אחר". העיניים שלו אמרו, תמשיכי. ואני המשכתי. "ההשכלה המינית שלי קשורה לגברים צעירים. הנסיון שלי לימד אותי שסקס הוא בעצם מלחמה שבה הגבר שואף תמיד לכבוש. הוא שולט בי, הופך אותי מצד לצד, מכונן אותי וחודר אלי כשבא לו. אני שם כדי לספק את יצר הכיבוש שלו.

ותמיד, כשהוא בא על סיפוקו הוא שואל איך היה לך? שאלה שבאה במקום השאלה האמיתית של איך הייתי? אבל כדי לא להעליב אותי הוא שואל בפוליטיקלי קורקט.

באיזשהו מקום התחלתי לחשוב שכך הם פני הדברים כנראה. בפעם הראשונה שחשבתי שאולי זה לא בהכרח כך, היתה כאשר ניתקלתי בשיר של יונה וולך. קראתי את הבית הראשון אלף פעמים

רומזים לנו שיש סקס אחר.

טוב שמיישהו יודע על זה.

אם יש סקס אחר

הביאוהו לכאן

ונדעוהו נדבר גלויות,

יש או אין.

"יש או אין? כשראיתי אותך חשבתי לעצמי שאולי עם הגיל, גברים נוהגים אחרת. אולי הם יודעים את מה שהצעירים לא, שיש שניים בטנגו הזה. מצאת חן בעיני מהמבט הראשון והחלטתי שאתה תהיה המבחן האמפירי שלי."

הוא חייך ואמר "אני מנחש, שאת לומדת סוציולוגיה, כלומר, הנחת הנחה שגיל משפיע על התנהלות הסקס, בעקבותיה החלטת שאני אהיה "קבוצת הבקרה" שלך ועכשיו אני תוהה מה המסקנות"

מוזר, אבל לא הרגשתי בכלל נבוכה, אבל לפני שעניתי, שאלתי אותו מה הוא מרגיש בחושבו שהוא קבוצת בקרה. "אני?" ענה, "אני מרגיש כמו מישהו שעבר בוחן פתע ונראה שעמד בו בהצלחה." אהבתי את תשובתו. "איזה ציון היית נותן לעצמך", שאלתי? על זה אומר לך שני דברים" השיב. "האחד, שלא הנבחן נותן ציון אלא הבודק ושני, שאין בכלל שאלה כזו ואני מוכן להסביר לך אחרי שאשמע אותך."

זה הרגע שבו התחלתי לגמגם ואז הוא אמר לי, כאילו היינו בשעור יוגה, "קחי נשימה עמוקה ותנשפי לאט החוצה וחוזר עשר פעמים" ונתן לי נשיקה על החזה, שבלי שים לב, היה חשוף.

"תראה", אמרתי לו "זה לא היה מבחן שלך אלא התנסות שלי "וסיפרתי על ההתנסות המינית שלי עד כה.

"אני מוכרחה לומר לך, שמה שעברנו ביחד, עכשיו, במיטה ואני מדגישה את המילה ביחד, כי זה מה שהבהיר לי שבסקס יש שני שחקנים. נכון, אני הרגשתי שהייתי די פסיבית אבל שלא כבעבר, זו אולי הסיבה שכל כך נהניתי. "שיחקת אותה" אמרתי בחיוך.

"אני? "הוא אמר, אני עשיתי את מה שאני יודע על אשה וגוף האשה".
"תביני, וזה הדבר השני שרציתי לומר לך לפני ששמעתי אותך", הוא המשיך, "הגבר, בסקס, הוא בעצם העבד של האישה"

"עבד? "אמרתי "עבד מרצון" ענה "ההנאה שלנו נובעת מההנאה שלך. אם אני עושה משהו ורואה שאת נהנית, אני נהנה. נכון, יש לי עוד סוג של הנאה והוא כשאת עושה לי, אבל בסצינה שלנו קודם, חשתי שאני אהיה העבד שלך."

הייתי המומה ויצא לי הדבר המטומטם ביותר, כמו תודה. "לא, לא, לעולם אל תשתמשי במילה הזו כי כמו בסרטים אחרים באה דרישה לתשלום." הוא הביט בי בחיבה, העניק ליטוף לשד השני שלי, שהציץ מתחת לסדין ואמר "נסי לתאר לי מה את הרגשת."

"אני הרגשתי שיש אתי בן אדם שאוהב אותי ומראה לי את זה, בלי מילים, באמצעות הגוף שלו. הרגשתי את הליטופים, את עומק הרגש שבנשיקה, את הירידה שלך" וכאן הסמקתי כמובן, "את המבטים שלך לראות אם אני אוהבת את מה שאתה עושה ואת ההתחשבות שלך בפסיביות שלי. הרגשתי שאני מתפוצצת מבפנים. מעולם לא הרגשתי כל כך טוב עם הגוף שלי וכן, לא רציתי שזה יגמר וכשאתה הרגשת שאני "מבושלת" מספיק, עזרת לי להגיע לאורגזמה וכאן אני מוכרחה לומר לך שמעולם לא הרגשתי אורגזמה בזיון. ואם אתה מתעקש לשאול, אז כן אני יודעת להביא את עצמי לאורגזמה לבד ולא יכולתי שלא לחשוב איך אתה, שאינך מכיר אותי, ידעת היכן בדיוק ללחוץ כדי להביא אותי לשם.

"קומן נו אלג'" הוא ענה בחיוך ושנינו פרצנו בצחוק.

בבוקר מצאנו את עצמנו ברכב נוסעים חזרה לבסיס. שוב שתיקה, אבל הפעם השתיקה דיברה. קרוב לשער הבסיס הוא אמר "אני יכול להניח שאת רוצה שנתראה גם הערב?" ביני לביני חשבתי, שאולי בלי להרגיש פלטתי כמה מילים. לא עניתי. אני רוצה לנצור את החוויה שלנו. זה היה הסיפור שלי מהמלחמה.

אני מאד נהניתי מהחוויה של אותו ערב. היה בה מן תום, שכבר לא זכרתי שהוא קיים. אני בדור הלא נכון שיננתי לעצמי את הסיסמא של המחאה החברתית לפני המלחמה. חזרתי לשגרה של עבודה, משפחה, חברים ולכן הופתעתי מאד לקבל את הטלפון ממנה. "הי" אמרתי, אחרי שזיהיתי את קולה, "מתגעגעת?"

היא צחקה. "אפשר לומר" אמרה "אני זקוקה ל-restart" ■

בבוקר מצאנו את עצמנו ברכב נוסעים
חזרה לבסיס. שוב שתיקה, אבל הפעם
השתיקה דיברה. קרוב לשער הבסיס הוא
אמר "אני יכול להניח שאת רוצה שנתראה
גם הערב?" ביני לביני חשבתי, שאולי בלי
להרגיש פלטתי כמה מילים. לא עניתי. אני
רוצה לנצור את החוויה שלנו.
זה היה הסיפור שלי מהמלחמה.

כמה חבל שהחיים הם לא סרט

"אהבתי לשכב איתו. לא שהגעתי לנישואים האלה בתולה, אבל קשה לומר שהיה לי נסיון רב. כל ההווה שלי בנושא היתה קשורה אליו. אהבתי שהוא מפתיע אותי במטבח, כשהילדים לא היו בבית. אפילו הקפדתי ללבוש שמלה דקה ומתחת כלום, כשבשילתי במטבח, בידעי שהוא ירד, יתגנב מאחורי, יניח ידיו על החזה שלי, ייצמד אלי מאחור ויריס לי את השמלה ונעשה את מה שפעם קראתי מין מלוכלך.

אהבתי את השיגרה של חדר המיטות. החיוך שעל פניו כאשר התפשט, זחל אל מתחת לשמיכות את החיוך גוף בגוף, בטן גב. ואותם קולות מוחנקים, בגלל הילדים בחדר הסמוך. אהבתי את הריח שלו ואת החיוך של עוג. ידעתי בדיוק מתי החיוך יהפוך למין הבעת כאב המלווה את האורגזמה שלו.

החיים נראו יפים. ילדים מוצלחים, קריירה, חברים. ואז הכרתי אותך. הפכת את חיי בבית לסינו. כל הפרספקטיבה שלי השתנתה. פתאום השגרה המענגת הפכה להיות למועקה. שעמום השתלט על חיי בבית. כל אותם טקסים וסמלי המין בינינו הפכו להיות מאיימים. בלתי נסבלים. הכל הצגה, הרגשתי. לא רציתי שיבוא אלי למטבח. שמת עצמי ישנה כאשר הגיע למיטה. פתאום הריח שלו איבד מקסמו והחל להעיק עלי. הידיים המלטפות בעדינות, הפכו להיות מחוספסות ובלתי נעימות למגע. אפילו דוחות.

איך אני יכולה לברוח כאשר הכלא בו אני נמצאת, שוכן בתוכי? לאן גם אברח? לא, הסינוט הוא לא אתה. הסינוט הוא מה שאני מרגישה בגללך בבית. אני

יודעת שהכל בראש שלי. אתה לא אלטרנטיבה. אני פוחדת לשנות את הבית, לפרק אותו. הבית הוא ברירת המחדל. הבית הוא מפלט השפיות. אוהבים אותי שם, מחבקים אותי. הבית הוא הביטחון שלי ויחד עם זה, לפעמים אני מרגישה זרה. רוצה לחיות עם ולהרגיש בלי. רוצה להיות איתך. נסיתי לשמור על הגבולות כדי לא לערער את הבית, אבל ככל שחלף הזמן הבנתי שלהיות, בה בעת, בבית ובחץ, זה המתכון הבטוח לשיגעון.

הילדים שמו לב ראשונים. הרבה התלחשויות ביניהם. הם התחילו לספר בקול על מקרים "אצל חברים" שתאמו להפליא את הסיפור שלי. אגב, זה היה תמיד כשאבא שלהם לא היה נוכח. באחת הפעמים, המבטים הצטלבו. הם רצו לראות איך אני מגיבה ואני רציתי לראות אם הם מביטים בי. היה מחסור באויר בחדר.

רצתי למרפסת והדלקתי סיגריה (ואני בכלל לא מעשנת). הילדים יצאו אחרי ושאלו מה קרה. "קרה מה שאתם חושבים שקרה" אמרתי להם, כולי דומעת. ואז, כמו בדבר הכי לא צפוי הם אמרו "אז קומי ולכי אל האושר שלך. אנחנו נסתדר". בקבוצת התמיכה היו שהנהנו בראש, היו שקראו "אוהבים אותך" והיו גם כאלה שבהו בה כאילו הייתה חרק מעופף בחדר. היא הגיעה, למה שקרוי "בית הבראה", אחרי סצינה מוטרפת באמצע הרחוב מול אחד מעוברי האורח, שבדיעבד התברר שהוא הוא נשוא שיעונוה. אזרחים קראו לאמבולנס.

היא תשתחרר בקרוב. כבר אין לה התלבטויות. אבל, הבית שהיה "מפלט השפיות" כדבריה, כבר לא כזה. בעלה עזב, אחרי שצפה באותה סצינה ברחוב, שצולמה על ידי אזרח ושודרה בחדשות. בתה סיימה את הצבא ויצאה ללימודים בחו"ל ובנה, שנשאר בבית, לא הראה סימנים שהוא שמח לשובה. והיא תשב בבית מול סידרה בריטית בטלביזיה, שכאילו מספרת את הסיפור שלה, אלא ששם, בחוזרה הביתה כולם חיכו לה ועטפו אותה בחיבוקים ונשיקות והיא תאמר לעצמה "כמה חבל שהחיים הם לא סרט."

לכל ענן יש שם

אתמול הייתה לי שיחה עם צחי חברי, שחולה בסרטן סופני ומאושפז בהוסטל בשיב"א. הוא יודע שימיו ספורים. "כל יום הוא ניצחון קטן בשבילי" הוא אומר כשאני נפרד ממנו בערב, לפני שהוא נרדם.

”

אנחנו חברים מבית הספר. כל השנים שמרנו על קשר רופף, אבל עקבי. תמיד ידעתי מה קורה אתו. היו זמנים שכעסנו, רבנו. פעם הגענו כמעט למכות בגלל איזה ענין פוליטי, לפני בחירות. אבל שנינו ידענו שכל אחד יכול לסמוך על האחר,

”
שיהיה שם כשצריך

כשאני יוצא מחדרו, אני תמיד, אבל תמיד, תוהה על מה הוא חושב לפני שהוא נרדם? אני יודע מה אני חושב. האם אראה אותו מחר בבוקר יושב בכיסא הגלגלים שלו ומביט אל עבר הדלת לראות אם אני בא?. הוא אמור לדעת שאבוא, כי זה מה שאני עושה בחודשים בהם הוא דייר בהוספיס. פעם אפילו אמר לי שזו סיבה טובה בשבילו להתעורר בבוקר.

אנחנו חברים מבית הספר. כל השנים שמרנו על קשר רופף, אבל עקבי. תמיד ידעתי מה קורה אתו. היו זמנים שכעסנו, רבנו. פעם הגענו כמעט למכות בגלל איזה ענין פוליטי, לפני בחירות. אבל שנינו ידענו שכל אחד יכול לסמוך על האחר, שיהיה שם כשצריך.

וכך באמת היה, אחרי שהוא הסתבך בפרשייה עם כספים. אני הייתי שם וגם חברים אחרים שלנו ועזרנו לו לצאת מזה, אבל הרווחה הכספית לא סייעה לו נפשית.

להיפך, הוא חלה פיזית. כמעט הגיע לאשפוז פסיכיאטרי, כשהסתבר שהמחלה שגורמת לאנשים לחשוב שהוא הפך להיות מוזר, באה כנראה מהשתלטות הסרטן על חלקים במוחו.

הוא עבר סידרה של ניתוחים שעזרו לו להישאר בחיים, אבל לא ריפאו אותו מהמחלה. מהר מאוד הוא הגיע להוספיס ומשם ידע שלא ייצא. אני כבר הייתי בפנסיה וכך יכולתי לבקרו כל יום. סדר היום שלי הפך במידה רבה להיות תלוי בו. כל בוקר הייתי מעיר אותו עם ספל קפה, בצהריים הייתי חוזר הביתה לנוח וחוזר לארוחת ערב אתו עד לשעת השינה בהוספיס. הרופא המטפל אמר לי שסדר יום קבוע, בלתי משתנה, משפיע מאד על איכות החיים של המטופל. "איכות חיים" ככה במלים האלה הוא קרא לזה. וטוב שאלו המונחים שהצוות הרפואי משתמש בהם שם, כי הם מרחיקים ומדחיקים את ריח המוות שנישא באוויר, מרגע שפותחים את דלת הכניסה. אתמול צחי הושיב אותי לשיחה, שהרגשתי שהיא קשורה לעתיד. העתיד שלו.

"אתה יודע שבקרוב אפרד מהחיים" אמר "ומקום המגורים הבא שלי מעורר אצלי מחשבות. אני מאוד הייתי רוצה לחזור ולהיות עם ההורים שלי, הדודים ושאר בני המשפחה".

"מעניין" תהיתי, "שהוא לא מזכיר חברים ואת המשפחה הפרטית שלו, אשתו ושלושת ילדיו והנכדים"

והוא המשיך "לשמוע שוב לדינו ולצחוק מהבדיחות ששמעתי מאות פעמים. אבל איך אפשר לעשות את זה כאשר יקברו אותי באדמה ויסגרו עלי בחול ואבן? האם אוכל לצאת? וגם אם כן, איך אגיע לכל הקברים, בהם קבורים, בתפזורת, כל בני המשפחה? "אני חושב על זה הרבה והגעתי למסקנה" כאן כבר הבנתי שהוא מתכוון לבקש ממני משהו "אני רוצה שישרפו את גופתי במדורה בטבע".

כמה זה יכול להיות פשוט אם את כולנו היו שורפים במדורה בטבע. העשן היה מתמר לגבהים ושם היה הופך לענן וככה לכל ענן היה שם והרוח הייתה מובילה אותי אל הענן של אבא ואמא והיינו יכולים להתמזג ואח"כ להיפרד ובימים סוערים לבכות יחד ולדעת שבאביב עוד נשוב בחזרה, כמו שאומר השיר תחשוב על זה, כמה זה יהיה שונה" הוא המשיך "היום כל המידע על כל מה שקורה בעולם, כל הפרטים והארכיונים נמצאים בענן ושם בעננים, גם מי שלא מוכשר, כמוני, במחשבים יוכל לגשת לכל ענן שירצה, כי לא צריך לכך גישה וסיסמא. אנחנו הענן.

לשמוע שוב לדינו ולצחוק מהבדיחות ששמעתי מאות פעמים. אבל איך אפשר לעשות את זה כאשר יקברו אותי באדמה ויסגרו עלי בחול ואבן? האם אוכל לצאת? וגם אם כן, איך אגיע לכל הקברים, בהם קבורים, בתפזורת, כל בני המשפחה? "אני חושב על זה הרבה והגעתי למסקנה" כאן כבר הבנתי שהוא מתכוון לבקש ממני משהו אני רוצה שישרפו את גופתי במדורה בטבע

וגם נוכל כל הזמן להשקיף למטה ולראות מה קורה אצל האנשים החיים ולדעת שכל מה שהם מתכננים ועובדים קשה כדי להשיגו, הוא חלום "שברצות אלוהים" יתגשם, או שלא".

היה לי כנראה מבט קצת משועשע בפנים כי הוא עצר לרגע ושאל "מה? אתה לא מתחבר לזה?" ואני דווקא מאד התחברתי וחשבתי איזה רעיון נפלא, אבל, כמו רבים כמוהו, לא יתגשם "ברצות הרבנים".

צחי נפטר כמה שבועות לאחר אותה שיחה. קברו אותו באדמה. כולנו היינו שם מסביב לקבר כאשר כיסו אותו באדמה. החברים ואני הסתכלנו אלו על אלו וחייכנו, כי רק אנחנו ידענו שבאופן סימבולי, או לא, נשמתו עלתה לענן. ומאז, בכל פעם שאני מפנה מבט אל השמיים, אני מחפש את צחי, כי הוא אמר ש"לכל ענן יש שם".

לפעמים ענני הנוצה מספרים, שצחי במצב רוח טוב. בימים אחרים העננים עצובים ואני יודע שעוד מעט ירד עלינו מטר מדמעותיו וכשאנחנו נפגשים, כל החברים, משוחחים, מחליפים חוויות, תמיד יהיה מישהו שיאמר "צריך להעלות את זה לענן, כדי לשתף את צחי". ■

למה את נחשבת לביצ'ית בעסקים?

השבוע נכנסתי למעלית בבנין משרדים במרכז העיר. הייתי שקוע במחשבות לגבי הפגישה הקרובה, כי הזהירו אותי שמנכ"לית החברה, שביקשה לפגוש אותי, היא ביצ'ית שמעוניינת בעיקר לשמוע פרטים על התוכנה שלנו, כדי לבדוק איך היא יכולה, בעזרת חברה אחרת, שבה היא שותפה, לפתח דבר דומה.

כבר היו לי בעבר מקרים דומים ודי התרגלתי לכך, שעד שמשיגים לקוח אמיתי, צריך להיפגש עם כמה וכמה פייקים. כבר הייתי די מיומן בלהבחין בין אמיתי לפייק, אבל בכל זאת, תמיד היו לי פרפרים בבטן, לפני כל פגישה.

לפני שניגשתי, בלובי, לשאול באיזו קומה המנכ"לית יושבת, הרגשתי יד שנגעה לי בכתף.

"אתה זוכר אותי?" היא שאלה? "לא", עניתי "אבל אשמח להיזכר". היא חייכה ואמרה "נהיה בקשר ואזכיר לך". נכנסנו למעלית.

”

לא הייתי מופתע כאשר ראיתי אותה יושבת על הכורסא בפינת האירוח במשרד. לכם אני יכול לגלות שכן זכרתי אותה. ויותר מכך, גם עקבתי אחרי פעילותה באמצעות הפרסומים השונים במהלך 20 השנים האחרונות, כפי שאני עושה עם מתחרים ולקוחות פוטנציאליים. היא סימנה לי עם היד לשבת בכורסא שממול. "מופתע" היא שאלה? "מאד" עניתי.

הדלת נפתחה בקומה 17 והיא יצאה מחוייכת. אני המשכתי לקומה 18 לפגישה. ישבתי בקבלה מספר דקות עד לקריאתה של המזכירה שאני יכול להיכנס למנכ"לית.

לא הייתי מופתע כאשר ראיתי אותה יושבת על הכורסא בפינת האירוח במשרד. לכם אני יכול לגלות שכן זכרתי אותה. ויותר מכך, גם עקבתי אחרי פעילותה באמצעות הפרסומים השונים במהלך 20 השנים האחרונות, כפי שאני עושה עם מתחרים ולקוחות פוטנציאליים. היא סימנה לי עם היד לשבת בכורסא שממול. "מופתע" היא שאלה? "מאד" עניתי.

"אתה רוצה להגיד לי שאתה לא מזהה אותי?" היא שאלה.

"לא, אני לא מזהה" השבתי, עם הפנים הכי תמימות שיכולתי לגייס.

"אנחנו לא נדבר על עסקים" היא אמרה. "הזמנתי אותך כי רציתי לומר לך שאני חייבת לך, לא רק את ההצלחה שלי בעסקים, אלא גם את ההצלחה מנישואים כושלים אפשריים".

"ואני לא ידעתי שאני כזה" השבתי בציניות "אבל אני סקרן לדעת מה הסיפור שלך ואיך אני קשור אליו" והיא סיפרה. "לפני 25 שנה גייסת אותי ואת החבר שלי לעבודה על הפרויקט שלך בהונדורס. עשית את זה, לא רק בגלל ששנינו דוברים ספרדית, אלא גם בשל הכישורים של שנינו בתכנות. להזכירך, הפרויקט עסק בשיטה מתוחכמת שפיתחת להשקיה מרחוק של שדות חקלאיים ענקיים. היית זקוק למתכנתים ואנשים צעירים שיכולים לצאת לשדות למשך כמה שבועות להתקנות.

חשבת שזה נכון ששני בני זוג יעבדו ביחד וזה יהיה סוג של דבק מקומי. מוכרח לומר שצדקת. אם אחד מאיתנו היה נשאר בארץ, היו געגועים, רצון לבקר כאן וכל הבולשיט הרומנטי שאז עוד חשבנו שמכתיב לנו את החיים.

הבעיה אתך הייתה, שאתה לא דובר ספרדית ובקטע שאנחנו היינו ממונים עליו, היית תלוי בדיווחים שלנו באופן בלעדי. היה לך על מי לסמוך כמובן, כי שנינו חשבנו שאנחנו צריכים ואפילו חייבים לשתף אותך בכל דבר, שהרי זו החברה שלך, הכסף שלך וגם היה לנו אינטרס שתצליח כדי שנישאר בהונדורס או במדינה אחרת בדרום אמריקה למשך זמן. אהבנו את העבודה. אהבנו את האנשים שגייסת איתנו ובכלל. החיים חיינו אלינו. היינו מאוהבים. הביקורים בשדות הוסיפו גם הם לרומנטיקה וכן, אפילו קבענו שבעוד שנה נתחתן. אני לא יודעת איך זה קרה, אבל אתה התחלת לחשוש שאנחנו הפכנו להיות עצמאיים יותר מדי. בדיעבד, הבנו שאחד הלוקחות שלך צלצל להתלונן שמרכיב מסוים במערכת שמכרת לו לא תואם את המפרט שהיה מצורף לחוזה שחתמתם.

הלקוח הזה טופל על ידנו.

שלא בידיעתנו, התחלת לעקוב אחריו. הכל נודע לנו בדיעבד. בזמן אמת לא הרגשנו דבר כלשהו יוצא דופן. שתלת במחשבים שלנו תוכנת מעקב, שמת האזנה לטלפונים שלנו, בעזרת הג'י פי אס ידעת היכן אנחנו בכל רגע נתון. את הכל עשית בחשאי גמורה, כמו שלמדת באותה יחידה בצבא. ואז יום אחד קראת לי לפגישה. זה היה כאשר דביר, בן זוגי היה אצל לקוח בכפר רחוק.

”

הייתי מאוהבת מעל הראש. דביר היה בשבילי האדם האידיאלי. גם יפה גם אופה, כמו שאמרו אז בפרסומות של עלית. חכם, מוכשר, נעול מטרה, ישר כסרגל ונאמן לי ואל מקום עבודתו.

ואז, באותה פגישה אמרת לי, נדמה לי שאת חיה בללה לנד. דביר הוא לא מה שאת חושבת. נכון, את מאוהבת, את חושבת להתחתן איתו, אבל אני רוצה לשתף אותך בכמה דברים ואת תסיקי את המסקנות.

ואז סיפרת לי על מעללי דביר, על העסקים שהוא עשה עם התוכנה שלך שעברה אצלו כמה שיפצורים ושינויים, על החברה שרשם יחד עם איש עסקים מקומי ועל ניצול הלקוחות שלך, שחשבו שמה שהוא מוכר להם, זו התוכנה שלך.

”

אמרת לי, דביר הוא אדם חולה. הוא מניפולטור חסר שליטה, הוא רמאי, נצלן, לא נאמן, בעל יכולת פנומנלית להיות זיקית. הוא יודע להחליף צבעים, לאהוב אותך אחרי שחזר הביתה מבילוי סוער עם אחת הנערות, להיות רומנטי, מצחיק.... ואחרי שאת נרדמת, לגשת אל המחשב שלך ולהוציא ממנו את הדברים שהוא צריך, כדי לשדרג את המערכת המקבילה שלו.”

”

סיפרת לי שהשותף המקומי שלו, נהג לצרף לביקורים בשדות הרחוקים, כמה נערות בילויים ועוד דברים, כהנה וכהנה. אמרת לי אז, בפירוש, שאתה יודע שכל הדברים שסיפרת לי, אני לא הייתי חלק מהם. לא ידעתי כלום. דביר הצליח להסתיר ממני את כל הפעילויות שלו. ואני לא שכחתי את המשפט שאמרת לי לקראת סיום השיחה. אמרת לי, דביר הוא אדם חולה. הוא מניפולטור חסר שליטה, הוא רמאי, נצלן, לא נאמן, בעל יכולת פנומנלית להיות זיקית. הוא יודע להחליף צבעים, לאהוב אותך אחרי שחזר הביתה מבילוי סוער עם אחת הנערות, להיות רומנטי, מצחיק.... ואחרי שאת נרדמת, לגשת אל המחשב שלך ולהוציא ממנו את הדברים שהוא צריך, כדי לשדרג את המערכת המקבילה שלו. את אישה מוכה, אמרת, שלא מודעת לכך ומתכננת להתחתן עם דביר, ללדת ילדים שאולי יידמו לאבא שלהם, לחיות כל הזמן בחרדות מפני הדבר הבא שהוא יעשה.

אני לא מנסה להכתיב לך, אמרת, אבל את אישה חכמה ותעשי עם זה מה שאת חושבת לנכון. בימים ובשבועות שאחרי אותה שיחה, עשיתי גם אני כמה פעולות מעקב ומיום ליום, הבנתי יותר מה אמרת לי. למה עשית את זה בשבילי לא ידעתי. בכנות, מה שחשבתי אז, היה שאתה צריך להתלונן במשטרה על דביר ואותי לשלוח חזרה לישראל כמי שאולי ידעה משהו ולא סיפרה, למרות שאמרת שאתה יודע שאני לא הייתי שותפה ביודעין.

כך או כך, אחרי שיחה נוקבת עם דביר, בה לא הכחיש את הדברים, החלטתי לחזור לארץ. שיתפתי אותך בהחלטה ושאלתי מה אתה מתכוון לעשות עם דביר. אמרת שאתה עוד לא יודע. בדיעבד, נודע לי שהוא "קיבל" את הצעתך לפרוש בשקט ולא להתקרב יותר לתחום בו עסקנו. גם אמרת לו, ש-just in case, כל החומרים המרשיעים נמצאים אצלך במשמורת. חזרתי לארץ לבד כמובן. לא קיבלתי את עצתך להצטרף לצוות המקומי שלך. חששתי שבאיזה שהוא צומת אני אתקל בדביר. האמת, לא יודעת מה עלה בגורלו של דביר. לא שאלתי. לא התעניינתי.

במשך השנים החלפתי עיסוק. פתחתי את החברה שלי בתחום הנדל"ן והשקעתי כספים בסטארטאפים שונים, שחלקם הניבו רווחים טובים וחלקם לא, כמובן. כל השנים עקבתי אחרי הפעילות שלך ושמחתי לראות את ההנפקה שעשית ושלמרות הכסף הגדול, נשארתי אותו אחד צנוע וישר. שמחתי גם לראות אותך בתקשורת מספר על הסטארטאפ החדש שלך. זה שטף אותי בנוסטלגיה ובאחד הערבים, אמרתי לבעלי שאני חייבת המון לאיש הזה ואני רוצה שהוא יידע זאת.

בעלי היה זה שדחף אותי לבקש מהמזכירה להתקשר אליך ולקבוע פגישה. "הקשיבי שרון" אמרתי "מה אגיד? לשמוע את הסיפור מהצד שלך, נראה כל כך אחר מהסיפור המקורי. לא שהעובדות לא נכונות, אבל כל אדם, בעיקר כאשר מדובר בנוסטלגיה, לאחר שנים רבות כל כך, משנה קצת את העובדות, מדלג על הדברים הלא נעימים, מוסיף כל מיני הגנות או שבחים, תלוי

במקרה. כך או כך סיפור שמסופר אחרי שנים בדרך כלל, שונה בסגנונו מהדבר המקורי ואצלך, אני מוכרח לומר זה כאילו עשית קופי פייסט. הכל כל כך מדויק, ענייני, לא הוספת שום רגש, כעס, שמחה. רק בדיעבד, הבנת שמה שקרה באותו יום, היה אירוע מכונן, או איך שאת מכנה אותו כפגישה שהצילה את חיך.

היא לא נתנה לי לסיים את המשפט והתפרצה עלי "בן זונה, אתה לא רק שזכרת אותי, אלא גם את כל הסיפור. למה חिकית שעה כדי לרמוז לי על כך?".

גם אני עברתי כמה דברים מאז. מסיבות שונות, הייתה לי תקופה די ארוכה של הסתגרות מפני אנשים, הסתגרות רגשית, אני מתכוון, שבעטיה אני לא מדבר הרבה, לא משתף, בקושי מגיב. האמיני לי, זו לא שמחה גדולה כאשר מדובר ביחסים בתוך משפחה וגם במידה מסוימת בעסקים.

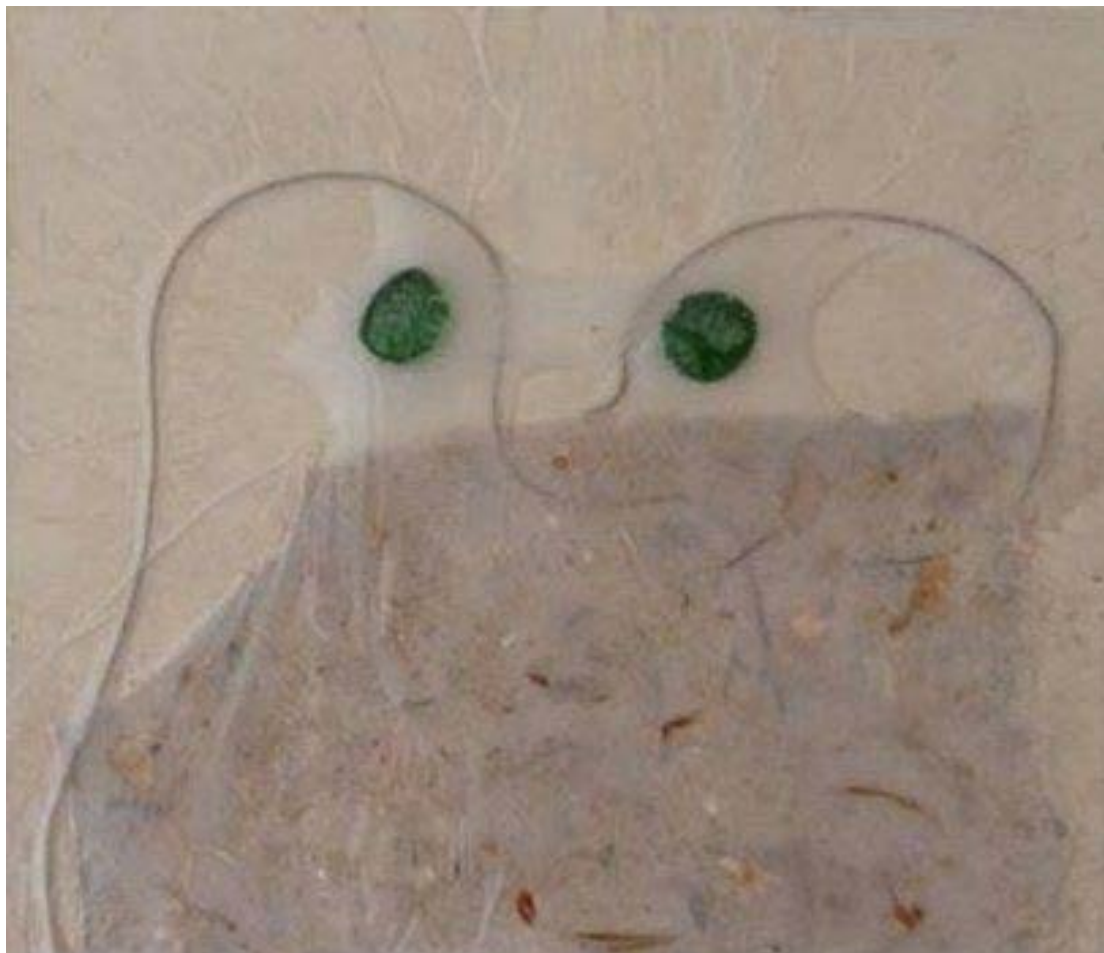
"תראי" אמרתי לה "גם אני עברתי כמה דברים מאז. מסיבות שונות, הייתה לי תקופה די ארוכה של הסתגרות מפני אנשים, הסתגרות רגשית, אני מתכוון, שבעטיה אני לא מדבר הרבה, לא משתף, בקושי מגיב. האמיני לי, זו לא שמחה גדולה כאשר מדובר ביחסים בתוך משפחה וגם במידה מסוימת בעסקים.

אבל, האמת, היה לי מאד נוח במצב הזה. הלחצים מצד הילדים ומזוגתי הובילו אותי, בסופו של דבר לטיפול פסיכולוגי. ואחרי כמה טיפולים הבנתי שלמרות שהתאהבתי במצב הזה, הוא ניתן לפתרון בקלות. הפתרון הוא להיות מאזין אמפתי ובשיחות שמתחילות ב"אתה זוכר ש..." להשיב, לא אני לא זוכר ואז זה או זו שמולי מתחילים לספר את הסיפור שאמור להזכיר לי.

גיליתי שעצם ההודאה שאני לא זוכר, נותנת לי יתרון מול העומד מולי, בכך שהוא מזהה חולשה כלשהי אצלי ולכן מנסה לסייע לי לצאת מהמבוכה, בכך שהוא מתחיל לדבר.

ברוב המקרים, לא מדובר בדברים אישיים, אלא באירועים, מצבים ברמה כלכלית, פוליטית ואני נהנה לשבת ולהאזין ובזמן שהוא מדבר להתבונן בשפת הגוף שלו ולסדר את מחשבותי עליו או עליה. "שיכחה" אמרתי לה "היא דבר נפלא". אם זו שיכחה במרכאות, נתת לעצמך יתרון כלשהו, כמו שציינתי. אם זו שיכחה אמיתית, זכית בסיפור חדש... לא ככה?"

■ "אבל תגידי, שרון, בלי קשר לכל זה, למה את נחשבת לביצי'ת בעסקים?"

ליד הברזייה

פגשתי אותו ליד הברזייה שבשביל האפניים. בא להשקות את הכלב שלו. אדם מבוגר, שלא לומר זקן, עם זיפי זקן אפורים. חבש כובע רחב שוליים ומשקפיים כהים לעיניו.

”

”זה נשמע הרבה יותר טוב” אמרתי והוספתי ”המראה מבלבל כי הרושם שלך, נובע רק מהעובדה שיש לי רעמת שיער שופעת על ראשי.” הוא צחק והוריד את הכובע. וראשו? מלא שיער סבוכ, אפור, עם פה ושם שאריות של שחור.

”

הוא פנה אלי ושאל ”כמה שעות אתה כבר רוכב?”
”למה אתה שואל”, עניתי לו. ”כי רואים שאתה רוכב ותיק אבל לא נראה כמו האחרים שרוכבים כאן” ענה.
”למה אתה חושב כך?” שאלתי. נראה שהוא היסס לפני שענה ”כי אתה שונה משאר הרוכבים בגילך”

”מי זה, מה הוא רוצה ממני, למה התחיל לדבר איתי?” שאלתי את עצמי, אבל היה בו משהו שגרם לי להמשיך את השיחה.
הסתכלתי עליו בפליאה ושאלתי ”בן כמה אתה” הוא חיך ”בן 77”.
”נו, אז אנחנו לא רחוקים זה מזה. בעוד שנה אתה רוצה להיראות כמוני?”
”לא הבנת אותי” הוא אמר, ”התכוונתי שהאחרים בודאי היו רוצים להיראות כמוך”.

”זה נשמע הרבה יותר טוב” אמרתי והוספתי ”המראה מבלבל כי הרושם שלך, נובע רק מהעובדה שיש לי רעמת שיער שופעת על ראשי.”
הוא צחק והוריד את הכובע. וראשו? מלא שיער סבוכ, אפור, עם פה ושם שאריות של שחור.
פניתי אליו ושאלתי ”אתה בולגרי?”

"כי רק לנו הבולגרים" השבתי "יש עדיין שיער מלא בגילנו."
הוא הביט בי והשיב "ההורים שלי בולגרים ומן הסתם גם אני, מתוקף כך שנולדתי בבולגריה"

נו, אז כבר התיישבנו על הספסל ליד הברזייה והוא סיפר את סיפורו.

”

"כאמור, נולדתי בבולגריה. אבי נהרג בתאונת עבודה כשהייתי בן שנתיים. אני לא זוכר אותו, רק בתמונות. אמי גידלה אותי לבד בעזרת אחיותיה, שגרו לידנו.

כשהייתי בן שלוש, כולם החליטו לעלות לארץ. אמי הייתה חייבת לצאת לעבוד ואחותה שמצבה הכלכלי היה טוב, הודות לבעלה, צבר, שלאביו היה מפעל מתכת ביפו ועזר להם בפרנסה, טיפלה בי. היה לה מבטא בולגרי כבד וכשהתחלתי לדבר בעברית, שמו לב שאני מחקה אותה בדיבור.

המבטא הבולגרי ליווה אותי גם בגן ובבית הספר. היה לי קשה עם זה, כי הילדים צחקו עלי. המעטתי בדיבור, עד לכך, שהמורה הזמינה את אמי כדי לבקש ממנה שתיקח אותי לטיפול כי "הילד לא מדבר".

לימים, עברנו דירה לעיר אחרת. אני זוכר שעשיתי תרגילים לא מעטים כדי לומר ר' ו-ל' כמו שהילדים הצברים אומרים ולאט לאט, מילד מופנם, הפכתי להיות דברן בלתי נלאה. אף אחד לא העיר לי יותר. באחד הטקסים בבית הספר, הורה של אחד התלמידים, ששמע אותי עושה את הקטע שלי בהצגה, שאל מאיפה המבטא הכל כך ישראלי שלי ואף העיר, שכשאהיה גדול, אני יכול לחשוב על קריירה של קריין ברדיו.

לפני הצבא, אמי ביקשה שאצטרף אליה ואל אחותה לטיול שורשים בבולגריה. שם, שמתי לב, לראשונה, שבשונה מהארץ, הבולגרים, צעירים ומבוגרים, כולם מגודלי שיער עם בלורית מתנפנפת כמו ששר שלמה יידוב.

מאז שחזרנו, התחלתי לשים לב לבחורים צעירים והבחנתי שרבים מהם מקריחים כבר בגילם. גם בצבא, רוב החיילים בגדוד היו קרחים. חלקם, כי כך ברא אותם הטבע וחלקם גילו את השיער כדי שיהיה להם יותר נוח.

הבן שלי, שגנטי, הולך בעקבותיי בכל הנוגע לשיער הראש, מגלח את השיער כאשר הוא עובר את "3 הסנטימטרים" כדבריו. למה אתה עושה את זה, שאלתי את הבן, שיער מלא הוא ברכה, כשתגיע לגיל מבוגר תיראה צעיר יותר. תשובתו הייתה, כי כולם ככה. נזכרתי כמה רציתי פעם להיות כמו כולם והבנתי אותו.

הכלב הראה סימנים שהסיפור גדול עליו ושהוא רוצה להמשיך בטיול. בחוסר רצון בולט, האיש קם והתנצל "אני כאן בשביל הכלב" אמר "אבל היה נחמד לדבר אתך ומן הסתם ניפגש שוב ליד הברזייה."
הוא התחיל ללכת ואז, הסתובב אלי ואמר "בפגישה הבאה, הסיפור שלך?" ■

לימים, עברנו דירה לעיר אחרת. אני זוכר שעשיתי תרגילים לא מעטים כדי לומר ר' ו-ל' כמו שהילדים הצברים אומרים ולאט לאט, מילד מופנם, הפכתי להיות דברן בלתי נלאה. אף אחד לא העיר לי יותר. באחד הטקסים בבית הספר, הורה של אחד התלמידים, ששמע אותי עושה את הקטע שלי בהצגה, שאל מאיפה המבטא הכל כך ישראלי שלי ואף העיר, שכשאהיה גדול, אני יכול לחשוב על קריירה של קריין ברדיו.

”

הסחרור במוחו לא עזב אותו לשניה

הסחרור במוחו לא עזב אותו לשניה, אפילו לא בחלומות. הוא לא הצליח להתרכז, להחזיק בדבר אחד לכמה רגעים. השיחות שניהל היו בליל של משפטים שאין קשר ביניהם. חברים, בני משפחה קולגות, התחילו לחשוב שהוא באירוע מוחי מתמשך. דיברו אתו על זה והוא תמיד דחה את האפשרות הזו באמרו, שלאירוע מוחי יש השפעה מוטורית והוא לא נמצא שם.

נהפוך הוא, הוא נהג לומר, דווקא את הפעילות הגופנית שלי הגברתי לאחרונה. אבל הסחרור במוחו לא פסק. הבוס איים לפטרו אם לא יקח את עצמו בידים. הוא ישב בבית קפה בעיר ובהה באנשים. אולי אם אחשוב על מה עובר על האנשים האלמונים האלה ואדביק לכל אחד סיפור, זה יסיח את דעתי מהסחרור.

”

קצת בקו אלכסוני ממנו, ישיבה צעירה עם ספר שירים דקיק. הוא הצליח לקרוא שורה מתוך השיר שהיא קראה: "שלח לי שקט בקופסא מארץ רחוקה". המילים הזכירו לו שיר ששמע ברדיו, והוא הכניס את עצמו במהירות לגוגל, מנסה לחפש מאין זה מגיע.

כשבגוגל הוא גילה את יונה וולך, סגנון השירה האובדני והכואב שלה נגע בו בעומק. הוא המשיך לקרוא משיריה, והסחרור במוחו התחזק. הוא הרגיש שהוא רוצה לשאול את הצעירה למה היא קוראת דווקא את יונה וולך? האם גם היא עצמה בתוך סערה פנימית כמוהו?

”

כשבגוגל הוא גילה את יונה וולך, סגנון השירה האובדני והכואב שלה נגע בו בעומק. הוא המשיך לקרוא משיריה, והסחרור במוחו התחזק. הוא הרגיש שהוא רוצה לשאול את הצעירה למה היא קוראת דווקא את יונה וולך? האם גם היא עצמה בתוך סערה פנימית כמוהו? לפתע, היא פנתה אליו, ללא תכנון, ללא כוונה, ופשוט שאלה: "מה כל כך מעניין אותך שאתה לא מפסיק להסתכל עלי? זה קצת מציק לי, כי באתי לשבת עם ספר שירים כדי למצוא תשובות לדברים שמטרידים אותי." היא חייכה חיוך שמעט הסיט את תשומת לבו מההפתעה. "אני לא באמת מביט בך, אל תעלבי. פשוט תפס אותי הספר שלך, והמשפט שקראתי ממנו, שורה אחת, "שלח לי שקט בקופסא מארץ רחוקה" הזכיר לי שיר ששמעתי פעם...ותהיתי למה את קוראת את יונה וולך?"

היא חייכה קלות ואמרה: "לא הבנתי את השאלה שלך" "כיי", עניתי, "השירים שלה הם לא בדיוק של אדם יציב... היא הפסיקה אותי באמצע המשפט ואמרה "ומי כן? אתה יציב?"

הפניה הכל כך אישית הזאת הרעידה אותו מבפנים. "אני לא בטוח" אמר, "נראה לי שלא ממש, לכן המשפט בשיר כל כך ריגש אותי. חשבתי שאם מישהי כתבה אותו, אז אולי היא נמצאה במצב הסחרורי שלי".

"אני מבינה אותך", היא ענתה בחיוך קטן. "גם אני עוברת מסע פנימי, ומילים משיריה של יונה וולך עוזרות לי לשרוד את זה." הוא רצה לומר עוד כמה דברים מקרבים. חשב, שאם שני אנשים זרים מרגישים דברים דומים, אולי ביחד יוכלו להתיישר, אבל היא הפנתה את מבטה חזרה לספר. השתררה שתיקת מביכה.

הדבר מוזר חשב, 2 אנשים זרים, שיונה וולך, למרות שהשירים שלה אינם מנחמים, הם מצליחים להתרגש מאותה נקודה אבודה בלב, שהמשוררת משקפת בו את סערותיה שלה. הוא שב לחשוב, מי יכול לעזור לי למצוא את השקט הזה, את המקום שבו אין סחרור ואין בלבול. האמת, חשב, כל שורה בשיר שלה מזכירה לו כמה החיים יכולים להיות מורכבים וכואבים, וגם כמה הם יפים בפשטותם. מבעד לחלון של בית הקפה, הוא הביט אל הרחוב הסואן, ואולי, חשב, אולי הרעש הזה, וההמולה הם דווקא ימחישו לו שהוא לא לבד. אולי כל אדם שני שנשקף אליו ברחוב גם הוא מסוחרר? כל אחד שם, ברחוב, כלוא בתוך עצמו חשב.

”כשאתה נסער”, הוא הסביר, “קצב הנשימות שלך מתגבר והחמצן מגיע למוח בכמויות, שקשה למוח להכיל. אז, הוא מחזיר את העודפים לגוף, לשרירים לורידים ואלו מסתחררים וגורמים לגוף להיות בסטרס.”

”

הוא הביט בהם ברחוב וחזר להביט בבחורה בבית הקפה, שהיתה שקועה כולה בספר ולפתע הבריקה אצלו המחשבה, שאין לו לצפות שהעזרה תגיע מבחוץ. השקט לא יגיע מבחוץ, אלא מתוך עצמו. והוא לא ינוח עד ששיג אותו.

הוא סירב להישאר כלוא בתוך המחשבות המבעבעות האלה. קם מהכיסא בנחישות, לקח את הטלפון שלו והחל להקליט מחשבות, רעיונות, תקוות. כל מה שיכול לסייע לו למצוא את היציבות שהתרחקה ממנו.

הוא נזכר בעיצה שקיבל מחבר שאמר שכאשר מעלים את המחשבות לכתב, דברים מקבלים נפח אחר. אולי, חשב, הוא צריך לכתוב את השורות שחיוו שזורים בהן. אולי יגלה שם את השקט הפנימי שחיפש כל הזמן.

השורה הראשונה שכתב ביומן היתה “שלח לי שקט בקופסא, אפילו מארץ רחוקה”. הוא המשיך לכתוב תוך שהוא מנסה לשחזר רגעים שהיו שקטים יותר בחייו, אל המקומות שבהם הצליח למצוא קצת שלווה בטוילים ארוכים בפארק, בשתיקת הלילה כשהעיר שותקת מסביב, או בשיר שהתחיל לשיר בקול רם לעצמו כדי להבריח את החרדות.

ברגעים האלה, התחיל להבין שהשקט לא תמיד נמצא במקום אחר, אלא בתוכו, כל עוד הוא ידע איך להירגע. להירגע באמת.

הוא יצא מבית הקפה, מרגיש את המתח קצת יורד, ומתמסר לרוח של ההחלטה החדשה, לחפש את השקט הפנימי. לא לחכות שיגיע מבחוץ, אלא לגלות אותו בתוכו. אולי, רק אולי, יוכל להיפתח מחדש אל העולם, עם נשימה עמוקה והכרה שהכל עובר – גם הסחרור הזה. הוא יצא החוצה, ופניו מוארים בקרן של תקווה.

”יש אנשים”, אמר לו המדריך ליוגה, “שלוקחים כדורים כדי להירגע ולשלוט ברגשות ויש אנשים שמבינים שהגוף והמוח חייבים להיות מסונכרנים תמיד ולדבר באמצעות הנשימות.”

"כשאתה נסער", הוא הסביר, "קצב הנשימות שלך מתגבר והחמצן מגיע למוח בכמויות, שקשה למוח להכיל. אז, הוא מחזיר את העודפים לגוף, לשרירים לורידים ואלו מסתחררים וגורמים לגוף להיות בסטרס. לפעמים, אנשים אף מתרגמים את זה לפעילות מוחית עם השלכות רפואיות ונפשיות. אנחנו ביוגה מנסים ללמד לנשום, לרמה שהמוח צריך וכדי שהוא יכיל ולא יחזיר יתרות לגוף. איך עושים את זה? לוקחים נשימה גדולה מהסרעפת, דרך האף ומשחררים בקצב איטי וארוך מהפה. את הנשימה לא לוקחים מהבטן. צריך להקפיד על כך."

הוא החליט לאמץ את הרעיון ובכל פעם שהרגיש שהוא הולך לקראת סחרור במחשבות, עשה תרגילי נשימה.

”

אני אסביר לך, "היא השיבה, מניחה את הספר לרגע. שניהם מדברים על הסתגרות פנימית שנובעת מלחצים נפשיים. כשהיא מבקשת שקט עד יום מותה, היא מתכוונת על הסתגרות פנימית מיום הולדתה ועד יום מותה."

”

היא הרימה גבה בחיוך שוב. "אבסורדים? אם תחשוב טוב, תראה, שבחלק מהשירים הוא מנסח מחשבות עמוקות, אבל במילים, כביכול, לא מתאימות. אבל אני יכולה לומר שהוא ויונה וולך דומים מאוד בעומק הדברים, אם כי בסגנון שונה. אני אקריא לך כמה שורות כדי שתבין למה אני מתכוונת. אתה מכיר את "תה עושה סחרחורת?"

והיא קראה, קולה מתנגן במקצב הייחודי של סנדרסון:

תה עושה סחרחורת
ולבן עושה לי רע,
ורגל תרנגולת
מעוררת בי בחילה.
אני נמנע מלאכול דברים
שיש בהם מן הנזק.....
מי שם מתקרב לז?
נראה לי קצת חשוד,
והופס, הוא מתעטש לו
אני עכשיו אבוד.
לא תהיה ברירה
אני אסגור את עצמי בחדר.
לא אצא שניה אחת
גם לא בליל הסדר.

"מכיר כמובן" הוא אמר, "אבל איפה את מוצאת את הדמיון ליונה וולך?"

אני אסביר לך, "היא השיבה, מניחה את הספר לרגע. "שניהם מדברים על הסתגרות פנימית שנובעת מלחצים נפשיים. כשהיא מבקשת שקט עד יום מותה, היא מתכוונת על הסתגרות פנימית מיום הולדתה ועד יום מותה. תחשוב על השורה הזאת "שקט, שקט, שקט, שקט מופתי מיום הולדתי עד יום מותי."

"סנדרסון" היא המשיכה, קולה מתמלא בתובנה, "מבקש את אותו שקט, אותה הסתגרות, אבל כביכול בצורה הומוריסטית. הוא מתחבא בחדר, נמנע מדברים 'מזיקים'. אבל שניהם לא ישיגו את זה ממקור חיצוני, אלא מתוך עצמם. זהו מסע פנימי, חיפוש אחר שלוה בתוך המהומה."

היא אספה את הספר בחזרה, חיוך רחב על פניה.

ונראה לי שאני מעדיפה את סנדרסון ■

הברוש והשקמה

הכי הם אהבו את החורף, כאשר הרוחות בחוץ סערו ואיימו לרסק את צמרות העצים. או אז, נצמדו זה לזו, חבוקים בחוזקה. תלתליה משורגים בתוך ענפיו הצפופים.

בשוך הסערה נפרדו וחזרו אל תוך שגרתם, אדישים ואף מנוכרים זה לזו. שנים הם כך.

לרגע נסחפים אל תוך תשוקתם, מדליקים את אש אהבתם הבלתי אפשרית. מלאים זה מזו, הם מתכנסים אל תוך קונכיתם בתוך היער הסבוך. שניהם זקופים. השנים השביחו את עמידתם העצמאית כביכול. "טוב לי היכן שאני" משדרת השקמה. "גם לי לא רע" משדר הברוש. שניהם יודעים שאלו אך מילים, כדי לא להסגיר בפני סביבתם העצית את רגשותיהם. העצים מתים זקופים.

וככה הם חיים, אוהבים אך פוחדים, כמהים למגע, אך נמנעים.

ואז מגיעה הסערה והרוח החזקה והם מתחברים ואוהבים.

והם ממשיכים לחשב את קיצם לאחור ובפער, ממשיכים להגניב מבטים ומדברים בשתיקה ומחכים לסערה שתבוא. ■

משוגע אבל שפוי

זה קרה לי לפני שבוע כאשר רכבתי על אופני בשבילים המוכרים, שסביב העיר שבה אני גר. באחד העיקולים, בחורה עם חליפת ריצה, סימנה לי לעצור. עצרתי.

"תגיד כבר שאתה רוצה להתחיל איתי" צעקה " אני אגיד לך מה אני חושבת עליך ונגמור עם זה ותפסיק לעקוב אחרי כל הזמן ולהטריד אותי", הסתכלתי עליה בחשדנות ואמרתי " אני לא מכיר אותך, לא ראיתי אותך אף פעם ומה בכלל את רוצה ממני?" "אה" אמרה "עכשיו אתה טוען שאתה לא מכיר אותי, אני שקופה בעיניך? שאני אוריד את החולצה כדי שתשים לב אלי?"

לא בא לי להמשיך את המפגש ההזוי הזה, עליתי חזרה על האופניים ורכבתי הלאה.

ליד הברזייה עמדה חבורה של רוכבים. כשראו אותי, פרצו כולם בצחוק. "מה?" אמרתי "מה קרה? משהו מצחיק?"

אחד מהם הסתכל עלי ואמר "אז היא תפסה אותך גם? היא עושה את זה לכולם, היא קצת מסובבת הבחורה הזו, אני מקווה בשבילך, שלא ענית לה. ". לא מצאתי לנכון להתעכב לידם והמשכתי ברכיבה.

בבית העליתי פוסט לפייסבוק עם הסיפור.

קיבלתי עשרות תגובות בנוסח "מה קרה לך? מה נזכרת עכשיו? זו אגדה אורבנית, שכבר לפני עשר שנים עלתה לפייסבוק". באיזה מקום נדמה היה לי, שבאמת גם אני קראתי את זה בזמנו.

עוד אני חושב על הענין, דפיקה בדלת.

שני סניטרים משלוותא עמדו בפתח. זה שהיה הכי קרוב אלי הושיט את ידו ואמר " יופי, שוב עשית את זה? יאללה חוזרים למוסד." הוא הסתכל עלי והוסיף "כאילו שכחת, שלפני 10 שנים העלית לפייסבוק את אותו סיפור? לא חשבת שנאתר אותך? ניצלת את הבלגן, ביום שהתחיל הסיפור עם החמאס כדי לברוח, אבל למה? למה עזרת לנו למצוא אותך?"

הסניטר השני התערב ואמר " למה אתה שואל אותו שאלות של הגיון, אתה לא יודע שהוא משוגע?"

"אולי" אמר הראשון "משוגע, אבל הוא שפוי." לסניטר השני לא הייתה יותר סבלנות ומשך אותי לתוך הניידת.

בדרך, חשבתי על כל הענין ובאמת, נזכרתי שלפני עשר העליתי לפייסבוק את הסיפור הזה, אבל איך זה יכול להיות שהבוקר זה באמת קרה לי?" שני הסניטרים דיברו ביניהם בדרך ומשיחתם הבנתי שיש קבוצה של מטופלים, שפנו להנהלה בבקשה לאתר אותי ולהחזיר אותי למוסד.

עוד אני מהרהר למה הם עושים את זה, הסניטר הראשון פנה אלי ואמר "אם היית יודע עד כמה החברים שלך במוסד מתגעגעים אליך, לא היית בורח." " אתה יודע?" הוסיף "הם מחכים שתחזור. אתה לא מבין כמה חסרה להם הסדנא שאתה מעביר על דמיון מודרך." ■

כשאדם מת מבפנים

ברקע, שלום חנוך שר על אהבת נעוריו.

והיא שאלה אותו, "היתה לך אהבת נעורים?"
"כן," ענה ומיד התחרט. נראה היה שהוא לא מתלהב לשבת עכשיו על מה שהיא מכנה, שיחת נפש.
אבל היא התעקשה, "ספר לי".

בחוסר רצון הוא סיפר והדגיש שאין לו נוסטלגיה ושהיא צריכה להתיחס לזה כאל חתיכת חיים.
הוא ידע שהיא תשאל "והיום, אתה חושב עליה? ואם הדברים היו מתגלגלים אחרת, היום הייתם זוג מאושר?"
לא משנה מה הוא חולק איתה על חיות שלו בעבודה, בנסיעות לחו"ל במפגשים חברתיים, היא תמיד תיקח את הסיפור אליה ותכניס עצמה לתוכו, אפילו אם מה שהוא מספר נמצא בעולם אחר שאין לה קשר אליו.

בד"כ זה נגמר בויכוח ובמשפט הנצחי "אז אתה לא אוהב אותי"
מכל השנים שהם חולקים יחד, היא צריכה היתה להפנים, שאין לה מה לדאוג לגבי חוזק הקשר שלהם.
הוא ניסה כל השנים לתת לה את הבטחון הזה ולא להיכנס לסיפורים אישיים שיכולים היו לערער אותה.

”

אבל היא לא זרמה. תמיד לחצה וכמו בשיר של מאיר אריאל, ש"בסוף כל משפט בעברית, יושב ערבי עם נרגילה", ככה היא היתה חוזרת על המשפט "אז אתה לא אוהב אותי".

בחלומותיו ובשיחות שלו עם החבר האמיתי שהיה לו, הוא אמר, שלפעמים כן, בא לו לומר, נכון, אני כבר לא אוהב אותך אבל אני אתך, כי את חברה שלי.

אבל היא תמיד הובילה אותו לענות על השאלה שלה ב"כן אני אוהב אותך".

קונפליקט שלא כל אחד יכול לחיות אתו כל כך הרבה שנים. חלק מחבריו שהגיעו לצומת שבו היו צריכים לומר את המשפט "אני כבר לא אוהב אותך" לקחו כביש אחר שבסופו פגשו בזו, שלה כן יכולים היו לומר את זה ולהתכוון לו

אבל הוא העדיף את התה והלימון והספרים הישנים.

בחלומותיו ובשיחות שלו עם החבר האמיתי שהיה לו, הוא אמר, שלפעמים כן, בא לו לומר, נכון, אני כבר לא אוהב אותך אבל אני אתך, כי את חברה שלי. אבל היא תמיד הובילה אותו לענות על השאלה שלה ב"כן אני אוהב אותך."

”

איתרע מזלו ובמסגרת העבודה הוא נסע הרבה לחו"ל והימים שם הצמיחו לו כנפיים. הוא עף למקומות חלומותיו. לפעמים זה הסתכם בנהיגה מטורפת על כביש מהיר ולפעמים מצא עצמו מתעורר בבוקר במיטה לא מוכרת. אבל תמיד חזר הביתה בשמחה. הילדים, כאשר עוד היו בבית, איזנו לו את החיים בחלק גדול מהיום.

לפעמים, "ברגע של חולשה" כמו שהוא קרא לזה היא היתה פונה אליו ואומרת "מספיק שתסתכל לעברי ותעשה תנועה עם השפתיים והעיניים כדי שאני אירגע" והוא עשה זאת, פעמים רבות, כרפלקס.

אבל מאז שנשארו שניהם לבד, בבית הגדול שלהם, המאזניים לא התאזנו לשניהם. היא המשיכה לרצות לקבל את הרפלקס שלו והוא רצה להגביל את זה לרגעים שבאמת הרגיש שזה מה שהוא רוצה לעשות. ואז החלו השתיקות.

יש שתיקות שמדברות, אמר לעצמו.

”

לפעמים כשצפו יחד בסידרה בטל-ביזיה, כאשר בסצינה על המסך אחד מבני הזוג הסתכל לאחר בעיניים, הוא הביט לעברה וקיווה שעיניהם יפגשו, והשפתיים יחייכו, סימן לכך ששניהם מבינים שעיניהם יפגשו, והשפתיים יחייכו, סימן לכך ששניהם מבינים שהעיניים מדברות כשהשתיקה בחדר. אבל זה לא קרה."

”

לפעמים כשצפו יחד בסידרה בטלביזיה, כאשר בסצינה על המסך אחד מבני הזוג הסתכל לאחר בעיניים, הוא הביט לעברה וקיווה שעיניהם יפגשו, והשפתיים יחייכו, סימן לכך ששניהם מבינים שהעיניים מדברות כשהשתיקה בחדר. אבל זה לא קרה.

בנו הבכור, שלרוע מזלה, הפך להיות פסיכולוג, ניסה פעמים רבות לדבר עם אביו כדי להסביר לו שכאשר אדם מת מבפנים, להבדיל מאדם שמת מבחוץ, הוא מכלה את המערכות הקוגניטיביות שלו והמוח שוקע לאיטו, עד לאובדן מוחלט של היכולת לתפקד.

"מה אתה רוצה לומר לי בכך", הוא התעקש. "אני רוצה לומר לך, שאם כל הכאב, אתם צריכים להיפרד. אני יודע שאתה יכול להיות מאושר ופעיל מחוץ למערכת הזאת. אני שומע איך מדברים עליך בעבודה על איך אתה בחו"ל. אתה עדיין, לא מת מבפנים, אבל זה יגיע לאט לאט, עד ליום בו המטפל יודיע לך שאתה בדכאון קליני." ■

הכוחנות הגדולה של דור המילניום

רבים ראו בה את הכוחנות הגדולה של מה שקרוי דור המילניום, על אף ששורשיה היו אי שם בסוף דור ה-Y. לפעמים נדמה היה שהיא 24/7 באתרים החברתיים. אי אפשר היה להתחמק מהנוכחות שלה שם. היא יצרה פורומים, הגיבה על כל דבר ברשת ובעיקר הטיפה לכך שאין צורך במפגשים "פנים אל פנים" כאשר כולם ברשת ואפשר ליצור אין ספור חברים חדשים מדי יום.

פוליטיקאים פנו אליה כדי שתעביר מסרים מטעמים. מועמדים לבחירות חיזרו אחריה, כדי שתריץ אותם ברשת. את כולם דחתה. כאשר זיהתה פניה מוגף בטחוני, היא אפילו לא טרחה לתת תשובה. בינה לבינה תמחה האם הם יודעים את זהותה האמיתית כי אף אחד לא ידע איך היא נראית. אף אחד לא ידע בעצם, אם היא גבר או אישה. הפואטים מבין עכברי הרשת זרקו מדי פעם את השורה מתוך השיר ושאלו "מי את גברת לוין?". היה לה כינוי ברשת. היא היתה מוכרת כ-1 face

בשיחה מקדמית עם עצמה היא אמרה, עוד לפני שהתחילה את פעילותה ברשת "לא בעיה הרי לאתר את כתובת ה-IP שממנה נשלחות ההודעות" ואז בעזרת רשת שבנתה, עם דומיה, במדינות אחרות, כל הודעה נשלחה מכתובת אחרת, כדי שהאקרים לא יעלו עליה.

זה מה ששיגע את שירותי הביטחון. הם ידעו, באמצעות תוכנות העיקוב שלהם, שלמעלה ממאה מדינות משתתפות במשחק שלה. מיטב המוחות אצלם ישבו על המשימה לאתר את הבסיס שלה.

הם גם לא ממש הבינו איך ההודעות ברשת מופיעות תמיד בעברית כאשר לא נמצא אפילו רמז אחד לכך שהכתובת באזרביג'ן משתמשת בתירגומון כלשהו ברשת.

זה שהמדינה עוקבת אחרי התנהגות אזרחיה, היא עובדה ידועה וכנראה גם הכרחית. המדינה הבינה, כמו במדינות אחרות, שעתידי החברה תלוי בדיוקן התרבותי של צעירה.

המדינה שמה לב שהדיוקן הקולקטיבי משתנה והולך לכוון של מיסוד ערכים חדשים של אינדיבידואליזם. קריירה גלובלית, אתוסים אוניברסליים, פחות לאומיות, פאנטיות בכון של שמירת זכויות הפרט וכד'. פחות יחד, כחברה לוקאלית ויותר לבד של האינדיבידואל בתוך החברה הגלובלית. מתכון בדוק של איבוד כוון.

המדינה הבינה שאם היא לא תתערב, ההטפה לאינדיבידואליזם והסתמכות על חברים ברשת בלבד, תוביל לאנרכיה. והרי עיקר דאגתה של ממשלה הוא לשמר את קיומה. כאן הונח היסוד להקמת המחלקה, בשירותי הביטחון, למעקב אחרי הפעילות של היחידים באינטרנט.

בהיות כל ממשלה פרנואידית, חדרה בהדרגה ההכרה, שאולי יש גורמים חיצוניים עוינים, שמנצלים את התנועה ברשת לפגיעה בביטחון המדינה. האגף הביטחוני במחלקה למעקב, הוא זה שעלה על פעילות 1 face ברשת והוא זה שאיתר את התנועה ההמונית שנוצרה בעקבותיה. מעבר לחשש זה, עלתה ההשערה שבכלל מדובר בהתערבות זדונית של גוף עוין. היו שחשבו שיש כאן רשת עוינת מתוככמת, שמשתמשת ברשתות החברתיות כדי להעביר מסרים, הוראות לחברים ברשת.

צוותים הוקצו כדי לעבור על התגובות ולנסות להבין משהו מהתגובות. אבל מאחר שהיו כמה עשרות אלפי חברים, הם התקשו למצוא אפיונים כלשהם או משהו מאחד בין המסרים.

עם הזמן הוקם צוות בינלאומי של מומחי צפנים, בהשתתפות המדינות מהן הגיעו המסרים. מיליוני דולרים הושקעו, אבל עדיין לא אותרה זהות הכותב/

כותבת. מה שיצר קושי, היתה העובדה שבכל שבוע נוספה או ירדה מדינה ממנה יצאו השדרים. כאשר החוקרים הבחינו שבסופי שבוע לא מועברים שדרים, הם קפצו על הענין, בחושבם, שהנה, הם מבינים שמדובר ביהודי דתי ששובת מכתובה עם כניסת השבת. הודעה ברוח הזו הועברה לכל השותפים במדינות השונות.

אף אחד, ברשת, לא ידע, שבגלל החשד לפגיעה בביטחון המדינה, מאחורי הקלעים מתנהלת לה מלחמה על איתור מקור השדרים. גם היא לא ידעה. "אם היו אומרים לי שזה המצב, הייתי מספרת להם את האמת שלי" אמרה ברבות הימים. אבל היא לא ידעה, והמשיכה לתקוף עם ההודעות האינסופיות שלה.

היא הטיפה לכך שמפגשים פנים אל פנים יוצרים בלבול אצל בני האדם משום שהגוף מבלבל את הרוח. שיקול הדעת של אנשים משתבש, כאשר מולם עומדת דמות שאישיותה המוחצנת מחביאה את הנפש.

”

אני, שהייתי החיבור היחיד שלה אל המציאות, התוכחתי איתה לאורך כל הדרך בטענה שהאדם הוא יצור חברתי שזקוק למגע, "להסתכל בעיניים של האחר" כדי להבינו, כדי לרצות להתחבר אליו. יום אחד היא אמרה לי "אני הוכיח לך שאתה לא צודק ואתך כל הסוציולוגים ששטפו לך את המוח באוניברסיטה".

היא החלה במסע אגרסיבי ברשת. "ויתרתם על החופש שלכם, עבור מה?" היא שאלה שוב ושוב. "אתם מאושרים בקשרים שביניכם ברשת? למה אתם רוצים לקלקלם על ידי חשיפת הזהויות שלכם?"

שלכם? כל הכיעור יתגלה. האגו יכונן אתכם. מה שנדמה לכם כאהבה יתגלה עד מהרה כזיוף, אבל אז יהיה לכם קשה להיפרד "בגלל הילדים" ומכאן והלאה. נידונתם לחיות את החיים של אחרים.

”

"בחיים הוירטואלים, הכל מותר, הכל אפשרי, מותר לטעות, מותר להיכשל, אתם לא צריכים לתת דין וחשבון ובכלל, מי בכלל יודע מי אתם? יחסים כאלה יכולים להימשך לנצח, אז למה לוותר?" כל מסר כזה היה מלווה בסיומת "אנחנו דור המילניום. דור ה-X הוא היסטוריה".

לתדהמתי, עשרות אלפים הביעו הזדהות ואף "נשבעו" אמונים בפני חבריהם. זה התפשט כמו תולעת חודרנית. לא עבר זמן והחלו להתארגן הפגנות בהן נשמעו דברים ברוח המסרים, נערכו החתמות המוניות. מספר החברים ברשת הגיע למספרים עצומים. פייסבוק וטוויטר אהבו את מה שקורה, כי זה הפגין את עוצמתם וגם הגדיל את מספר המפרסמים שלהם.

”

לתדהמתי, עשרות אלפים הביעו הזדהות ואף "נשבעו" אמונים בפני חבריהם. זה התפשט כמו תולעת חודרנית. לא עבר זמן והחלו להתארגן הפגנות בהן נשמעו דברים ברוח המסרים, נערכו החתמות המוניות. מספר החברים ברשת הגיע למספרים עצומים. פייסבוק וטוויטר אהבו את מה שקורה, כי זה הפגין את עוצמתם וגם הגדיל את מספר המפרסמים שלהם.

”

מאחר שאיש לא ידע מי היא, היא נהגה מדי פעם להצטרף להפגנות של החברים ברשת ואפילו הזמינה אותי, כדי שאראה בעיניים את הנחישות של המשתתפים.

באחת מהן, כשהייתי עד לשלהוב ההדדי בין המשתתפים, אמרתי לה "משהו פה נראה מוזר. הם באים להפגנה ומדברים בזכות אי הצורך במפגשים פנים אל פנים, על כל הרע שיוצא מהם, והנה מה שרואים כאן,

זה שאחד מלהיב את האחר ונוצרת תמיכה הדדית spot on. מה זה אם לא היתרון שבפגישה פנים אל פנים?".

תמיד היו לה תשובות והיא אמרה: "אתה רואה מה שאתה רוצה לראות. אין כאן דינמיקה של קבוצה. זה אוסף של אינדיבידואלים שמה שמושותף להם הוא המסר, לא ההזנה שנובעת מהקרבה." לא היה לי תמיד כוח להתווכח. מה ששמתי לב, הוא לנוכחות האדירה של אנשי בטחון בתוך הקהל. רובם היו סמויים, אבל ניתן היה לראות את המתח שעל פניהם. הם לא באו להפגין, הם באו לצוד.

”

מה ששמתי לב, הוא לנוכחות האדירה של אנשי בטחון בתוך הקהל. רובם היו סמויים, אבל ניתן היה לראות את המתח שעל פניהם. הם לא באו להפגין, הם באו לצוד. הרבה שעות מול תוכניות הנשיונל ג'יאוגרפיק, לימדו אותי שפניו של נמר, האורב לטרפו, אינם דומים לפניו ביום יום. היא נהנתה ביותר לראות את ההמונים המשולהבים. בעצמה, היא לא פצתה פה. אני לא יודע אם זה נבע מחששה שיזהו אותה, או שלא רצתה להפסיד שנייה של אושר.

”

הרבה שעות מול תוכניות הנשיונל ג'יאוגרפיק, לימדו אותי שפניו של נמר, האורב לטרפו, אינם דומים לפניו ביום יום.

היא נהנתה ביותר לראות את ההמונים המשולהבים. בעצמה, היא לא פצתה פה. אני לא יודע אם זה נבע מחששה שיזהו אותה, או שלא רצתה להפסיד שנייה של אושר.

זה הזכיר לי שפעם, כשהיינו קטנים, נהגנו להציץ מהמרפסת של הבית שלנו, אל חדרי השינה של השכנים. גם היא הייתה בחבורת המציצים

והאמירה "לא לעפעף בעיניים כדי לא להפסיד כלום" הייתה רשומה עליה. גם כאן, היא לא דיברה כדי לא לפספס דיבורים של אחרים. אבל אני דברתי עם האחרים. "אם אתה מטיף ליצירת חברים ברשת ולא פנים אל פנים, למה אתה מחכה שמישהו ינהיג אותך, שאלתי? אין לך שיקול דעת מעצמך?"

"ברור שיש לי, הוא ענה "אבל בזמנים הקשים האלה, אתה מחפש להיות לבד ביחד." "אבל כל מה שאתם מטיפים לו הוא בזכות האינדיבידואליזם, אז למה חסר לכם עכשיו הביחד? "הקשתי. והוא השיב "אנחנו בזמן חירום, אתה לא מבין?" והוסיף "אתה בלש? אתה מנסה לדובב אותי?"

היא עמדה בצד וגיחכה לעצמה. טפיחה על כתפה, העירה אותה משכרון החושים אליו נכנסה. שני האנשים שנצמדו אלינו בצורה די מאיימת, הביטו לתוך עינינו. "אתם לא נראים שייכים למקום" אמר אחד מהם. השני שהיה פחות עדין, אמר כמעט בצעקה "בואו אתנו לניידת".

בחדר החקירות, במקום אליו הובלנו בתוך ניידת אטומה, החוקרים היו מאד "עדינים". הם היו גבר ואישה, בני גילנו בערך. כמו בסרטים, היא היתה הרכה והוא היה התוקפן. דבר ראשון, הם החרימו את הטלפונים הניידים שלנו. בשלי, הם התרשמו מאד מהקשר שלי עם הילדים. בשלה, עלתה מיד השאלה "בשביל מה את צריכה טלפון? אין כאן תקשורת בכלל".

”

לא יודע למה, אבל אני הייתי די לחוץ והיא, כאילו השתתפה בסצינה בסרט. נינוחה, חיוך קל על שפתיה וכאילו אומרת "בואו נראה אתכם חכמים גדולים". ולשאלתם, ענתה בתשובה פרובוקטיבית "אני לא רוצה שתעקבו אחרי, לכן אני משתמשת בטלפון חד פעמי והיום עוד לא יצא לי עדיין לשוחח בו".

”

לא יודע למה, אבל אני הייתי די לחוץ והיא, כאילו השתתפה בסצינה בסרט. נינוחה, חיוך קל על שפתיה וכאילו אומרת "בואו נראה אתכם חכמים גדולים". ולשאלתם, ענתה בתשובה פרובוקטיבית "אני לא רוצה שתעקבו אחרי, לכן אני משתמשת בטלפון חד פעמי והיום עוד לא יצא לי עדיין לשוחח בו". אי אפשר היה להחזיק אותנו בחקירה מעבר לזמן הקצוב.

בצאתנו, היא אמרה "עכשיו מתחיל משחק חדש". לא הבנתי למה היא מכוונת, אבל הימים, שלאחר החוויה הזאת, הבהירו לי שהיא יודעת שבשבועות הקרובים היא תהיה במעקב כדי לראות אם היא מגיבה ברשת על המעצר הקצר לחקירה. היא המשיכה לשדר ברשת, אבל אף מילה על האינצידנט.

ההתקפה של השלטון על ארגון "שוברים שתיקה" והניסיון לצייר אותם כאויבי המדינה, הוציאה אותה מדעתה. היא, שמעולם לא שייכה את עצמה לישראל, שתמיד נהגה להסתיר את זהותה כישראלית ושידרה בשם האוניברסליות, עשתה תפנית של 180 מעלות. אמנם שמרה על עיקרון פיזור הזהויות והמקומות מהן שידרה, אבל התכנים באיזשהו מקום התמרכזו והתמקדו סביב עוולות השלטון והכיבוש.

עד כדי כך הגיעו הדברים, שאפשר היה להבחין בקולות של מרי אזרחי. היא ניצלה את מעמדה ברשת כדי להתסיס אנשים להסתער נגד המדינה. היא איבדה את שיקול הדעת. שנים אחר כך אמרה "לא יודעת מה קרה לי אז, מה גרם לי לתפנית ואיך איבדתי את העירנות שלי".

ההתקפה של השלטון על ארגון "שוברים שתיקה" והניסיון לצייר אותם כאויבי המדינה, הוציאה אותה מדעתה. היא, שמעולם לא שייכה את עצמה לישראל, שתמיד נהגה להסתיר את זהותה כישראלית ושידרה בשם האוניברסליות, עשתה תפנית של 180 מעלות. אמנם שמרה על עיקרון פיזור הזהויות והמקומות מהן שידרה, אבל התכנים באיזשהו מקום התמרכזו והתמקדו סביב עוולות השלטון והכיבוש.

לאיבוד העירנות היה מחיר. אנשי הסייבר של המשטרה ושרותי הביטחון שעקבו בשיטתיות אחרי מעלליה ברשת, הגיעו למסקנה שהמשדר הוא ישראלי. בדרך לא ידועה, הם הצליחו להגיע אליה. היא לא הופתעה, כאשר בלילה אחד נשמעו דפיקות חזקות בדלת ביתה. הניסיון לשמור, בחדרי החקירות, על שתיקה החזיק מעמד כמה ימים בלבד. אפילו עורך דינה המליץ לה להפסיק עם זה ולשתף פעולה.

למרות שהראיות שנאספו על ידי כוחות הביטחון והשכנוע הפנימי שלהם שיש כאן מקרה של "למעלה מכל ספק" עורך הדין שלה שדחף לכוון של עיסקה עם הפרקליטות, לא נדחה על הסף.

ראשי שרותי הביטחון התייעצו ביניהם והוחלט שעיסקה בינם לבניה תהיה אך ורק אם היא תסכים להמשיך ולשדר, אבל הפעם בפיקוח והכוונה שלהם. היא ידעה שעליה להסכים, כי האלטרנטיבה היתה פשוטה: "להיעלם". כבר היו דברים מעולם. צוות שלם של "עוזרים" הועמד לרשותה. השרת שלה חובר לשרתים שלהם וכל מסר שעלה לרשת עבר קודם לכן בקרה וסינון של "העוזרים". היא הפכה להיות סוכנת של שרותי הביטחון, כנגד רצונה.

ראשי שרותי הביטחון התייעצו ביניהם והוחלט שעיסקה בינם לבניה תהיה אך ורק אם היא תסכים להמשיך ולשדר, אבל הפעם בפיקוח והכוונה שלהם. היא ידעה שעליה להסכים, כי האלטרנטיבה היתה פשוטה: "להיעלם". כבר היו דברים מעולם.

לא עבר זמן רב, עד שהחלו מעצרים מקרב חברי הרשת. אמנם כולם שידרו תחת זהות בדויה, אבל לא היתה בעיה לאנשי הסייבר לאתר את ה-IP שלהם. נגד אף אחד לא הוגשו כתבי אישום וגם דבר המעצרים לא זכה לפומביות. כולם הסכימו להעמיד את שידוריהם לביקורת והכוונה של שרותי הביטחון.

בהדרגה, החל מספר השותפים ברשת לרדת. אי אפשר היה שלא להבחין בשינוי בסגנון המסרים. בהפגנות, שעד אז המסרים בהן היו ברורים, הם החלו להתערפל. היה ברור שאין יותר מנהיג ובהיעדרו, הכל החל להתמוסס. ראשי שרותי הביטחון במדינה היו מרוצים. היא לא.

”

ביום מסוים זימנו אותה לפגישה, בה הודיעו לה שה"שותפות" בינם הסתיימה. "את חופשיה" אמרו לה "אין לנו יותר בעיה אתך. איבדת את הקהל שלך. אין לך יותר השפעה ואת חסרת חשיבות בעינינו. חבל על הכסף שאנחנו מוציאים עבור כח אדם שישגיח עליך. הנה הדרכון שלך, מצדנו את יכולה לעזוב את הארץ".

היא לא הגיבה. מילה לא יצאה מפיה. היא עזבה את החדר עם תחושת עלבון גדולה. היא הרגישה שהיא צריכה להתקלח מיד כדי להסיר את הבושה. במונית הביתה התייפחה. חיוך גדול נמתח על פניה בצאתה מהמקלחת. "בוקר של יום חדש" אמרה לעצמה.

היא לא הגיבה. מילה לא יצאה מפיה. היא עזבה את החדר עם תחושת עלבון גדולה. היא הרגישה שהיא צריכה להתקלח מיד כדי להסיר את הבושה. במונית הביתה התייפחה. חיוך גדול נמתח על פניה בצאתה מהמקלחת. "בוקר של יום חדש" אמרה לעצמה.

”

עכשיו מתחיל הסיבוב השני, שהרי לא מישהי כמוה תבליג על העלבון ותמשיך את חייה. איזה חיים? תהתה. חיים בזהות אחרת? לא ולא. התנאים השתנו. נולדנו מחדש.

ואז עלה לרשת בפעם הראשונה הסטטוס החדש: "אתם קמים בבוקר והולכים לעבודה. בדרך הביתה אתם מנטרלים ערבי. בבית אתם מלטפים את הילדים, אוכלים ויושבים מול המסך כדי לראות את השר משבח אתכם על אזרחות למופת. מחייכים. הולכים לישון וקמים בבוקר לעבודה. בדרך הביתה מנטרלים ערבי.... וחוזר חלילה. האם ניסיתם לעצור ולחשוב שאולי החיים שלכם יכולים להיראות אחרת? הנה כאן בבוסטון, הנה כאן בברלין, הנה כאן במדריד, אנשים בגילכם, במעמדכם, חיים אחרת. הסתכלו טוב. בא להם לחיות כמוהם?"

המבצע מוגבל לבני המעמד הבינוני הגבוה בגילאים 32 - 50, יזמים, בעלי חשבון בנק של חצי מיליון דולר לפחות. תנאי הכרחי לקבלה, פתיחת חשבון בנק מקומי והעברת הכסף מהבנק בישראל אל הבנק המקומי. שלחו קורות חיים ואנחנו נעזור לכם להגיע לכאן. אני סמדר יעקובסון אהיה לידיכם כאשר תעשו זאת".

”

"שובה של הסמדר" אמרו בלשכת השר הממונה. "הפעם" אמרו יועציו, "לא נוכל לשלוט בה. היא גלויה, אנשים מזדהים איתה. אין שום דבר לא חוקי במעשיה. היא גובה תשלום עבור סידורי ההגירה. משלמת מיסים. עסק חוקי לכל דבר".

בשדה התעופה בן גוריון נצפו מדי יום, יותר ויותר אנשים ומשפחות עם כרטיס לכוון אחד והנושא הפך להיות שיח יומי בתקשורת. המהגרים החדשים, החלו אף הם להעלות פוסטים לרשתות, בלווי של סרטונים על החיים החדשים שלהם בחו"ל.

”

המדינות אליהן הגיעו הישראלים, קיבלו אותם

בשמחה. "מעמד בינוני גבוה של מהגרים רק עושה טוב למדינה", אמרו שם. "ובמיוחד כאשר הם מביאים איתם ידע, כסף ותרבות מערבית".

נראה שאף אחד לא ידע להעריך, עם פתיחת הקמפיין של סמדר, מה תהיה השפעתו על הכלכלה בישראל. בנקים קטנים החלו לחשוש לעתידם, יצוא ההייטק שעמד על כ-50 מכלל היצוא של ישראל, ירד באחוזים ענקיים, בכירים מהשרות הציבורי עזבו את עבודתם. בעלי מפעלים העתיקו את מפעליהם למדינות מתפתחות ושלטו עליהם מהמטה בוינה, פריז ולונדון. יותר ויותר מהגרי עבודה הגיעו לישראל כדי למלא חללים ושלא כמו בשנים עברו, הם הורשו לעבוד.

שכבה שלמה של מחוללי עבודה - המעמד הבינוני - הצטמצמה ואלו שנשארו, היו בבחינת "כל ממזר מלך" וקטפו את המכרזים הממשלתיים כאילו היו מגויסים לקטיף בקיבוץ. הפער, שהיה גדול ממילא, בין העשירון התחתון לזה העליון, היה בלתי נסבל והתגובות בציבור החל לשאת אופי של מרי אזרחי.

ראש הממשלה כינס את הוועדה לשירותים חשאיים וביקש המלצות. "מה לעשות עם סמדר יעקובסון?" הוא ביקש לדעת.

ההמלצה של המומחים הייתה חד משמעית: להעלים אותה.

כשנודע דבר כינוסה של הוועדה, סמדר ישבה איתי במסעדה החביבה עליה בתל אביב. "אני יודעת מה תהיה הפעם ההמלצה של המומחים" אמרה וחיך על פניה "הם לא יחזרו על מה שעשו בפעם הקודמת. הפעם הם ינסו לחסל אותי פיזית בתקווה שהאלמותי תעצור את התופעה". "אז מה כל כך מצחיק אותך" אמרתי לה. את לא פוחדת?"

"ממש לא" ענתה לי "הם לא מבינים שבהחלטה הזו הם מכריזים על מלחמה בטחנות רוח. הם בחזקת דון קישון של היום. במי הם ילחמו? בי? הם רואים אותי כל יום הולכת לעבודה, יושבת אתך בבית קפה, הם על הטלפונים והמחשב שלי כל הזמן. הם יודעים שאני לא מפברקת פוסטים. אני יכולה להצטלם באולפן בתל אביב ולשדר ממנו כאילו אני בברלין?" החיך שלה הבליט את הציניות בתשובתה נשארתי בפה פעור. "על מה את מדברת? זו את, שנראית ונשמעת מתוך המסך וזו את שמארגנת לישראלים את הכל בחו"ל ומדברת פעם מברלין ופעם מניו יורק".

”

"די תפסיק" היא נכנסה לדברי. "אתה חושב שאני יכולה להחזיק ארגון כזה? אתה הרי מכיר אותי. אני שופעת רעיונות, אני יכולה להלהיב אנשים, אבל אני בהחלט לא בעלת יכולות להחזיק ארגון כזה גדול".

...ו"חופץ מזה על הולוגרמות שמעת? לא חשבת איך אני יכולה להיות בו זמנית בכמה מקומות בעולם ולשדר משם בשידור חי? צא ולמד... הולוגרמות. בידועה שהיא במעקב, הוסיפה "אז הם יעלימו אותי, אבל כדאי שידעו (וכיוונה את הדברים לאזניהם) שהכינותי מראש מאות הולוגרמות ממאות ערים בעולם. יש כמה עשרות אנשים במקומות שונים בעולם שיודעים, שאם לא יראו אותי משדרת במשך שבוע, הם ילחצו על הכפתור המתאים ואני אמשך להיות שם, גם אם יעלימו אותי. לכן, הוסיפה בחיך, זו לא עיסקה טובה בשבילם וכדאי שיעשו חישוב מסלול מחדש".

לימים, במהלך ההפגנות בקפלן נגד ההפיכה המשפטית, היא הזכירה לי ששנים קודם היא היתה זו, שידעה והכירה את הכוח של הרשתות החברתיות ואת ההעצמה שלהן על הציבור. זה לא היה אופייני לה, למיטב היכרותי אותה בעבר, אבל היא בכל זאת אמרה שהיא, בכל מה שעשתה, כתבה את "ההיסטוריה של העתיד"

חיפשתי בין ההמונים את הכוונה הגדולה ונדמה היה לי שאני רואה אותה, אבל לא יכולתי להחליט אם זו היא באמת, או שזו ההולוגרמה שלה. אחרי שהצלחתי להתקדם לכיוונה בין כל ההמונים, הוא נעלמה.

אבל היא הייתה שם, על פניהם של עשרות אלפי אנשים ששידירו את המסר שלה "לא תוכלו להעלים אותנו. אנחנו כאן, חוסמים אתכם, ממשלה מושחתת. אנחנו ננצח, כי אנחנו צודקים." ■

בידועה שהיא במעקב, הוסיפה "אז הם יעלימו אותי, אבל כדאי שידעו (וכיוונה את הדברים לאזניהם) שהכינותי מראש מאות הולוגרמות ממאות ערים בעולם. יש כמה עשרות אנשים במקומות שונים בעולם שיודעים, שאם לא יראו אותי משדרת במשך שבוע, הם ילחצו על הכפתור המתאים ואני אמשך להיות שם, גם אם יעלימו אותי."

”

שני עוגות ושתי דברים

בדרכי חזרה הביתה לאחר רכיבה ממושכת באופניים, הייתי צריך לחצות כביש עם רמזור. הבטתי ימינה ושמאלה, כמו שלימדו אותי כשהייתי קטן, רכב לא נצפה באופק וחציתי ברכיבה במעבר חציה באור אדום.

בהגיעי למדרכה שממול, צץ מבין השיחים שוטר והורה לי לעצור. עצרתי.

"שתי דברים עשית עכשיו שהם מנוגדים לחוק" אמר "אחד, חצית באור אדום ועל זה הוספת חציה תוך כדי רכיבה. אתה מספיק מבוגר כדי לדעת שעשית שתי דברים שהם מנוגדים לחוק" אמר.

במבוכתי הרבה השבתי במשפט ילדותי מטופש "נכון, אבל כולם עושים את זה. כולם עושים ואומרים דברים לא נכונים והלא נכון, הופך בהדרגה לנכון ומקובל".

הוא חשב לרגע ושאל "אתה יכול לתת לי דוגמא?"

"כן" השבתי "למשל כולם אומרים עשר שקל וזה לא נכון, אבל כולם מבינים אותם".

הוא השתהה לדקה ארוכה ואח"כ אמר "יש לך עוד דוגמא?"

"כן" השבתי "שתי שקל, או כמות של אנשים".

הוא הביט בי ארוכות ואמר "חכמולוג, אה?" אני אתעלם מהתשובה המטופשת שלך אבל שתי הדברים שעשית, מצדיקים דו"ח. "אם אתה חייב..." אמרתי והוספתי "אבל אני מוכרח לתקן אותך כי אומרים שני דברים ולא שתי דברים".

"על זה אפשר להתווכח" הוא השיב ונתן דוגמא: "אם אני נכנס למאפיה בשכונה ומבקש שני עוגות, המוכר מבין מה אני מבקש ונותן לי. אף אחד לא מעיר לי".

"אתה צודק" עניתי במבוכה "ומה עכשיו?" חייך עלה על פניו והוא הסביר "אני, כמו שאתה רואה מתנדב במשטרה ומעברי, כמורה לאזרחות, אני יודע שהדבר החשוב ביותר הוא לא הקנס, כמכשיר חינוכי, אלא הסברה ולכן אני סולח לך הפעם ומקווה שלא תעבור יותר על החוק, כי בפעם ראשונה מסבירים ובפעם השנייה מענישים".

"תודה", אמרתי לו, "אני מצטער, אתה צודק".

עבר שבוע והגעתי שוב לאותו מעבר חציה מרומזר. אני תמיד רוכב במסלול קבוע. האור ברמזור היה אדום. ירדתי מאופני וחציתי רגלית, כשהאור התחלף לירוק.

הוא שוב היה שם, בין השיחים. עכשיו הבחנתי בו והוא יצא אלי.

"שני דברים נכונים עשית היום. גם חיקית לאור ירוק וגם עברת את מעבר החציה רגלית".

לא נשארתי חייב ועניתי "וגם אתה למדת משהו, אמרת שני דברים במקום שתי דברים".

הוא הסתכל עלי וחייך "אני מכיר אותך עוד מהימים שהיינו קטנים. תמיד היית חוכמולוג".

נדמה היה לי שגם אני מכיר אותו, אולי זה זיכרון מהמפגש הקודם, או אולי זה רחוק יותר.

"מאיפה אנחנו מכירים" שאלתי?

"שינינו היינו ילדים", אמר, "אבא שלי היה הבעלים של חנות המאפים בשכונה שנקראה שני עוגות טובות מלחם אחד. עושה השלטים, עולה חדש מרוסיה, שגה בכתיבת השלט וכתב שני עוגות במקום שתי עוגות. כולם העירו לאבי על הטעות בשלט הזה, שהיה תלוי בחזית החנות.

בהתחלה חשב שטוב אם יתקן את זה, אבל לפי מספר ההערות המחויכות שקיבל מהלקוחות, הוא החליט להשאיר את זה.

היום היו אומרים שזה היה המיתוג של החנות.

בגלל השלט, כולם כינו אותו "טובי". הוא אימץ את השם ואפילו ביקש שעל המצבה שלו יהיה כתוב אפרים (טובי) מנדלבאום ז"ל.

אני עזרתי לאבא בימי ששי, כשהתנועה הייתה חזקה בחנות ואתה היית מגיע עם סבא שלך. הלחם, שסבא שלך אהב, היה מונח על המדף הגבוה. אתה היית ילד נמוך ואני, כמו שאתה רואה, הייתי כבר אז גבוה ותמיד עזרתי לסבא שלך והורדתי לו את ככר הלחם, אפילו לפני שביקש.

מעולם, סבא שלך לא שכח לשים לי מטבע ביד על כך שעזרתי לו ואתה תמיד היית מושיט יד והוא היה שם לך גם מטבע. אני לא זוכר כל כך אנשים שקנו בחנות, בימים שעזרתי לאבא שלי, אבל תנועת היד הזו שלך קיבעה לי אותך בזיכרון.

כשראייתי אותך בשבוע שעבר חוצה עם האופניים חשבתי שאם אומר שתי דברים, תזהה אותי ובמיוחד אחרי שהוספתי שאני מבקש במאפיה שני עוגות ואף מקבל אותן.

"אתה הבן של טובי" אמרתי בהשתאות, "למה לא אמרת קודם?".

בסביבות 9 מתחילה ההצגה של הנשים והבחורות והגברים "הספורטיביים". זה משהו, הדינמיקה ביניהם, החל מהשעה הזו. כאן הטייזים מככבים, החולצות הצמודות, שלפעמים נדמה שחלק מהנשים, הרטיבו אותן עוד בבית, כדי להראות כמה הן מתאמצות ורציניות.

לא, לא שראה אי פעם מי שפנה אל מי ופתח בשיחה. הם תמיד חולפים אלו על פני אלו וחלק גם מפנים מבט לאחור אחרי שהם חולפים. הוא תמיד צוחק כשהוא מבחין שהוא והיא מסיטים ראשם לאחור כמעט בסימולטניות ומבטיהם נפגשים ונעלמים תוך שניה.

בתוך כל הבלגן הזה בולטת אחת, אולי בשנות הארבעים, שמשדרת בלבושה משהו כמו "אני לא חלק מכם, אני באה כדי לעשות כושר..." היא לבושה בטי שרט אקסטרא לארג', כאשר המידות שלה הן בין סמול למדיום, מכנסיים ארוכים מתנפנפים, שיער אסוף וסרט זיעה על המצח. והיא באמת מזיעה מהריצה ולא מהברז בבית.

הוא תמיד חולף על פניה ברכיבה על אופניו ולפעמים הוא מכוון כך, שיבוא מולה. הוא לא מסתיר מעצמו את הרצון לעצור פעם ולשאול אותה כמה שאלות כי תמיד הוא תהה האם היא מתלבשת כך משום שהיא מתריסה נגד כל השאר, או שזו היא וכך היא גם מתלבשת כשהיא לא על המסלול. הוא כהרגלו, כבר גלגל בראש כמה, "סיפורים" עליה ותהה למי מהם יש אחיזה במציאות? אף פעם לא זכה למבט ממנה, שאולי היה משרד לו משהו. הוא רק ידע מתי היא מגיעה ובהתאם לזאת, כיוון אף הוא את שעת הגעתו.

בתוך כל הבלגן הזה בולטת אחת, אולי בשנות הארבעים, שמשדרת בלבושה משהו כמו "אני לא חלק מכם, אני באה כדי לעשות כושר..." היא לבושה בטי שרט אקסטרא לארג', כאשר המידות שלה הן בין סמול למדיום, מכנסיים ארוכים מתנפנפים, שיער אסוף וסרט זיעה על המצח. והיא באמת מזיעה מהריצה ולא מהברז בבית.

הוא תמיד חולף על פניה ברכיבה על אופניו ולפעמים הוא מכוון כך, שיבוא מולה. הוא לא מסתיר מעצמו את הרצון לעצור פעם ולשאול אותה כמה שאלות כי תמיד הוא תהה האם היא מתלבשת כך משום שהיא מתריסה נגד כל השאר, או שזו היא וכך היא גם מתלבשת כשהיא לא על המסלול. הוא כהרגלו, כבר גלגל בראש כמה, "סיפורים" עליה ותהה למי מהם יש אחיזה במציאות? אף פעם לא זכה למבט ממנה, שאולי היה משרד לו משהו. הוא רק ידע מתי היא מגיעה ובהתאם לזאת, כיוון אף הוא את שעת הגעתו.

”

והנה היום זה קרה. כשראה אותה ממולו, מרחק של 100 מ' או משהו כזה, הוא הגביר את המהירות וכשחלף על פניה הבחין בהנהון של ראשה ובחיוך רחב שהופנה אליו.

מה קרה פה? שאל את עצמו מאוחר יותר, למה היא הנהנה בראשה אלי והעניקה לי חיוך כל כך רחב? היא הרבה יותר יפה כשהיא מחייכת, סימן לעצמו. "בשבוע הבא" אמר לעצמו "אני אעצור לידה ואשאל מה פשר".

והשבוע הבא הגיע והוא והיא כהרגלם עלו על המסלול היא רצה ממערב למזרח והוא שינה הפעם כיוון, כדי להיתקל בה כשהוא בא מולה, כמו באותה פעם שהיא חייכה אליו.

מה קרה פה? שאל את עצמו מאוחר יותר, למה היא הנהנה בראשה אלי והעניקה לי חיוך כל כך רחב? היא הרבה יותר יפה כשהיא מחייכת, סימן לעצמו. "בשבוע הבא" אמר לעצמו "אני אעצור לידה ואשאל מה פשר".

”

המפגש היה "בקיילומטר ה-101...." סתם משהו שזכר ממלחמת יום כיפור. אבל כן, הפעם כשראה אותה ממול, האט דווקא את נסיעתו ובהגיעו אליה עצר. גם היא עצרה. היה קצת מביך בשניות הראשונות. כל אחד חיכה שהשני יתחיל. הם הסתכלו זו על זו וחייכו חיוך מטומטם שכזה.

היא היתה הראשונה שהשמיעה קול "מה?" אמרה והוא כאילו התעורר מאיזה חלום ואמר "כן". זה גרם לה לחייך אף יותר "כן, מה?" שאלה. "רציתי לשאול אותך" התחיל לגמגם "למה הנהנת בראשך וחייכת אלי בשבוע שעבר? אנחנו חולפים זה על פני זו כבר שבועות וכל אחד כאילו עסוק בענייניו ופתאום את מחייכת אלי".

”

המפגש היה "בקיילומטר ה-101...." סתם משהו שזכר ממלחמת יום כיפור. אבל כן, הפעם כשראה אותה ממול, האט דווקא את נסיעתו ובהגיעו אליה עצר. גם היא עצרה. היה קצת מביך בשניות הראשונות. כל אחד חיכה שהשני יתחיל. הם הסתכלו זו על זו וחייכו חיוך מטומטם שכזה.

”

"נכון שאנחנו 'מכירים', כבר הרבה זמן, אבל אתה הצטיירת לי כאחד שבא כדי לרכב ולעשות כושר ולא מעניין אותך מה קורה מסביב. כמוני בדיוק. נכון, הסתכלתי עליך כשחלפת על פני ותמיד נראית לי כזה חדור מטרה ברכיבה ולא העזתי להפריע לך ולעכב מבט". היא עצרה והביטה אליו שוב, כאילו רוצה לראות אם לעצור כאן או להמשיך. היא לא הגיעה למסקנה כשהוא דרבן אותה ואמר "נו, ומה קרה לפני שבוע?"

היא התחילה לצחוק. "אהה" אמרה "לפני שבוע כשראית אותי מרחוק, משום מה הגברת מהירות ו-30 מ' לפני, לא שמת לב לבאמפר שעומד שם

כבר שנים, וכמעט איבדת שווי משקל ואני נבהלתי וצעקתי לך הי, היזהר, וכשראיתי שאתה בסדר, התחלתי לצחוק ואתה המשכת בנסיעה ונעלמת." פניו נשארו קפואות. "לא נורא" היא אמרה "קורה לכל אחד. מזל שזה לא הסתיים בפילה....." ■

יזמות מחוץ לקופסא

”

”תגיד” הוא שאל אותה ”אחרי 25 שנות זוגיות וחיים בבית אחד, כשאת בדרכך הביתה, בידועך שהוא בבית, את מרגישה איזה סוג של התרגשות?” היא הביטה בו עם חצי חיוך על שפתיה ואמרה ”לא”.

טוב, את יודעת שהלא, הכל כך פסקני הזה, דורש מיד הסבר נוסף” חייך אף הוא. ”נכון. היא השיבה והמשיכה ”אני מודעת לכך שהוא בבית ואני תוהה לפעמים, מה הוא עושה, היכן אמצא אותו? מול הטלביזיה או בסטודיו שלו. אני מקשיבה לקולות כשאני נכנסת לחצר. אם אני שומעת את המוסיקה שהוא אוהב מלמעלה, אז הוא בסטודיו ואז אני נכנסת לסוג של התרגשות, שנובעת מסקרנות לגבי מה שהוא כותב, למרות שאף פעם הוא לא נותן לי לקרוא מראש את כתב היד. אבל ההתרגשות קיימת.”

”

”כלומר”, הוא פונה אליה בסוג של שאלה ”זה לא הוא שמרגש אותך, אלא הסיפור?” ”כן” היא מודה. ”זה מספיק לך?” הוא שואל ”בודאי שלא” היא עונה, ”כי זה לא הדבר היחיד שממלא בשבילי את הזוגיות אתו. העובדה שהוא שם והוא פעיל וכותב, נותנת לי בטחון.”

”כן, אני חושבת על זה הרבה, על ענין הביטחון. עד כמה הוא חשוב לי מול ההתרגשות.

אתה מכיר אותי, אתה יודע שאני זקוקה להתרגשויות, מעבר לאלו שיש לי בעבודה. אתה יודע שאני זקוקה לחום ולמגע ולהתחככות פיזית ומילולית” מימיקת הפנים שלו, הקמטים על מצחו והעיניים שהצטמצמו, סימנו לה להמשיך ” אבל מול כל החסר הזה, עומד ענין הביטחון. הביטחון הכלכלי, שלמות המשפחה. אני לא טובה בחיים של אי יציבות. אני צריכה את השקט של השגרה ואני מסתפקת בזה.”

מאז שנפרדו, אחרי רומן של אחר הצהריים שנמשך כשנה, הם נהגו להיפגש פעם בשבוע בבית קפה. כל פעם בית קפה אחר, לשעה של מה שהאמריקנים קוראים "עדכונים".

כל אחד סיפר על השבוע שלו, על עצמו, על הזוגיות שלו, ילדים. כאילו סירבו להפנים, שמה שחשו ופרשו, באותה שנה, כאהבה, לא קיים בעצם. רק עכשיו, כשהם ישובים בבית הקפה בפגישה השבועית שלהם, הוא הבין שגם הוא הפך אצלה לשגרה והפגישות ביניהם, אינן מבטאות רצון להיות ביחד, אפילו אם זה לזמן מוגבל, אלא חלק משגרה שהיא יצרה לעצמה, בתוך המכלול של הוויתור.

ביטחון, זו המילה שהעירה אותו. היא צריכה אותי גם כביטחון. היא רוצה להיות בטוחה, שכשהיא בחוץ, וכשהיא בבית, יהיה לה ביטחון. "אני כלי", נפלט לו בקול. "מה אמרת?" שאלה.

מאז שנפרדו, אחרי רומן של אחר הצהריים שנמשך כשנה, הם נהגו להיפגש פעם בשבוע בבית קפה. כל פעם בית קפה אחר, לשעה של מה שהאמריקנים קוראים "עדכונים"

"עכשיו הבנתי", הוא ענה לה "שאני בסה"כ כלי בידייך לסגירת מעגל כלשהו של ביטחון שאת כל כך זקוקה לו. את אישה מוכשרת, את מצליחה מאד בעבודה, ביחסים עם אנשים, כולם מחמיאים לך, אבל זה לא מספיק לך, כי את יודעת שאף אחד לא אמיתי שם ואת לא יכולה לסמוך עליהם. את לא בטוחה שפיהם וליבם שווים. איתי, זה אחרת. את בוטחת בי. את יודעת שגם אם יש לי ביקורת, היא באה מתוך אהבה ודאגה ולכן את מקבלת את זה. בי את בוטחת. אז יש לך אותי, יש לך את הבית והביטחון שהוא מספק לך ובעצם כולנו כלים בידייך. יש לזה מחיר כמובן."

"את משלמת בבית, בסקס, ביציאות שאת לא מתחברת אליהן, בחופשות משותפות שיש ליהנות מהן. בחיזוקים, שאת יודעת שבאים כי ככה כתוב בספר. ועם כל זה את משלימה. את כל זה את מקבלת מתוך הפחדים של הפרת איזה איזון שהמצאת לעצמך ומצדיק את המציאות שלך. בן זוג אוהב אותך ומעשיו כנים וזה עוד יותר מחזק את הביטחון שלך בו."

"אז בואי יקירתי ונשחק את המשחק שאת כל כך פוחדת ממנו. אני משאיר אותך לבד עם חצי הכוס המלאה. זה לא יהיה פשוט. החיים ירגישו לך קצת ריקים. עם מי תחלקי את המחשבות האינטימיות שלך, מי יספק לך את הליטוף לאגו שאת כל כך צריכה? זה יחסר. זה יהיה קצת כמו תהליך גמילה, אבל בסופו, או שתחלימי או שזה יוביל אותך ליוזמות, שומו שמיים, מחוץ לקופסא."

ובאומרו זאת, הוא קם ויצא לנוכח מבטה המופתע. הוא אפילו לא סובב ראש כשעמד ליד דלת היציאה. "לקחתי סיכון" הוא אמר לעצמו "כי יש לה לפעמים מחשבות של שחור ולבן ואולי אפילו פגעתי בה בדברים הבוטים". מצד שני, חשב לעצמו שהוא יידע לרצות אותה אם היא תיכנס למוד השחור.

היא נשארה צמודה לכסאה כשידה מחזיקה בכוס הקפה. כאילו כל שרירי גופה קפאו. "את בסדר, גברתי?" הקול שנשמע מעליה, העיר אותה מקפאונה. "לא" מילמלה "הוא עזב אותי. ככה פתאום".

"רוצה לדבר על זה?" שאל הקול. "לא, תניח לי עכשיו" ענתה.

שנים לאחר מכן, כאשר נפגשו באקראי באירוע כלשהו, היא ניגשה אליו ובלי הקדמה, אמרה לו "תודה" מבטו הקפוא אותה לה להמשיך "תודה לך, שהחזרת לי את הזוגיות בבית".

היא לא הביטה לאחור כאשר דחפה את דלת היציאה החוצה. ■

לשכב על הגב ולהתחבר לפעילות הלב

את דודו (שם בדוי) הכרתי בכיתה א'. שנינו הגענו לבית הספר בעיר, במסגרת מה שהיה קרוי אז "אינטגרציה". לקחו ילדים מהשכונות והכניסו אותם לכיתות בהן רוב הילדים היו מהעיר הגדולה. שנינו באנו מהשכונות. כל אחד משכונה אחרת בעיר.

אולי ניראנו שונים משאר הילדים בחזות, בלבוש, לא יודע, אבל מה שכן, מיד התחברנו ולא נפרדנו מאז ועד היום כשאנחנו כבר בני 50+.

דודו היה ילד אלים במיוחד. הדרך שלו להגיב היתה באמצעות מכות ואיומים. הוא גם היה גדול ורחב ובעל מראה של "הזהרו ממני". ואולי דווקא בגלל זה, ה"עירוניים", כך קראנו להם, ניסו לאתגר אותו.

זה די נפסק לשמחתי, אבל לא ממש מהכון הנכון. הגיעו לבית הספר בהמשך הלימודים, ילדי אינטגרציה נוספים ודוקא העירוניים פחת מספרם. האחרונים הרגישו שהם מאבדים שליטה והאינטגרלים בחושיהם ההישרדותיים, הרגישו את זה והתחילו לשנות את המבנה החברתי.

העירוניים הרגישו שהם צריכים עזרה כדי שהאיום לא יתממש. ומי היה זה שהם ביקשו את עזרתו? דודו, כמובן.

לא ניכנס לפרטים, אבל הוא הצליח בזכות אישיותו ומה שכרוך בה, להשקיט את האינטגרלים ואפילו לשכנעם לנסות להתחבר לעירוניים.

מלך השכונה הפך להיות מלך בית הספר.

בלימודים, דודו התגלה כבעל אינטליגנציה גבוהה במיוחד ובמבחנים קיבל את התוצאות הטובות ביותר, למרות ש"בזכות מורים מתקדמים" הוא נזרק כמעט מכל השיעורים.

”

אני זה, שדאג להעביר לו את החומרים ובמתמטיקה, הוא הסביר לי את הנוסחאות שאני למדתי בכיתה והוא לא. כזה היה דודו.

והוא, שלא היה לו עד אז כל קשר עם בנות, נפל בקיסמה. חני באה ממשפחה מוכרת בעיר. אביה עבד במשרד החוץ ולימים, כשהיינו שנה לפני גמר הלימודים בתיכון, הוא מונה לשגריר במדינה באפריקה... לימים רודזיה.

”

ועדיין לא הזכרתי שדודו היה ילד יפה במיוחד שגדל להיות חתיך עולמי, כמו שהבנות אמרו. חני בת מהכיתה המקבילה לנו בתיכון, דאגה לומר לחברותיה שאף אחת לא תעז להתקרב לדודו כי "הוא שלה".

והוא, שלא היה לו עד אז כל קשר עם בנות, נפל בקיסמה. חני באה ממשפחה מוכרת בעיר. אביה עבד במשרד החוץ ולימים, כשהיינו שנה לפני גמר הלימודים בתיכון, הוא מונה לשגריר במדינה באפריקה... לימים רודזיה.

חני עברה עברה עם המשפחה לאפריקה והבטיחה וקיימה, להיות בקשר מכתבים כל שבוע. בשבילה זה היה קל, כי העבירה את המכתבים דרך השק הדיפלומטי של משרד החוץ. דודו הצטרף ל"שק" בהמלצת השגריר, והיה שולח את המכתבים לירושלים ומשם הגיעו לחני.

בתום הלימודים התגייסנו לצבא כמו כולם. אני מוינתי למודיעין ודודו למשהו "מסתורי", שנקרא כוחות מיוחדים. מהר מאד הוא סופח לדובדבן ומשם הדרך למסתערים היתה קצרה. הוא למד ערבית בניב של ערביי הגדה המערבית, די מהר, והצטיין בקורס של "היטמעות בחברה הפלשתינית".

בחופשות הוא ספר לי מה הם עושים, איך הם יושבים בבתי קפה בשכם משוחחים עם הפלשתינים וכאשר המבוקש ניכנס לשתות קפה הם מזנקים, עוצרים אותו ומכניסים אותו לג'יפ ומובילים אותו לחקירה בישראל. לפעמים זה היה מעורב בקרב רירות והיו מקרים שלא רק המבוקש נלכד או חוסל, אלא שגם חפים מפשע נפגעו, אבל זה היה חלק מהשיגרה ואף אחד לא התעכב על זה.

"

חני שלחה לו מכתבים בהם
היא בוכה על מה שהיא רואה
שהלבנים עושים לשחורים ודודו
כתב מכתבים עם פירוט של מה
שהוא וחבריו עושים, במגבלות
הצנזורה כמובן. אבל בשיחות
בטלפון הוא הרחיב יותר וחני
שמה לב שזה מתחיל להציק לו.

"

חני שלחה לו מכתבים בהם היא בוכה על מה שהיא רואה שהלבנים עושים לשחורים ודודו כתב מכתבים עם פירוט של מה שהוא וחבריו עושים, במגבלות הצנזורה כמובן. אבל בשיחות בטלפון הוא הרחיב יותר וחני שמה לב שזה מתחיל להציק לו.

בשיחה אתי, שבוע לפני שביקש העברה מהיחידה, הוא לא הפסיק לספר על ההתעמרות של החיילים באזרחים, על המעצרים הבלתי מובנים ובמיוחד על העיניים של הילדים כאשר הם התעמרו בהוריו.

כאן שמתי לב שלראשונה מאז שאנחנו מכירים, עיניו נהיו לחות בעת שדיבר.

חני שחשה את מצוקתו כתבה שהיא חוזרת ומתכוונת לשכור דירה והציעה שיעברו לגור יחד. הוא כתב לה משפט אחד "הגיע הזמן".

בינתיים, בצבא, המפקד הישיר של דודו לא אישר את בקשתו לעזוב את היחידה. רק התערבות הקב"ן הביאה לכך, שהוא סיים את שרותו ביחידה. הקב"ן כתב שחייל במצבו של דודו יכול להזיק לא רק לעצמו אלא גם לסכן את חבריו.

”

**חודשים אחרי שהשתחרר מהצבא
הסתבר שדודו מצוי במצב של פוסט
טראומה. הוא התקשה להירדם וחלם
חלומות משדה קרב דמיוני. בכל פעם,
חני התעוררה בבהלה וחיבקה אותו**

והרגיעה”

כעונש, הוא הועבר לשרת בקריה בתל אביב. למרבה הפלא, דודו מצא את עצמו שם. במיוחד, לנוכח כך שהוא בתל אביב וחוזר כל ערב לדירה אל חני. זו גם היתה ההזדמנות שלנו להיפגש מדי יום ומהר הפכנו להיות שלישייה. בחמישי בערב היינו הולכים לברים ומועדונים בדרום תל אביב לשתות ולפעמים גם לעשן.

המקרה בו חני עשתה דרכה עם 3 בירות מהדלפק אל השלחן שלנו, היתה מה שנקרא "ציון דרך" במעמדו של דודו. אחד המבלים "נתקל" בחני והכוסות נפלו ונשברו והבירה נשפכה על בגדיה. אף אחד לא שם לב לדודו, שזינק ממקומו ורק המראה של הבחור הנתקל שוכב מדמם על הרצפה הסביר מה קרה שם.

מאותו יום, כאשר היינו מגיעים לבר, אנשים היו זזים ומפנים לנו דרך אל השלחן. הסיפור הזה חזר על עצמו גם בברים אחרים בהם ביקרנו. יצא שמו של דודו ברבים.

חני לא אהבה את זה ודודו הבטיח שזה לא יחזור, אלא אם כן.....

חודשים אחרי שהשתחרר מהצבא הסתבר שדודו מצוי במצב של פוסט טראומה. הוא התקשה להירדם וחלם חלומות משדה קרב דמיוני. בכל פעם, חני התעוררה בבהלה וחיבקה אותו והרגיעה. בימים הוא הסתובב בעיר, מוצא עצמו בשפת הים מתגרה בשחקני המטקות ובסוף מגיע לתחנת המטרה. שם כבר הכירו אותו ולאחר חקירה קצרה שחררו אותו

הוא היה אלים גם כלפי חני, אבל רק בדיבורים. מעולם לא הרים עליה יד. חני לחצה שילך לטיפול. בתחילה סרב ורק איומים מצידה שתעזוב את הבית שכנעו אותו ללכת.

”

**אני רואה את עצמי ואת
הפועלים האחרים, סוחבים על
הגב ציוד ואני שואל את עצמי
למה אי אפשר לעשות את זה
עם מיכון וליעל את העבודה?**

"אתה יודע" הוא אמר לי באחת הפגישות האינטמיות שלנו "הפסיכולוג המליץ לי לעבוד בבנין כדבר שיכול לעזור לי לפרוק את האלימות שבי. הוא אמר שאני צריך לעבוד קשה פיזית, לסחוב בלוקים לקומה הרביעית, לעלות עם שקי מלט על הגב, לכופף ברזלים. לא כל כך הבנתי איך זה יעזור לי, מעבר לכך שאסיים יום עבודה בעייפות גדולה. חני אמרה שכדאי לנסות, אז אני כבר שבוע בבנין. התרגלתי לעבודה הקשה אבל מרתיח אותי" הפסקתי את השטף שלו ושאלתי "מרתיח? אתה עדיין מרגיש שאין הקלה?" הוא חיך אל ואמר "יקירי, מרתיח זה לא ביטוי מאיים, לפעמים מתוך הרתיחה מגיעה יוזמה וזה מה שאני רוצה להגיד לך"

"יוזמה?" שאלתי "איזו יוזמה מגיעה מרתיחה?" "אני אסביר לך" השיב "אני רואה את עצמי ואת הפועלים האחרים, סוחבים על הגב ציוד ואני שואל את עצמי למה אי אפשר לעשות את זה עם מיכון וליעל את העבודה? בררתי אצל קבלנים וזה המצב גם אצלם. מה אתה אומר? בא לך לתכנן ביחד ציוד הרמה לבנין?"

"ומאיפה יהיה לנו תקציב לייצר?" שאלתי "דברתי עם חני" הוא השיב ואבא שלה מוכן לתת לנו הלוואה. יצרתי גם קשר עם חברה לתכנון וחברה לייצור. אל תדאג, לא נעבור את ה - 200,000 ש"ח כהשקעה"

המספר הזה לא עבר במוחי מעולם. חשבתי שזו הרפתקה מסוכנת, אבל ההבעה הנלהבת על פניו של דודו, הובילה אותי להשיב "break a leg"

את המנוף הראשון שייצרנו דודו הכניס לעבודה אצל הקבלן שאצלו עבד. השמועה נפוצה בקרב קבלנים אחרים ורבים פנו אל דודו שייצר גם עבורם.

זאת היתה ההתחלה. בהמשך עברנו לתכנן ולייצר מכונות אחרות, פיגומים מכניים, מערבלים קומפקטים, חלקי בנין מתועשים ועוד.

”

”

דודו, שהאלימות הטבועה
בו שככה מאז שהתחלנו
ליצור ביחד ושנהג לומר
בכל הזדמנות "שיהיה
בריא הפסיכולוג הזה",
נדלק מהדרישה, אבל
הסכים להיפגש עם
העבריינים.

”

הקמנו כמובן חברה בע"מ, העסקנו צוות של מתכננים ובהמשך גם הקמנו מפעל ייעודי לייצור.

עבדנו קשה. אפשר לומר שהתעשרנו ועם ההצלחה החלו הבעיות עם הארגונים שמתפרנסים מדרישות חסות.

בהתחלה גילינו שהשער נפרץ בלילה. אחר כך גילינו חול במיכלי הדלק של כמה מכונות ובסוף הגיעה גם הדרישה לתשלום עבור חסות מארגון מוכר מהשרון.

דודו, שהאלימות הטבועה בו שככה מאז שהתחלנו ליצור ביחד ושנהג לומר בכל הזדמנות "שיהיה בריא הפסיכולוג הזה", נדלק מהדרישה, אבל הסכים להיפגש עם העבריינים.

הפגישה נקבעה לערב במפעל. בשעה תשע, הגיע ג'פ מפואר ובו 3 אנשים. ישבנו על בירה ודודו שאל למה הם עושים את זה על גבם של אנשים שעובדים קשה לפרנסתם. סוג של אמירה די נאיבית, לאור מה שאנחנו יודעים על הארגונים האלה. המנהיג שלהם השיב בציניות "כי אנחנו יכולים".

שניות עברו מהאמירה המקוממת הזו ועד ששלושתם שכבו על הרצפה ודודו עומד מעליהם ואומר "אל תחזירו אותי לימי הצבא, כי הדבר הבא יהיה שהמשפחות שלכם יבכו עליכם מעל הקבר" הוא עזר להם לקום וליווה אותם לרכב ולא שכח ללטף למנהיג את הראש לפני שזה נכנס לג'פ.

"הליטוף הזה" אמר לנו המנהיג, אחרי שנהיינו חברים "שבר אותי לגמרי. הבנתי עם מי יש לי עסק".

בשלב מסוים, דודו דחף שניכנס לתחום ייזום נדלני וניבנה בעצמנו בניינים חכמים. בנייני דירת שמוטמעים בהם כל מה שקרוי "בית חכם", כלומר, חיבור ל- IOT אינטרנט של הדברים, פתיחה וסגירה של התריסים מרחוק, הדלקת הבוילר מהמשרד, לפני שחוזרים הביתה, מצלמות ותקשורת למחשב ועוד מיני דברים שמשדרגים את החיים.

דודו עשה דבר מדהים כאשר גילה, בעזרת היועץ הכספי שלנו, שהמיכון חוסך לנו המון כח אדם והתחכום מביא לנו אנשי מקצוע חדשים. כל זה הביא את החברה לרווחיות גדולה. אז, החלטנו, ביוזמת דודו, שבמקום למשוך את הרווחים העודפים לעצמנו, נחלק אותם עם העובדים.

נוצר מעין קואופרטיב, שבו העובדים אינם שותפים בבעלות, אבל שותפים לרווחים. עיתונאים ראינו אותנו והסיפור התפשט. במקביל גם ההתעניינות בבתים החכמים שלנו גברה והתחלנו להעסיק קבוצות חיצוניות של פועלים כדי לעמוד בזמנים.

מה שקרה הוא, שקבלנים אחרים התחילו להרגיש ירידה חדה במכירות וחלקם ניצבו במצב של קדם סגירת העסק. דודו סרב לקנות מהם את הבתים כי לא רצה להתרחב מעל הפופיק. הסכמתי אתו.

מה שבא לאחר מכן, היתה פניה מרוכזת של הקבלנים אל ארגוני חסות מהנגב, לאיים עלינו. מנהיג הארגון מהשרון דווח לנו על כך ובחצי חיך הוסיף שכולם אמרו "עם דודו אנחנו לא מתעסקים".

המשפחה של דודו עמדה להתרחב. חני שעבדה כיועצת לענייני רווחה באחת מחברות הביטוח, הצהירה שהיא מוכנה לקחת פסק זמן לטובת עשיית ילדים. "ילדים?" שאלתי באחת הפגישות המשולשות? "כן" השיבה "סיכמנו על 5 ילדים".

מאז האמירה הזו, ובמשך 5-6 שנים לא זכיתי לראות את חני לא בהריון. דודו היה מאושר. לא הפסיק לספר על האור שניכנס הביתה ועל הקשר הכמעט מיסטי שיש לו עם הילדים.

"אתה יודע" אמר לי באחת הפגישות "אין לי דבר שיותר מקשר אותי עם הילד שלי, מאשר לשכב על הגב כשהילד עלי ולהתחבר אל פעימות הלב שלו".

בתחילת הסיפור כתבתי שדודו הוא שם בדוי. הסיבה לכך היא, שהיום, הוא שר הרווחה בממשלה ואם אזכיר את שמו האמיתי, כולם ידעו מי זה... ■

כל הסיפור בציר אחד

לפני רגע הם היו זרים זה לזה.

גבר ואישה נפגשים.

דף חלק מתחיל לרשום שורות חדשות.

התרגשות של פגישה ראשונה.

גישושים.

היה טוב.

זרימה דו כיוונית.

הולכים ביחד לתחנה ונפרדים.

קובעים להיפגש שוב למחרת בערב.

קשה להירדם.

החוויה מהדהדת.

הראש מלא ויברציות.

צריכים להתגבר על מחסומים שנבנו במשך השנים.

הוא מרגיש שהוא צריך לחצות נהר.

היא מדמיינת גדר.

מחשבות זורמות ונפגשות בחלל.

יוצץ ניצוץ?

או שמא המחשבות תחצינה ותעבורנה הלאה?

קשה להירדם.

מחר יום חדש.

כל הסיפור בציר אחד.....שעוד לא צויר

הרבה מחשבות עוברות במוחו של אמן

הרבה מחשבות עוברות במוחו של אמן כאשר הוא יוצר עבודה. במקרים רבים הוא נשאר איתן מבלי לשתף. במיוחד אמור הדבר כאשר עליו לחלוק את תהליך היצירה עם אחרים. התחושה היא שהסבר על עבודתו, עלול להוביל לרציונליזציה וזה מה שהכי מפחיד, כי כל אמן מרגיש דחף ליצור מהבטן ולא מהראש.

זו, מן הסתם, הסיבה לכתוב מתחת ליצירה "ללא כותרת" ושהמתבוננים ישברו את הראש ויחשבו "על מה חשבת...?". בסוג של מניפולציה, נוח לאמן לשאול את המתבונן "מה אתה חושב?" ולאשר שאכן מה שהוא חושב, זה הדבר האמיתי.

ברור שכל מה שנכתב עד כה לא מאפיין אמנים גדולים שרק רוצים להתפשט ולא חשוב בפני מי. הביטחון שלהם בעצמם ובאהבה של האנשים אליהם ואל עבודותיהם, הוא כה גדול, שהם אפילו מרגישים צורך לשתף אותם בחוויות הכי אינטימיות שלהם. יש פה הזנה הדדית שמקיימת ומעצימה את היחסים ביניהם.

אבל אצל אמנים שעדיין אין להם "את זה", הפחד, מפני חדירה חיצונית לאינטימיות שלהם, גדול, מהחשש שלא יעריכו נכון את רגישותם ואת תחושותיהם. יש לצפות שעם הזמן, החששות יעלמו והתקשורת תהיה בטוחה יותר.

ולמה כל ההקדמה הזו? כי לפני זמן מה אישה שלא היתה לי היכרות מוקדמת איתה, היתה בסטודיו ובחרה 2 עבודות "לחדר השינה שלי" אמרה. היא לקחה את העבודות ואני נשארתי עם המחשבה "למה היא בחרה את העבודות האלה ולא אחרות?" במחשבה הראשונה ניסיתי לדמיין את חדר השינה שלה, את מיקום המיטה, הצבעים של החדר וגם, איך לא? על בן הזוג שלה...

אבל באיזה מקום חשבתי, שהבחירה שלה כלל אינה קשורה לעיצוב חדר השינה, אלא במשהו שקשור לנפש. נדמה היה לי, שבאופן לא מודע, היא חשה את המסר שהעבודות מנסות להעביר.

אם נשאל אותה, היא לא תאשר, כי היא בחרה אותן מתוך ההכרה שלה ובודאי היו לה סיבות לבחור דוקא בהן, אבל כאמור, חשתי את ההתחברות שלה לעבודות מתוך תת ההכרה שלה ולכן אני רוצה הפעם להסביר "מה היה לי בראש בעת יצירת העבודה" מה יש בה מבחינת האלמנטים המרכיבים אותה? שני אנשים חסרי פנים, מביטים זה בזה. הם נתונים בתוך רשת, המפרידה בין הסיטואציה שבה הם נמצאים ובין העולם החיצון.

שניהם מנסים להתקרב ולהיצמד ולהפוך לגוף אחד. הם במצוקה. רוצים להתאחד, וליצור חיים חדשים. אבל קודם, יש להסיר את הרשת. כך הרגשתי, כאשר יצרתי את העבודה. האם כך חשה האישה? האם מבטים חוזרים על העבודות בחדר השינה גורמים לה לחשוב על היחסים עם בן זוגה? האם היא מתכננת להסיר את הרשת שאולי מפרידה ביניהם?

אני חושב שלא אשאל אותה אף פעם, כי הייתי רוצה להישאר עם תחושת היצירה שלי ולחשוב שהאישה התחברה אליה.

כי ברגע בו המחשבות הופכות לדיבור, הן חדלות להיות "רכוש פרטי", ונדמה שאמן, גם אחרי שנפרד מעבודותיו, ממשיך לחשוב שהן עדיין שלו. ■

אף פעם לא הלכתי לסרט לבד

אף פעם לא הלכתי לסרט לבד. בעצם, אולי כשהייתי בצבא וקבלתי פס ליום אחד ולא בא לי לחזור הביתה, אז הייתי נכנס לקולנוע והתמונות המרצדות על המסך הרדימו אותי אחרי כמה דקות של צפיה, כך שאי אפשר לומר באמת שהלכתי לסרט לבד. הלכתי לישון לבד.

זה נכון וזה קרה לי הרבה פעמים, גם כשהייתי בזוגיות ארוכה. יעקב גלעד כתב פעם לפוליקר ש "חופשי זה לגמרי לבד" ואני דווקא חושב שלבד זה לגמרי חופשי.

ואם לחשוב על הזוגיות האחרונה שלי, הרי שהמשפט שאימצתי לעצמי, הוא כנראה הניחום שלי, כי באמת, לבד זה לא כל כך נחמד, אבל מה לעשות שהמציאות כופה את עצמה.

באחד הלילות, אחרי שצפינו ביחד בסידרה של נטפליקס, היא אמרה לי "אתה יודע? לא כל כך טוב לי". ואני חשבתי שהכל סבבה. "למה?" שאלתי "לא יודעת להסביר" היא ענתה "אבל זה משהו שמרגישים בבטן ואני צריכה קצת זמן לעצמי כדי להתגבש".

להתגבש, חשבתי. אמא שלי תמיד אמרה, או שמרגישים או שלא וכנראה שגם אני קצת כזה. זוגתי תמיד אמרה לי שבענין הזה אני או אוטיסט או סתם טורקי עקשן.

היינו ביחד כמעט 3 שנים ואף פעם לא רבנו על באמת. היו ויכוחים על חלקו של כל אחד במטלות הבית, הרבה ויכוחים על פוליטיקה, אבל בגדול, הייתה שיגרה נעימה מאד. החברים אמרו תמיד שצריך לקחת דוגמא מאיתנו על איך ליהנות ביחד על רקע אי הסכמות אידיאולוגיות.

”
באחד הלילות, אחרי שצפינו ביחד בסידרה של נטפליקס, היא אמרה לי “אתה יודע? לא כל כך טוב לי”. ואני חשבתי שהכל סבבה. “למה?” שאלתי “לא יודעת להסביר” היא ענתה “אבל זה משהו שמרגישים בבטן ואני צריכה קצת זמן לעצמי כדי להתגבש”.
”

בסופו של דבר הפרידה די באה בהפתעה. המחשבה הראשונה האינסטינקטיבית שלי הייתה שבטח יש לה מישהו אחר ואיפה הייתי שלא שמתי לב.. במחשבה שניה, דחיתי את זה וכן האמנתי שהיא במשבר כלשהו, שקשור אלי, כמובן, ויש לתת לה את הזמן. כמה זמן? זה משהו שלא הפסקתי לחשוב עליו.

”

החיים הם לא נוסחאות ונתונים. החלק
הכי כיפי הוא זה, בו הכל מתערבב
ודברים סותרים ולא הגיוניים עולים
ונמזגים במציאות המשותפת. לדוגמא:
לחגוג יומולדת לא בתאריך הנקוב כי
הזוגיות נולדת כל יום מחדש.

”

בכל פעם שיצאתי מהבית, הסתכלתי סביב כדי לראות אולי היא חזרה. בשיחות עם חברים, חזרתי שוב ושוב על כך שכל אחד צריך את הזמן שלו למחשבה ומי שלא טורח למצוא את הזמן, ישלם, בהמשך, את המחיר בזוגיות.

התחזקתי בדעתי, לאחר שצפיתי בשידור החוזר שלנו, אצל אחד מהזוגות של החברים.

מה בעצם היתה הבעיה שלנו? לא הפסקתי לחשוב על זה. בהיותי אנליסט מטבעי, הכנתי בהתחלה אקסל עם נימוקים של פרו וקונטרה. הכל התערבב לי בראש וראיתי עד מהרה כמה זה מטומטם.

החיים הם לא נוסחאות ונתונים. החלק הכי כיפי הוא זה, בו הכל מתערבב ודברים סותרים ולא הגיוניים עולים ונמזגים במציאות המשותפת. לדוגמא:
לחגוג יומולדת לא בתאריך הנקוב כי הזוגיות נולדת כל יום מחדש.
אבל פטור בלא כלום אי אפשר, וכך הגעתי למחשבה שבסיס הפרידה הוא בשיגרה. התה והלימון והספרים הישנים...עם אותה האהובה ועם אותם ההרגלים.....אולי מתאימים לאריק איינשטיין שעבר כל כך הרבה בחיים ועכשיו הוא אוהב להיות בבית.
אבל אנחנו עוד לא עשינו, ביחד ולחוד, כל כך הרבה דברים, שמצדיקים שקיעה בתוך שיגרה. כי השיגרה מובילה ליום בו מסתכלים על בן הזוג וחושבים ככה ייראו חיי מכאן והלאה?

אני מוכרח להתוודות שניסיתי לקשור קשרים עם בחורות, אבל כמו יהודה הלוי, בשיר שכתב ואני לא זוכר את שמו, תמיד ראיתי אצלן דברים שלא אהבתי. זה לא אומר דבר עליהן, אלא עלי כמובן.

לא היה לי מושג מה איתה. אפילו לא שאלתי חברים משותפים.

אבל אחד מהחברים, שחש מה אני עובר, פנה אלי לפני כמה זמן ואמר "למה אתה לא שואל אותה?" וגם ענה "אתה פוחד לשמוע שטוב לה והיא מסתדרת מצוין ורחמנא לילצן יש לה זוגיות חדשה.....?" תמיד הסתפקתי במשפט "על מה אתה מדבר?" אבל בתוכי, כמובן, המחשבות נדדו לעבר האופציות שהחבר ציין.

בגלריה של עיתון "הארץ" היתה כתבה על פסטיבל סרטי ברגמן ועל הקרנה חוזרת של תמונות מחיי הנישואין. חשבתי לעצמי שאולי הדיכאון של אחרים יקטין את הדיכאון שלי? למה לא? וכך הלכתי בפעם ראשונה לסרט לבד. האולם היה די ריק ולכן לא הבנתי למה מישהי בחרה לשבת דווקא לידי.

כשהוציאה ממחטה, כדי לנגב דמעות, חשבתי שאולי זה רגע נכון לנחם אותה אבל לא העזתי.
אבל כשהתחילו יבבות הבכי, כבר לא התאפקתי ולקחתי את ידה והצעתי לה טישיו.

היא התקרבה אלי ונצמדה עם הכתף ובהמשך הניחה ראשה עלי. הלחיצה ביד לא הותירה ספק....

כשנדלקו האורות ונשארנו רק שנינו באולם הריק היא אמרה: "ככה היינו, כמו שני הזוגות האומללים בסרט. זה מה שאנחנו רוצים?" דמעות הציפו את עיני ולא ידעתי נפשי, חיבקתי אותה כל הדרך, עד שהגענו הביתה.

בסופו של דבר, מה שאספר לנכדים הוא, שפרידה בזוגיות היא לא בהכרח דבר רע. ■

© כל הזכויות שמורות ליצחק שלו

isaac@itex.co.il

הציורים בחוברת ועוד, באתר www.shalevart.com